

สวัสดิการชุมชน ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ถอดบทเรียน 10 กองทุน ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ
รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์
ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์
"คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวังจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน"
ประจำปี 2566

ชื่อหนังสือ “สวัสดิการชุมชน” ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ถอดบทเรียน 10 กองทุน ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ประจำปี 2566

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม 2567

ที่ปรึกษา วีรบูรณ์ วิสารทสกุล, กฤษดา สมประสงค์

บรรณาธิการ เฉลิมเกียรติ ตะดวงดี

ผู้เขียนและเรียบเรียง สุธิดา บัวสุขเกษม, พัทธลดา จุลเพชร,
นิติพงษ์ ศรีระพันธ์, สมจิตร จันท์เพ็ญ,
เฉลิมเกียรติ ตะดวงดี, เกศกุล สระแก้ว

ภาพประกอบ สำนักพัฒนานวัตกรรมชุมชนจัดการความรู้และสื่อสาร พอช.,
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล

ออกแบบหน้าปก กฤษกร เลิศประเสริฐสุข

ประสานการผลิต เฉลิมเกียรติ ตะดวงดี

จัดพิมพ์โดย วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิมพ์ที่ 1

สนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ สำนักประสานเครือข่ายสวัสดิการชุมชน พอช.

ที่อยู่ติดต่อ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี 12120

โทรศัพท์ 0-2 564 4440 ต่อ 1321 โทรสาร 0-2 564 4429

สารบัญ

- คำนำ 1
- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซิแน “พลังและกลไกแห่งสตรี ในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว” 4
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
- “การดูแลสุขภาพเท่ากับการดูแลป่า ในป่ามีทรัพยากรอย่างมากมาย ความหลากหลายทางชีวภาพ สมุนไพรทำให้พี่น้องมีสุขภาพดี มีความมั่นคงทางอาหาร” 12
 กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- สูงวัยที่ปาย สบายใจใกล้บ้าน 20
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- เราจะเป็นกองทุนมาตรฐานคุณภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเสริมสร้างประสิทธิผล มุ่งเน้นการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน 28
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- เรื่องขยะ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องความเป็นอยู่คุณภาพชีวิต เป็นเรื่อง que ทุกคนต้องลุกขึ้นมาช่วยกัน 40
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
- ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา สู่สัมมาชีพคนคอรุ่ม 48
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุ่ม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
- ห่วงใย ใส่ใจ ไม่ทอดทิ้ง สร้างสังคมพึ่งพิง ด้วยเงินวันละบาท 56
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
- จากจุดเริ่มต้นสวัสดิการการพัฒนาที่อยู่อาศัย สู่ “การสงเคราะห์สู่การพัฒนาทั้งตำบล” 70
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
- สร้างความเป็นธรรม.....เพื่อรักษาที่ดินทำกินของลูกหลาน ชาวสุโขทัย 78
 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล สุโขทัย อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา
- “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด พื้นที่อุดมด้วยภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ย้อนรอยวิถีน้ำ คีนซีฟเรือเก่า เล่าขานตำนานลาดชะโด” 86
 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ภาคผนวก	94
1. โครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิด ของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”	95
2. ข้อเขียน “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ป๋วย อึ๊งภากรณ์	102
3. รายชื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้รางวัลผลงานระดับประเทศ (ชมเชย) ประจำปี 2566	110

คำนำ

หนังสือ “สวัสดิการชุมชน” ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ถอดบทเรียน 10 กองทุน ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ประจำปี 2566 เป็นการรวบรวมกรณีตัวอย่างองค์กรสวัสดิการชุมชนที่ได้รับรางวัล

โดยผู้อ่านจะได้ “เห็น” ตัวอย่างการจัดสวัสดิการชุมชน ที่มาจากพลังของชุมชน และทุนทางสังคม ความเอื้ออาทรต่อกัน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ที่สำคัญ และจะได้เห็น บทเรียนของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้ง 10 แห่งที่มีบริบทในการจัดสวัสดิการชุมชน ที่มาจากฐานรากของประชาชน ที่ไม่ได้มาจากการที่รัฐมอบให้ เช่น พลังและกลไกแห่งสตรี ในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การดูแลสุขภาพเท่ากับการดูแลป่า ในป่ามีทรัพยากรอย่างมากมาย ความมั่นคงทางอาหาร การจัดสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนกับการจัดการขยะ การรักษาสีเขียวในชุมชนการจัดสัมมนาชีพในชุมชน เพื่อการดูแลสวัสดิการให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีบทเรียนการสร้างสวัสดิการการพัฒนาที่อยู่อาศัย การสร้างความเป็นธรรม....เพื่อรักษาที่ดินทำกิน และการรักษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

บทเรียนที่เกิดขึ้นนี้ ได้พิจารณาจาก **โครงการมอบรางวัลองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”** ที่ได้นำข้อเขียน เรื่อง “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ของ ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ข้อเขียนนี้เดิมเป็นภาษาอังกฤษ ถูกนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Development Advisory Group - SEADAG) เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 ก่อนจะตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ในชื่อ The Quality of Life of a South East Asian : A Chronical of Hope from Womb to Tomb หรือรู้จักกันในชื่อ จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน มาเป็นกลไกในการพิจารณารางวัล จำนวน 10 ประเภทรางวัล โดยมีองค์กรร่วมจัด ประกอบด้วย เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาค วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ วิทยาลัยโลกคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ISMED) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ว่ามีผลงานให้บริการสมาชิกดีเด่นในหลากหลายประเภท มากกว่าเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่ยังรวมถึง การดูแลเด็ก เยาวชน ครอบครัว การสนับสนุนการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ การจัดการสิ่งแวดล้อม การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ฯลฯ

ทำยนี้ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอขอบคุณและกองทุนฯ ที่เข้าร่วมประกวดรางวัลฯ ในปี 2566 จำนวน 62 กองทุน ที่แรงร่วมใจกันดูแลสวัสดิการของคนในพื้นที่โดยไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกผู้ได้รับประโยชน์จากบริการเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการเกื้อกูลในการดูแลกันของคนในสังคมไทย และยังเป็นแนวในการพัฒนากลไกระบบสวัสดิการชุมชนของประเทศในอนาคต

“ความจริง ความงาม และความดี”

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มีนาคม 2567

คำนำ

การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลก้าวเข้าสู่ปีที่ 19 นับจากปี 2548 ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาและสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจากรัฐบาล โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในปี 2553 มีนโยบายสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพในสัดส่วนการออมของสมาชิก ไม่เกิน 365 บาท/ราย/ปี เป็นการสมทบสามฝ่าย (1:1:1) ได้แก่ 1) การออมจากสมาชิกในชุมชน 2) สมทบจากรัฐบาลผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ 3) สมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบัน มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล จำนวน 5,952 กองทุน สมาชิกกว่า 6,707,964 ราย มีเงินกองทุนสะสม 21,515,883,214.00 บาท

องค์กรสวัสดิการชุมชน เป็นองค์กรที่จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในชุมชนในการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมของเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชน จนเกิดเป็นกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนและรัฐให้การสนับสนุนบางส่วน ถือเป็นแนวทางที่สำคัญของประเทศไทย ที่จะทำให้คนมีชีวิตที่มั่นคง พอเพียง ดำเนินงานตามหลักบริหารจัดการที่ดี มีคุณธรรม สอดคล้องกับแนวคิดจากข้อเขียนของ ศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ เรื่อง “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ทั้งนี้ กองทุนสวัสดิการชุมชน ได้เสนอขอรับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ในปี 2566 เป็นปีที่ 7 โดยมีการเข้าร่วมประกวดจากทั่วประเทศ ใน 5 ภาค จำนวน 62 กองทุนและผ่านกระบวนการพิจารณาตัดสินกรองในระดับภาคสู่ระดับประเทศ จนได้รับรางวัลทั้งสิ้น 10 กองทุนใน 10 ประเภทรางวัล

การดำเนินงานของทุกกองทุนฯ ที่เข้าร่วมประกวดล้วนมีความสำคัญและน่าสนใจ ทั้งนี้จึงได้นำเรื่องราวของกองทุนฯ ที่ได้รับรางวัลดังกล่าวมาสู่การเผยแพร่ถึงรูปธรรมเชิงประจักษ์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนอันทรงคุณค่า ด้วยกระบวนการบริหารงานกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของคนในตำบล ด้วยความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการประชาสัมพันธ์และสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญด้านสวัสดิการที่บริหารจัดการด้วยพลังของชุมชนเพื่อคนในชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมให้กับคนในชุมชน ก่อให้เกิดความยั่งยืนให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กุมภาพันธ์ 2567

รางวัลชนะเลิศระดับประเทศ

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์

ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ประจำปี 2566

เนื่องในงาน “ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งชาติ” แห่งปี 2567

ประเภทรางวัล	ชื่อกองทุนฯ
ประเภทที่ 1 ด้านการพัฒนาครอบครัว แม่และเด็ก	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
ประเภทที่ 2 ด้านการพัฒนาสุขภาพความมั่นคงทางอาหาร	กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
ประเภทที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาการศึกษาการเรียนรู้ทักษะการดำรงชีวิต	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ประเภทที่ 5 ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ประเภทที่ 6 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุ่ม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ประเภทที่ 7 ด้านการสร้าง ความมั่นคง ความปลอดภัย	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
ประเภทที่ 8 ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
ประเภทที่ 9 ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโหงปาตี อำเภอสุโหงปาตี จังหวัดนราธิวาส
ประเภทที่ 10 ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ	กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 1 : ด้านการพัฒนาครอบครัว แม่และเด็ก

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซีแบน “พลังและกลไกแห่งสตรี ในการแก้ไขปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว”

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซีแบน
อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซิแฉ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2550 และมีคณะกรรมการกองทุนฯ จำนวน 14 คน มีจำนวนสมาชิกครอบคลุม 6 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรในตำบลทั้งหมด จำนวน 8,729 คน โดยมีสมาชิกแรกเริ่มในการดำเนินงานกองทุนฯ จำนวน 500 คน ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 3,835 คน โดยจำแนกประเภทสมาชิกตามสัดส่วน ดังนี้ 1) บุคคลทั่วไป 1,503 คน 2) เด็กและเยาวชน 925 คน 3) ผู้สูงอายุ 721 คน 4) ผู้ด้อยโอกาส 554 คน และ 5) ผู้พิการ 132 คน ทั้งนี้มีงบประมาณเริ่มแรก 50,000 บาท ซึ่งปัจจุบันมีเงินกองทุน 998,816 บาท โดยมีสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก งบประมาณเริ่มแรก 50,000 บาท ซึ่งปัจจุบันมีเงินกองทุน 998,816 บาท โดยมีสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก 14 ประเภท ดังนี้ 1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร 2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยรักษาพยาบาล 3) สวัสดิการผู้สูงอายุ 4) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต 5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงานศพ 6) สวัสดิการคนด้อยโอกาส/คนพิการ 7) สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ 8) สวัสดิการเพื่อการศึกษา 9) สวัสดิการประเพณีวัฒนธรรม 10) สวัสดิการเพื่อที่อยู่อาศัย (ซ่อม/สร้าง) 11) สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 12) สวัสดิการสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ 13) สวัสดิการด้านทรัพยากรธรรมชาติแลสิ่งแวดล้อม และ 14) สวัสดิการอื่น ๆ โดยมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ 67/1 หมู่ที่ 2 ตำบลบาโจยซิแฉ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา 95120

การทำงานโดยปกติของกองทุนฯ จะมีการประชุมในทุกวันที่ 5 เดือน มีรูปแบบการเก็บเงินสมทบปีละ 1 ครั้ง โดยรับสมาชิกกองทุนฯ ประจำปี ระหว่างวันที่ 1 ม.ค.-30 มิ.ย. ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน 1) เพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับประชาชนในตำบลบาโจยซิแฉ 2) เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งระบบสวัสดิการชุมชนของกระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกระดับ 3) เพื่อต้องการช่วยเหลือสมาชิกและแกนนำในยามเจ็บไข้ได้ป่วยหรือเสียชีวิต 4) เพื่อเกิดกองทุนหลักประกันสุขภาพคนในชุมชนโดยชุมชนจัดกันเอง 5) เพื่อให้เกิดกองทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อยากลำบาก และหนึ่งในจุดเด่นสำคัญของกองทุนสวัสดิการตำบลบาโจยซิแฉนั้น คือ การที่คณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกกว่า 3,835 คน ได้เห็นได้รับทราบถึงสถานการณ์ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของเพื่อนสมาชิกกองทุนฯ

จึงได้เกิดกิจกรรมที่เข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมในชุมชนภายใต้บริบทของชุมชนมุสลิมเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวด้วย “การจัดสวัสดิการให้คำปรึกษาครอบครัว” เป็นกิจกรรมใหม่ซึ่งทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ ได้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาทางสังคม จนเกิดเป็นผลงานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ และขยายผลในระดับจังหวัดได้

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางไผ่ ยช. ขับเคลื่อนการพัฒนาครอบครัว แม่และเด็ก : ปัญหาที่เกิดขึ้น สิ่งที่ทำ และการดำเนินงาน

ปัจจุบันในพื้นที่ตำบลบางไผ่ ยช. อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ปัญหาการทำร้ายร่างกายและจิตใจผู้หญิงยังคงเป็นปัญหาหลักและเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการไม่เลี้ยงดูครอบครัวของฝ่ายชายจำนวนมากเพิ่มขึ้นจากสาเหตุยาเสพติดและการจัดการการขอหย่าของฝ่ายชาย และไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้หญิงอย่างเหมาะสม โดยพบกรณีที่ผู้ชายไปดำเนินการหย่าที่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ซึ่งฝ่ายภรรยาไม่ได้รับทราบเรื่องมาก่อน ผู้หญิงจึงเหมือนถูกทอดทิ้งถูกละเลยทั้งที่เป็นบุคคลสำคัญทางตรงในความสัมพันธ์นั้น ประกอบกับการที่การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวกลับไม่เป็นไปตามความเหมาะสม ทั้งการปฏิบัติ การจัดทำข้อมูล การเยียวยา เมื่อไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ผู้หญิงจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในการเข้าถึงความยุติธรรม (ข้อมูลจาก : เอกสารถอดบทเรียนการทำงานเพื่อเสริมพลังอาสาสมัครสตรีในศูนย์ให้คำปรึกษาประจำจังหวัดและศูนย์ชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้, 2566)

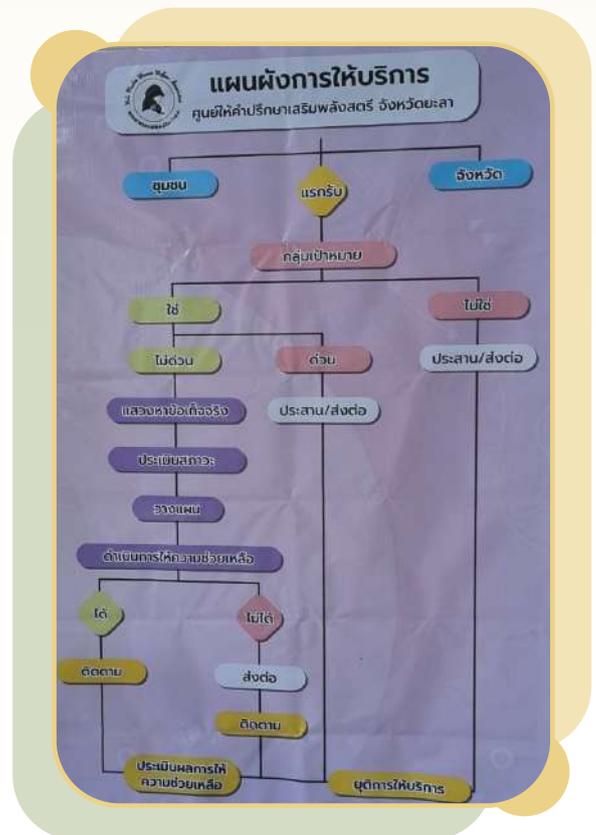
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางไผ่ ยช. จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเข้ามามีบทบาทของการเป็นเวทีกลางในการพูดคุยและการแก้ไขปัญหามาจากความรุนแรงภายในครอบครัว ผ่านเครือข่าย กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน และการมีเวทีประชาคมในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานส่งเสริมในทุกมิติ ซึ่งการใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการพูดคุยร่วมกัน แשרประสบการณ์การทำงานทางออกและการออกแบบร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน โดยมีกระบวนการเก็บข้อมูลเคส (สมาชิกที่ประสบปัญหา) เป็นความลับ ไม่เปิดเผย มีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบ (อามานะฮ์) ตามหลักศาสนาอิสลาม กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นแกนหลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในทุกมิติ เพื่อให้เกิดเป็นแผนการพัฒนาตำบลที่เป็นองค์รวม พร้อมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และเป็นต้นแบบกองทุนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดยะลาได้โดยการเปิดช่องทางสื่อออนไลน์ ให้คำปรึกษาไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนสามารถให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบเข้าถึงหน่วยบริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โดยที่ผ่านมามีการแก้ไขปัญหให้กับสมาชิกในการจัดสวัสดิการให้คำปรึกษาครอบครัวได้สำเร็จแล้วจำนวนกว่า 115 ราย ส่วนใหญ่เป็นกรณีปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดแล้วส่งผลต่อความรุนแรงในครอบครัว

จากการที่คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางไผ่ ยช. ดำเนินงานจัดสวัสดิการและยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในตำบลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 แล้วนั้นยังได้มีบทบาทในการเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ทั้งได้วิเคราะห์ถึงภาพรวมการทำงานในบทบาทของสตรีที่เข้าไปขับเคลื่อนงานด้านสังคมภายใต้องค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัดนั้นว่าส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จึงได้มาเป็นแกนหลักในการจัดตั้ง “สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์” จังหวัดยะลา

ขึ้นเป็นนิติบุคคล ในปี พ.ศ.2561 เพื่อรวบเครือข่ายสตรีที่ดำเนินงานในจังหวัดยะลาให้มีแนวทางการทำงานในการแก้ไขปัญหาในทิศทางเดียวกัน พร้อมสร้างพลังเครือข่ายในการต่อรองและเสริมศักยภาพ กล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการขยายผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และสามารถดึงหน่วยงานจากภายนอกเข้ามาร่วมเป็นภาคีสนับสนุนทรัพยากรทั้งในรูปแบบของงบประมาณและองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะในประเด็นของสิทธิและความเสมอภาคทางเพศภายใต้บริบทของสังคมมุสลิมโดยมีการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการอิสลามจังหวัดยะลา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลและแก้ไขปัญหาให้กับชาวมุสลิมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักศาสนาและสังคมวัฒนธรรมอิสลาม

การขับเคลื่อนงานที่สำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโงยซิแน คือ การใช้กลไกของสมาคมมุสลิมะฮ์มาเป็นพลังในการขยายผลการขับเคลื่อนงานที่กว้างขวางขึ้นโดย คณะกรรมการกองทุนฯ จำนวน 5 คน จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการให้ข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการอิสลามจังหวัดยะลา (คณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีจำนวน 30 คนและเป็นผู้ชายทั้งสิ้น) รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรี จังหวัดยะลา ซึ่งนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการส่งต่อข้อมูลในการแก้ไขปัญหาของพี่น้องชาวมุสลิมตามหลักการของศาสนาอิสลาม ทั้งนี้กองทุนสวัสดิการฯ ก็ได้จัดตั้ง “ศูนย์ให้คำปรึกษาและเสริมพลังครอบครัวตำบลบาโงยซิแน” ขึ้นจากการสนับสนุนกองทุนจาก International Rescue Committee (IRC) และ UNDP ในประเด็นความเสมอภาคทางเพศ (Gender Equality) โดยใช้สถานที่เดียวกันกับที่ตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโงยซิแน รวมถึงที่ทำการสภาองค์กรชุมชนตำบลบาโงยซิแน และศูนย์ต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นจุดประสานงานการทำงานพัฒนาในมิติต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างบูรณาการ

บทบาทการทำงานในการให้คำปรึกษาด้านความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็กและสตรีในตำบลนั้น คณะกรรมการผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครให้คำปรึกษาต้องได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพอย่างถูกต้องก่อน โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการกองทุนฯ จำนวน 5 คน ได้เข้ามาเป็นกลไกคณะกรรมการระดับจังหวัดสมาคมมุสลิมะฮ์ จังหวัดยะลา จากนั้นได้นำความรู้ดังกล่าวมาขยายผลการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านการให้คำปรึกษาแก่สมาชิก โดยเกิดเป็นกลไกในระดับตำบลที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในตำบลที่มีความรู้ในด้านดังกล่าว จำนวนกว่า 127 คน ในขณะที่การขยายผลในภาพรวมของระดับจังหวัดยะลาอยู่ 1,867 คน ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโงยซิแนเป็นต้นแบบในการดำเนินงานให้กับ 58 ตำบลในจังหวัดยะลาได้เรียนรู้ พร้อมทั้งมีระบบการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์ในการให้ความช่วยเหลือผ่านเพจเฟซบุ๊กของ “สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์ จังหวัดยะลา” ทำให้การช่วยเหลือเป็นไปได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

กระบวนการทำงานของกองทุนฯ ในการให้คำปรึกษาแก่สมาชิก

การรับเคสที่เข้ามาขอรับบริการ ประธานกองทุนฯ ที่เป็นผู้นำสมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์ ยะลา เป็นผู้รับผิดชอบ เป็นส่วนมาก เพราะพื้นที่ของศูนย์ฯ เป็นที่ตั้งกองทุนฯ และบ้านของประธานกองทุนฯ ด้วยเช่นกัน จึงสามารถติดต่อเข้ามานัดหมายขอรับคำปรึกษาได้ และมีการแบ่งเวรให้อาสาสมัครที่เป็นคณะกรรมการกองทุนฯ คนอื่น ๆ รับผิดชอบเข้ามาให้คำปรึกษาในแต่ละวัน โดยระหว่างคณะกรรมการกองทุนฯ เข้ามาเป็นอาสาสมัครในการศูนย์ฯ นั้นกับสมาชิกที่เข้ามารับคำปรึกษา นั้นมักจะมีคามใกล้ชิดหรือสนิทและให้ความไว้วางใจ ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนฯ ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครสตรีในชุมชนจะเป็นผู้ได้ที่รับฟังปัญหาเป็นคนแรก แล้วจึงได้ทำการประสานเข้ามาที่ส่วนกลาง (ศูนย์ฯ จังหวัด) ในกรณีที่ต้องมีการส่งต่อเคสหรือจัดการในระดับพื้นที่ไม่ได้

เมื่อมีการรับเคสที่ประสบปัญหาเข้ามาแล้วจะดำเนินการพิจารณาความเร่งด่วน ถ้าเคสด่วนจะทำการประสานส่งต่อให้ความช่วยเหลือทันทีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและติดตามให้ความช่วยเหลือ กรณีเคสที่ไม่ด่วนจะทำการจัดทำข้อมูล ชักถามประวัติ สืบค้นข้อเท็จจริง แยกประเภทประเด็นปัญหา ความต้องการ ประเมินสถานะ วางแผน และดำเนินการให้ความช่วยเหลือส่งต่อหน่วยงาน พร้อมทั้งมีการประเมินผลและติดตามให้ความช่วยเหลือจนกว่าจะเสร็จสิ้น ในการแก้ไขและช่วยเหลือดูแลจากกรณีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการทำร้ายร่างกาย ปัญหาหายสาบสูญ ปัญหาการหย่าร้าง เป็นต้น โดยประสานการช่วยเหลือ ส่งต่อเคสปัญหาไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาปัญหาโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้รับความช่วยเหลือ หรือส่งต่อเคสให้หน่วยงาน รวมถึงการจัดการด้วยตนเองได้ เช่น เคส ปัญหาการทำร้ายร่างกาย ให้คำปรึกษากับคู่กรณี ไกล่เกลี่ยปัญหา ลดความรุนแรง เป็นต้น

ทั้งนี้คนที่ได้รับการเข้าไปช่วยเหลือต้องเป็นสมาชิกกองทุนฯ แต่ในกรณีที่มีเคสจากตำบลอื่น คณะกรรมการฯ ก็ทำการเชื่อมโยงกับกองทุนฯ ในพื้นที่ตำบลนั้น ให้มีกระบวนการแก้ไขหรือแนะนำแนวทางต่าง ๆ ในการช่วยเหลือ อาทิ เช่น แนวทางการปรับระเบียบในการช่วยเหลือของกองทุนฯ

ภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้น

ก่อนที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโจยซีแฉะจะดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์ให้คำปรึกษาและเสริมพลังครอบครัวตำบลบาโจยซีแฉะ” โดย ร่วมกับสมาคมมุสลิมะฮ์ จังหวัดยะลานั้น ผู้หญิงในชุมชนจะไม่กล้านำปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัวมาปรึกษาเพราะต้องเข้าไปที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ซึ่งเข้าถึงได้ยากสำหรับผู้หญิง รวมถึงปัญหาความยากจนที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แม้มีหน้าที่ไกล่เกลี่ยและดำเนินการหย่า แต่ยังไม่มียอำนาจในการบังคับให้ผู้หย่าหรือคู่ขัดแย้งดำเนินการเป็นไปตามข้อตกลงการทำงานของศูนย์ฯ ในระดับตำบลจึงสามารถเป็นส่วนเสริมที่จะอุดช่องว่างโดยการประสานระหว่างคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดกับหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจบังคับในทางกฎหมาย ปัจจุบันมีความพยายามเคลื่อนความช่วยเหลือด้วยการเชื่อมโยงส่งต่อไปยังหน่วยงานภาครัฐ ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นการบูรณาการการทำงานในระดับชุมชน และระดับที่เชื่อมโยงทรัพยากรได้กว้างขวางขึ้น

ดังนั้นเมื่อมีศูนย์ให้คำปรึกษาฯ เกิดขึ้นในชุมชนพร้อมกับทีมอาสาสมัครในชุมชนก็กล้าที่จะเข้ามามากขึ้น แม้ว่าจากการดำเนินงานดังกล่าวจะทำให้พบว่า จำนวนผู้หญิงที่มาใช้บริการในศูนย์ชุมชนเพิ่มขึ้นและเห็นถึงปัญหาที่มีความละเอียดและอ่อนไหวมากขึ้น

เพราะผู้หญิงไม่ใช่ผู้ถูกระงับโดยลำพังแต่รวมถึงเด็ก สมาชิกที่เป็นกลุ่มเปราะบางในครอบครัวพลอยได้รับผลกระทบมากขึ้นด้วย จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ว่าเป็นความสำเร็จส่วนหนึ่งในการทำให้สมาชิกประสบปัญหาจากที่ไม่มีความกล้าในการเปิดเผยตัว กล้าที่จะออกมาบอกเล่าปัญหาของตนเองให้กับผู้อื่นได้ช่วยเหลือ และอีกส่วนหนึ่งของความสำเร็จคือการที่มีศูนย์ฯ อยู่ในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งมีช่องทางออนไลน์ให้ได้รับคำปรึกษาได้อย่างรวดเร็วและเข้าถึงง่ายมากยิ่งขึ้น

การจัดตั้งศูนย์ชุมชนนี้ยังขยายบทบาทเป็นศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน และศูนย์ภายใต้โครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาผู้หญิง บุคคลเปราะบาง และปัญหาครอบครัว เป็นต้น การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีลักษณะเชื่อมต่อกับอหิหม่ามในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ โดยมีสมาชิกจากทุกหมู่บ้าน และมีตัวแทนฝ่ายปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเครือข่ายที่ทำงานใกล้ชิดกับอาสาสมัครภายในศูนย์ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เนื่องจากอาสาสมัครบางคนเป็นอาสาสมัคร (อพม.) ที่ปฏิบัติงานกับศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของศูนย์ฯ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ทำงานกับหน่วยงานอนามัยภายในชุมชน และเป็นอาสาสมัครไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน เป็นต้น

คณะกรรมการกองทุนฯ รวมถึงสมาชิกกองทุนฯ ที่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในการทำงาน ที่ได้เข้าร่วมพัฒนาศักยภาพได้มีระบบการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น ทั้งในเชิงการบริหารจัดการข้อมูล การสืบค้นข้อมูลในเชิงลึก การสื่อสารข้อมูล และในการที่ได้มีการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการสื่อสารประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนสู่สาธารณะและเป็นต้นแบบให้พื้นที่อื่น ๆ ได้เรียนรู้และเข้ามาปรึกษาด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- กองทุนสวัสดิการชุมชน มีความสามารถในการบริหารจัดการความสัมพันธ์เครือข่ายในการทำงานและการใช้สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์มาเป็นกลไกในการขยายผลการแก้ไขปัญหาได้ โดยในระดับตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชนได้ใช้สภาองค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทในการเป็นเวทีกลางเชื่อมประสานทุกหน่วยงานให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานด้วยกัน ในขณะที่การขยายผลในระดับจังหวัดและการประสานงานหน่วยงานในระดับประเทศและต่างประเทศได้ใช้สมาคมมุสลิมะฮ์มาเป็นแกนในการเชื่อมประสานการทำงานทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง
- “การจัดทำระบบข้อมูล” การดำเนินงานของกองทุนฯ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการข้อมูลทำให้เกิดการทำงานเป็นระบบ ที่สามารถส่งต่อความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว สู่การขยายเป็นเครือข่ายข้อมูล การช่วยเหลือ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารมาเป็นช่องทางในการขับเคลื่อนงานสามารถให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ได้ตลอดเวลา สร้างรูปแบบการเรียนรู้ในลักษณะของเครือข่ายการทำงานในระดับจังหวัด
- การให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นในระดับพื้นที่ผ่านกลไกระดับตำบล บนฐานคติในการทำงานยึดหลักความเข้าใจต่อสมาชิกที่เข้ารับการปรึกษา เนื่องจากต้องปิดเรื่องราวปัญหาดังกล่าวให้เป็นความลับ ให้มีผู้รับรู้้น้อยที่สุด ดังนั้นการที่คณะกรรมการสามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับพื้นที่ไม่ส่งต่อไปในระดับจังหวัดกรณีที่เกิดการในพื้นที่ได้ ย่อมเป็นการดีที่ข้อมูลได้จำกัดวงของการรับรู้ โดยวิธีการทำงานในแต่ละกรณีจะให้มีจำนวนผู้รับรู้ข้อมูลเรื่องราวปัญหาของสมาชิกที่ประสบปัญหาน้อยที่สุด
- การสร้างกลไกการทำงานที่ชัดเจนผ่านจุดร่วมทางศาสนาเข้ามาหนุนเสริม โดยมุ่งเน้นที่ครอบครัวของคนในชุมชนซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุดและสำคัญที่สุด
- “ระเบียบกองทุนฯ พวกเรากำหนดเองไม่ใช่รัฐ” คณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิก มีความเห็นพ้องต้องกันถึงการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานกองทุนฯ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาของสมาชิกที่สามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยน โดยอาศัยมติของการประชุมเป็นสำคัญและต้องอยู่ฐานการวิเคราะห์และพิจารณาอย่างเหมาะสม ถูกต้องและไม่มีผลกระทบทางด้านความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน
- หน่วยงานท้องถิ่นให้การสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการฯ โดยได้มีการบรรจุอยู่ในแผนของท้องถิ่นมาตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา
- คณะกรรมการกองทุนฯ มีความสามารถที่หลากหลาย แตกต่างกันไป โดยมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบจากคณะกรรมการ ทั้ง 6 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน โดยได้รับการอบรมจากสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย พร้อมทั้งการให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการทำงานโดยเฉพาะด้านการจัดทำข้อมูล การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร

ก้าวต่อไป...

- 1) ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตำบลทุกมิติให้เกิดเป็น 1 แผนงาน 1 ตำบล
- 2) พัฒนาการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook ให้เกิดเป็นช่องทางที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้มากยิ่งขึ้น เป็นพื้นที่เรียนรู้ที่เปิดกว้าง
- 3) ยกระดับและพัฒนาในการเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบของจังหวัดยะลา
- 4) แผนงานการพัฒนาและยกระดับศักยภาพแกนนำ โดยจะดำเนินการจัดทำโครงการเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน รวมถึงการพัฒนาโครงการและช่องทางทางเสนอของงบประมาณด้านการพัฒนาสตรี จากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโงยซิแน
ที่อยู่กองทุน	67/1 หมู่ที่ 2 ตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา 95120
โทรศัพท์	086 292 8843
ผู้ประสานงาน	นางนิเดาะ อีเต็ล ตำแหน่ง ประธานกองทุน

ข้อมูลอ้างอิง

1. เพจเฟซบุ๊กของ “สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์ จังหวัดยะลา YMWVA : <https://www.facebook.com/people/สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์-จังหวัดยะลา-YMWVA>
2. สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามจังหวัดยะลา <https://masjidthai.com/yla/>
3. เวทีถอดบทเรียนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบาโงยซิแน อ.ยะหา จ.ยะลา ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”. ประเภทที่ 1 : ด้านการพัฒนาครอบครัว แม่และเด็ก วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567 ณ ตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
4. เสาวธาร โพธิ์กลัดและคณะ. (2566). ถอดบทเรียนการทำงานเพื่อเสริมพลังอาสาสมัครสตรีในศูนย์ให้คำปรึกษาประจำจังหวัดและศูนย์ชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้. สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 2 : ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร

**“การดูแลสุขภาพเท่ากับการดูแลป่า
ในป่ามีทรัพยากรอย่างมากมาย
ความหลากหลายทางชีวภาพ สมุนไพรทำให้
พี่น้องมีสุขภาพดี มีความมั่นคงทางอาหาร”**

กองทุนไทบ้านสวัสดิการชุมชนตำบลลุดปลาตุก
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุกเคยทำงานเรื่องป่าชุมชนมา ปี 2546 เมื่อมาดำเนินการเรื่องการจัดการสวัสดิการชุมชน พบว่ามีความเกี่ยวข้องกันเนื่องจากพี่น้องตำบลกุดปลาตุกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ป่า หลังจากที่แผ้วถางป่าทำไร่ไถนาทำมาหากินแล้ว ส่วนหนึ่งอนุรักษ์ป่าไว้เพื่อให้เป็นแหล่งอาหารของชุมชน

ความมั่นคงทางอาหาร เห็ด ผัก ผลไม้ ตามธรรมชาติ หากไม่ช่วยดูแลจะหายไป ขบวนการดูแลป่าจึงเกิดขึ้น มีแรงสนับสนุนจากพี่น้องประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชน พื้นที่ทั้ง 12 หมู่บ้าน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของป่า ช่วยกันดูแลรักษาบำรุง ใช้ประโยชน์จากป่า ดูแลสุขภาพของตัวเอง สิ่งที่ได้ คือ ความอุดมสมบูรณ์ภายในป่า

กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชน ตำบลกุดปลาตุก ก่อตั้งเมื่อ 1 มีนาคม 2551 จำนวนสมาชิกแรกตั้ง 258 คน เงินสมทบจากสมาชิก และการบริจาค 12,900 บาท พอช.ชมทบ 55,000 บาท คณะกรรมการก่อตั้ง 8 คน พระ 1 รูป จาก 9 หมู่บ้าน ต่อมาขยายสมาชิก 12 หมู่บ้าน สมาชิกเพิ่มขึ้น 750 คน ภายในหนึ่งปี จากจำนวนประชากร 6,195 คน : 750 คน ในปี 2551 คิดเป็น 12%

โครงสร้างการดำเนินงานประกอบด้วยที่ปรึกษา 7 คน คณะกรรมการ/ผู้ประสานงานชุมชน 17 คน สมาชิกสะสม 3,232 คน (30 ก.ย.2566) สมาชิกคงเหลือ 2,744 คน สัดส่วนของสมาชิก บุคคลทั่วไป 1750 เด็ก/เยาวชน 659 คน ผู้สูงอายุ 310 คน ผู้ด้อยโอกาส 7 คน ผู้พิการ 4 คน อื่น ๆ ข้าราชการ, นักบวช 14 คน มีเงินทุนดำเนินการ 2 ล้านบาทเศษ มีการสรุปทเรียนทุก 1 ปี 5 ปี 10 ปี 15 ปี

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้ประชาชนรู้จักการออม การแบ่งปัน และต้องการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกแบบครบวงจร ตามระเบียบกองทุนฯกำหนด

มีการจัดสวัสดิการ 14 ประเภท ได้แก่ 1) สมาชิกคลอดบุตร 2) เจ็บป่วย 3) เสียชีวิต 4) ผู้ยากไร้ 5) ผู้พิการ 6) ผู้ติดเชื้อ เอชไอวี 7) ภัยพิบัติ 8) ส่งเสริมการเรียนรู้ 9) สมาชิกแต่งงาน 10) รับราชการทหารเกณฑ์ 11) บรรพชาอุปสมบท 12) สนับสนุนสาธารณประโยชน์ งานประเพณีต่าง ๆ 13) ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และ 14) พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมอาชีพและสุขภาวะชุมชน

การขับเคลื่อนงานด้านการดูแลความหลากหลายทางชีวภาพ และความมั่นคงทางอาหารในพื้นที่

จากสถานการณ์ และปัญหาของชุมชน พบว่า พื้นที่ป่าถูกบุกรุก ป่าขาดการเผ่าระวังดูแลรักษา สัตว์น้ำจำนวนลดลง เช่น กบ เขียด ปู ปลา กุ้ง หอย เมื่อเปรียบเทียบกับอดีตที่เคยมีความสมบูรณ์และหลากหลายจากธรรมชาติ กองบุญไทบ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก จึงสนับสนุนให้มีการลงพื้นที่สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ 1) ป่าดอนปู่ตา 2) ป่าช้ากุดปลาตุก 3) ป่าโคกห้วยตก 4) ป่าช้าบ้านวังแคน 5) ป่าวัดสำราญ 6) ป่าโคกสุวรรณนะ 7) ป่าดอนปู่ตาบ้านนาสีนวน 8) ป่าช้าบ้านนาสีนวน ป่าห้วยโป่งนอง 9) ป่าช้าบ้านนาเมือง 10) ป่าช้าอีทอง ซึ่งแต่ละป่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น อาทิ

วัดป่าสำราญ เป็นพื้นที่ป่า ติดกับฝั่งลำเซบาย ชาวบ้านถวายวัด พระสงฆ์พาพี่น้องชาวบ้านบวชต้นไม้ เพื่อรักษาป่าผืนใหญ่ไว้ ทุกปีจะมีการจัดงานปรีวากรรม กองบุญไทบ้านไต้ไปต้มน้ำสมุนไพรไปแจกผู้เข้าร่วมงานเป็นประจำทุกปี บริเวณป่ามีสมุนไพรหลากหลาย มีตระไคร้ต้น มีพืชอาหาร

ป่าช้าอีทอง หมู่ที่ 9 บ้านนาเมือง เป็นป่าไม้เบญจพันธุ์ พื้นที่ 500 ไร่ มีกระรอก กระแต แล่น แอ้ กะปอม มีสิ่งหายาก คือ ตัวเบ้า ตอนนี้มีป่าเดียวที่เหลือตัวเบ้า ตัวเบ้าเกิดจากแมงกุดจี่ อยู่ในดิน อยู่โคลน คนพาควายไปเลี้ยง ก็เกิดตัวเบ้า (ตัวอ่อน) กุดจี่ (ตัวใหญ่)

ป่าชุมชนโคกห้วยตก เป็นป่าต้นน้ำ ตั้งอยู่พื้นที่ทำการ อบต.กุดปลาตุก เป็นป่าไม้เบญจพันธุ์ พื้นที่ประมาณ 470 ไร่ มีกระต่าย มีผักต้วหลายชนิด มีสมุนไพร เป็นป่าที่มีสมุนไพรกำลังข้างสาร มากกว่าที่สุด มีสัตว์ขาปล้อง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลที่เข้าไปสำรวจป่าด้วยกัน เคยกล่าวว่า ในป่าโคกห้วยตก จะมีงูตัวใหญ่ มีบทบาทจะไปกินงูตัวน้อย ถือเป็นการควบคุมกันเองตามธรรมชาติ เป็นป่าที่มีธรรมชาติสมดุล

ป่าชุมชนโคกสุวรรณ หมู่ที่ 8 บ้านนาสีนวน เป็นป่าไม้เบญจพรรณความหลากหลาย อยู่ใกล้ ๆ กับป่าวัดลำสำราญ เป็นแนวพื้นที่ต่อกัน มีกระต่าย มีสุนัขจิ้งจอก สมุนไพรหลากหลาย กระทาก (คล้ายกระปอม คล้ายกิ้งก่า แต่ตัวใหญ่กว่ากิ้งก่า)

ป่าชุมชนดอนปู่ตา นาสีนวน ตั้งอยู่ฝั่งลำเซบาย พื้นที่หมู่ 7 หมู่ 8 บ้านนาสีนวน แหล่งที่เยาวชนไปสำรวจความหลากหลายได้ต้นยางนา แถวป่าลำเซบาย มีสมุนไพรมีสัตว์ต่าง ๆ เพราะเป็นป่าที่มีความสมบูรณ์

ป่าชุมชนห้วยป่งนอง ตั้งอยู่สองฝั่งลำห้วยห้วยหนอง เขตหมู่ 5 หมู่ 6 บ้านป่าดัว เป็นป่าไม้เบญจพรรณ ป่าอยู่ฝั่งห้วย ปีนี้มีดอกกระเจียวเยอะ มีความเด่น เป็นป่าเดียวที่มีต้นขมิ้น ใช้เป็นยาสมุนไพร มีความอุดมสมบูรณ์ของสองฝั่งห้วย จะมีหน่อไม้ไร่ เกิดหน้าฝน

จากการจัดเก็บข้อมูลบันทึกในระบบข้อมูล ฐานทรัพยากร ปฏิทินพืช / สัตว์ พบความหลากหลายทางชีวภาพ ในป่ากุดปลาตุก มีพืชอาหาร ผักป่า 144 ชนิด พืชสมุนไพรมากกว่า 177 ชนิด ไม้ประดับ 4 ชนิด พืชใช้สอย 32 ชนิด ไม้เถา 39 ชนิด ไม้พุ่ม 37 ชนิด ไม้ยืนต้น 104 ชนิด ไม้ล้มลุก 36 ชนิด อาหารธรรมชาติ ที่หล่อเลี้ยงคนทั้งใน และนอกพื้นที่ ที่แตกต่างกัน 41 ชนิด มีความหลากหลายทางชีวภาพ พืชและสัตว์ หน่อไม้ ไร่ ผักและผลไม้ มันปานานาชนิด อาหารครึ่งบกครึ่งน้ำ อาหารจากแหล่งน้ำ ปลาชนิดต่าง ๆ

ทำงานโดยทีมงาน คน 3 วัย จาก 5 โรงเรียน 12 หมู่บ้าน มีการสรุปกิจกรรมนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมจัดทำแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสร้างกติกาสังคม นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ธรรมนูญชุมชน ตำบลกุดปลาตุกฉบับที่ 1 ปี 2562 ประกาศใช้เมื่อ วันที่ 15 พฤษภาคม 2562

กิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การสำรวจป่า ปลูกต้นไม้หายาก สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ กิจกรรมสวัสดิการชุมชน คนอยู่กับป่า สมุนไพรจากป่า ต้มสมุนไพรแจกในงานต่าง ๆ

ปัจจัยส่งผลสู่ความสำเร็จของการจัดสวัสดิการชุมชน

พ่อสตรพร ศรีสุวรรณ ประธานกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก เล่าว่า ตนเองและทีมงาน ได้ทำงานด้านพัฒนาในชุมชนมาก่อน ปี 2546 โครงการวิจัยชุมชน ชีววิถีสาธารณสุขท้องถิ่นน่าอยู่ จังหวัดอำนาจเจริญ ตอนนั้นเข้าสู่ตอนปลาย ๆ ของกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund หรือ SIF) ไปเชื่อมโยงงานกับสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา LDI มีการไปสำรวจเรื่องพื้นที่ป่าชุมชนว่าอยู่ตรงไหนหลังจากที่มีการแผ้วถางป่าเป็นที่ดินทำกิน

วิธีการทำงานของคณะกรรมการ ให้ดูแลป่าของตนเอง มีการประชุมกันแลกเปลี่ยนสถานการณ์ป่าแต่ละหมู่บ้าน ตอนนี้มีอะไรเกิดขึ้น มีกระต่าย มีแลน มีการจัดทำข้อมูลต้นไม้ ไม้พุ่มเป็นไม้ที่มีราคา มีช่วงหนึ่งมีการขอตัดต้นไม้ แบ่งปันให้พี่น้องใช้ซ่อมแซมบ้าน ซึ่งจะมีการประชุมกัน เลือกต้นไม้ที่มีอายุหลายปีต้นไม้ที่ใกล้ตาย เพื่อใช้ซ่อมแซมบ้าน มีกติกาเป็นไม้ใช้สอย ภายหลังมีข้อกำหนดในธรรมนูญว่า หากนำไม้ไปใช้ต้องปลูกต้นไม้เพิ่มอย่างน้อย 20 ต้น มีโครงการปลูกป่า ซึ่งผู้ใหญ่บ้านและกำนัน คณะกรรมการป่าชุมชนจะเป็นผู้ดูแล

ปี 2551 ได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก เพราะสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในชุมชน ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” พ่อสตรพร เล่าให้ฟังว่า “พยายามตั้งกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก โดยชวนพี่น้องที่มีความเข้าใจ สมาชิก 200 กว่าคน ที่แรก

ถูกบังคับให้เป็นสมากโดยเฉพาะผู้นำ ตอนนั้น ทำงานโครงการวิจัยชุมชน ชีวิตสาธารณะท้องถิ่นน่าอยู่ยงบลง ทีมงานสรุปงานกันตกลงไม่รับเบี้ยเลี้ยงเพื่อนำเบี้ยเลี้ยงมาเป็นเงินออมสวัสดิการรายเดือน ส่งเงินสมทบสวัสดิการเข้ากองทุนหมู่บ้านฯ ได้ครบ 6 เดือน”

ปี 2553 ดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (อพสธ.) โดย กองบุญไต้หวันสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชนตำบลกุดปลาตุกในฐานะองค์กรที่ดูแลทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ในพื้นที่ตำบลกุดปลาตุก ร่วมกับ องค์กรการบริหารส่วนตำบลกุดปลาตุก ฝ่ายปกครองท้องถิ่น ทั้ง 12 หมู่บ้านมีคณะกรรมการป่าชุมชนตำบลกุดปลาตุกซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพชุมชนกับป่า การอนุรักษ์ ปกป้อง แหล่งอาหารธรรมชาติ รวมทั้งมหาวิทยาลัยมหิดล มีการสำรวจพื้นที่จับพิกัด GPS ทำร่วมกับทีมงาน การดำเนินการโครงการต่าง ๆ ทำให้พ่อสตรพร ศรีสุวรรณ ประธานและทีมงานกองทุนหมู่บ้านฯ มีทักษะด้านจัดทำข้อมูล การใช้ Computer จัดทำ file นำเสนอข้อมูลให้หน่วยงานต่าง ๆ

สำหรับพื้นที่ป่า 10 ป่าภายในตำบล มีอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยตัวแทนกำนัน แต่ละหมู่บ้าน ประชุมแลกเปลี่ยนสถานการณ์ป่า ทำให้ทราบว่าปริมาณสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น เช่น กระต่าย กระรอก กะปอม แล่น สมุนไพร รากสามสิบ ขมิ้น หญ้ารางจืด ป่าต้นยาง ซึ่งเป็นพืชและสัตว์ที่หายาก

ปี 2557 ประกาศเป็นป่าสนองพระราชดำริ ได้ขับเคลื่อนงาน ชวนพี่น้อง เยาวชน เด็กนักเรียนชั้น ป. 2 ป. 3 ที่เขียนหนังสือได้ ชวนกันทำร่วมกับผู้เฒ่าที่มีความรู้ภูมิปัญญาเรื่องต้นไม้ ถ่ายรูปให้ผู้เฒ่าอธิบายเรื่องต้นไม้เป็น ใช้สอย ถ่ายทอดให้เด็ก ๆ ฟัง ช่วงปลาย ๆ โครงการพาเด็กไปทำโครงการวิจัยได้ต้นยางนา พบความหลากหลายทางชีวภาพ ได้ต้นยางนา 1 ต้นมีต้นไม้เกิดอยู่ถึง 70-80 ชนิด จัดเก็บข้อมูลไว้และได้เผยแพร่กับผู้ที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูลฐานทรัพยากร “ป่าชุมชนกุดปลาตุก ป่าเป็นซูปเปอร์มาเก็ต ที่ให้สวัสดิการแก่มนุษย์ และสัตว์อื่น ๆ อาหาร ยาสมุนไพร ให้ประโยชน์แก่คนตำบลกุดปลาตุก และตำบลใกล้เคียง ปีละกว่า 12.3 ล้านบาท/ปี” (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2557 ที่มา ศูนย์เรียนรู้ LC กุดน้ำคำ)

ปี 2562 มีการจัดทำธรรมนูญตำบลลุดปลาตุก มีการเชื่อมโยงงานกับท้องถิ่น สถาบันการศึกษา เรื่องการดูแลรักษาป่า การเก็บของป่า เพื่อส่งต่อให้นักเรียน เยาวชน ได้เรียนรู้ ดูแล รักษาป่าในอนาคต และส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่สมาชิก เรื่องการแปรรูปสมุนไพร กลุ่มวิสาหกิจสร้างรายได้

หลังจากเข้าร่วมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อพสธ. ได้ทีมงานคนสามวัย ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรทำงาน และเยาวชน เข้าฝึกอบรมงานวิจัยท้องถิ่น แบบสหสาขาวิชาวิทยา ภายใต้ ฐานทรัพยากรท้องถิ่น 3 ด้าน 6 แผนงาน

ช่วงสถานการณ์โรคระบาด covid-19 ทีมงานกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลลุดปลาตุก ได้ใช้ความรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับสมุนไพร ต้มน้ำสมุนไพร จัดหาสมุนไพร อาหาร แจกจ่ายช่วยเหลือพี่น้อง และส่งไปยังศูนย์พักคอยด้วย กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนใช้เงินไปประมาณ 200,000 บาท

ปี 2562-2563 มีการยกย่องธรรมนูญตำบลร่วมกับอบต. ฝ่ายท้องที่ คือ มีข้อห้าม ระดับหมู่บ้าน ที่ไปเขียนไว้ตามศาลาประชาคม มีการนัดหารือกันกับฝ่ายวิชาการ คือ นิติกร ประจำอบต. และพี่น้องที่มีความรู้ด้านกฎหมาย ธรรมนูญมีบทโทษจะไม่ได้อ้างอิงบังคับใช้ตามกฎหมายนัก เน้นการอยู่ร่วมกันภายใต้กติกาของชุมชนเป็นสำคัญ

สำหรับการดูแลไฟป่า ตัวแทนจากหมู่ 9 เล่าว่า ทำงานร่วมกับกรมป่าไม้ 26 ราย ป่านชุมชน ป่าช้านาเมืองแบ่งแนวเขตไว้แล้ว เป็นไม้ใช้ประโยชน์ตำบลลุดปลาตุก อีกส่วนหนึ่งเป็นป่าอนุรักษ์ มีกฎกติกาว่า หากมีการตัดไม้ทำลายป่า ต้นละ 500 ต้นละ 1,000 ป่านาเมือง พื้นที่ 550 ไร่ พื้นที่โรงเรียนก็เป็นป่าเช่นกัน ชุมชนคือการรักษาป่า

สรุปโดยรวมแล้วโลกที่ขับเคลื่อนงาน คือ สภาพองค์กรชุมชน กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลลุดปลาตุก นอกจากนั้นยังมีการทำเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ มีการทำนาแปลงใหญ่ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ก็คือสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชน สมาชิกสภาเกษตรกรมีการสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพข้าว จังหวัดอำนาจเจริญ

การเชื่อมโยงงานกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดปลาตุก สนับสนุนงบประมาณให้กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลลุดปลาตุก ต่อเนื่องมาเกือบ 10 ปี งบประมาณในการอนุรักษ์พันธุ์พืช จำนวน 50,000 บาท มีการเชื่อมโยงงานบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับบริจาคเงิน สิ่งของ พัดลม เข้ากองทุนหมู่บ้านฯ ส่งต่อไปยังพื้นที่ที่มีความจำเป็นใช้ประโยชน์ต่อไป กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลลุดปลาตุกทำงานบนฐานข้อมูล จากประสบการณ์ที่ทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้เรียนรู้ระบบการจัดทำข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เผยแพร่สู่สาธารณะ แผ่นพับ และ file นำเสนอต่าง ๆ

รองนายกอบต. กล่าวเพิ่มเติมว่า “การจัดการป่าชุมชนนั้น ทางอบต.ลุดปลาตุก มีการสนับสนุนงบประมาณด้านพันธุ์กรรมพืช ให้แก่กองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชน เพราะมีความยืดหยุ่น เหตุการณ์ภัยพิบัติ เงินของหน่วยงานรัฐเบิกจ่ายไม่ได้ เช่น คันนาขาด ทางกองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชนจ่ายสวัสดิการช่วยเหลือชาวบ้าน แม้เป็นเงิน 400-500 บาท สร้างขวัญกำลังใจ ให้กับสมาชิก และชักชวนพี่น้อง เข้าเป็นสมาชิกกองทุนด้วย ปัจจุบันอบต. สนับสนุน 50,000 บาท พ่อสตร ประธานกองทุนดำเนินการมีเอกสารออกให้อบต.เรียบร้อยในการสนับสนุนแต่ละครั้ง พร้อมรับการตรวจสอบ จากหน่วยงานต่าง ๆ แม้ว่างบประมาณไม่มากพี่น้องประชาชนพอใจ มีการจัดทำเอกสาร รายงานตลอด พี่น้องประชาชนได้รับประโยชน์จริง”

การจัดทำแผนร่วมกันระหว่างอบต.และกองทุนไ้บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก ก่อนที่ อบต. จะออกข้อบัญญัติงบประมาณ จะนำแผนของกองทุนไ้บ้านมาเชื่อมโยง มีทั้งแผนระยะสั้น 1 ปี แผนระยะยาว 5 ปี มีการประชุมกันเป็นประจำ **พ่อสตรพร ศรีสุวรรณ** ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการผู้พัฒนาแผนของอบต. ถือว่าเชื่อมโยงทั้งคน ทั้งแผนงานร่วมกัน เรื่องการจัดการป่าเป็นนโยบายของ 12 หมู่บ้าน ที่จะทำร่วมกัน จึงต้องบรรจุแผนไว้ในข้อบัญญัติอบต. แผนนี้ไม่ใช่ทางคณะกรรมการคิดฝ่ายเดียว ทุกปีมีการประชุมใหญ่ ก่อนประชุมใหญ่มีการประชุมสัญจร ช่วงเวลาที่พี่น้องสะดวกไม่ได้ทำงาน ปีนี้ใครจะเสนออะไร เราทำเป็นแนวคิด แนวนโยบายเชื่อมกับ อบต. ได้ข้อมูลจากพื้นที่ประชุมทุกหมู่บ้าน มาสู่การประชุมใหญ่ทุกปี

การเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยาเขตอำนาจเจริญ มีบทบาทในการสนับสนุนด้านวิชาการให้แก่กองทุนไ้บ้านฯ เริ่มต้นจากการที่คณะกรรมการได้เข้าไปร่วมอบรมกับมหาวิทยาลัยมหิดล จากนั้นได้รับการสนับสนุนเรื่องการใช้อาคารสถานที่ มีการทำงานวิจัยชุมชนและการทำงานเรื่องป่าชุมชนในระยะต่อมา

การบูรณาการการทำงานร่วมกันช่วยคลี่คลายลดปัญหาของตำบลกุดปลาตุก

เมื่อเกิดปัญหาข้อติดขัดทีมงานหรือร่วมกันว่า ปัญหานั้นใครได้รับผลกระทบ เรื่องอะไร กองทุนไ้บ้านสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่น จะลงพื้นที่ทำงานบูรณาการร่วมกัน หากปัญหาไหนเป็นเรื่องที่เกินอำนาจหน้าที่ จะเชื่อมโยงไปยังระดับอำเภอ และจังหวัด ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะทำงานบูรณาการร่วมกันไปได้ดี หากผู้ใหญ่บ้านติดประชุม มอบหมายผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาประชุมและสื่อสารข้อมูลต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน เรื่องสุขภาพ การศึกษาต่าง ๆ คนในชุมชนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองด้วย

ทีมสภาองค์กรชุมชนมีอยู่ในทุกหมู่บ้าน เคยมีปัญหา เรื่องแนวเขต ป่าทับซ้อน สภาองค์กรชุมชนร่วมกับผู้นำไปไกลเกลี่ย เรื่องแนวเขตของไ้บ้านแต่ละหมู่บ้าน ทางปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่ ทุกปัญหาเมื่อลงพื้นที่ ก็ตกลงกันได้ด้วยดีทั้งฝ่ายปกครอง ฝ่ายท้องถิ่น

การสื่อสารงานของกองทุนไ้บ้านฯ สื่อสารผ่านประชุม วิทยุกระจายเสียงในชุมชน Application line กลุ่มสวัสดิการ line กลุ่ม อสม. line กลุ่มผู้นำชุมชน กำหนดผู้ใหญ่บ้าน การดำเนินงานกองทุนไ้บ้านสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมา ในมุมมองของกรรมการคิดว่าสำเร็จไปแล้วระดับหนึ่ง หากจะเป็นพื้นที่ต้นแบบต้องพัฒนาต่อไป เรื่องการสร้างคนรุ่นใหม่ การถ่ายทอดภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้าน

การเชื่อมโยงงานกับสภาองค์กรชุมชน ถือว่าเป็นโอกาสในการขับเคลื่อนงานกับคนที่หลากหลาย พี่น้องจากกลุ่ม สายอาชีพ ฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง เสนอแนะแนวทางการพัฒนาตำบล ช่วยเหลือพี่น้องที่ตกทุกข์ได้ยาก ผู้นำหลายคนทำงานด้วยความเสียสละมากกว่า 30 ปี มีการถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอ การเขียนโครงการ แต่ก่อนหลายคนพูดสื่อสารต่อสาธารณะไม่เป็น มีการพาไปอบรม ทำให้เกิดความรักและศรัทธา สำหรับการทำงานเรื่องป่าแต่ละหมู่บ้านมีคณะกรรมการ หมู่ 12 เคยได้รับงบประมาณทำแนวกันไฟ ทำให้เกิดความเอื้ออารีต่อกัน เป็นความผูกพัน ระหว่างคนทำงาน องค์กรแต่ละกลุ่ม

เลขานุการกองทุนไ้บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก เล่าว่า ทำงานบูรณาการร่วมกับสภาองค์กรชุมชน กองบุญเป็นส่วนหนึ่งของสภาองค์กรชุมชน ผมเป็นเลขามาโดยตลอด สวัสดิการชุมชน มีสมาชิกสะสมประมาณ 3,000 กว่าคน จากประชากร 6,000 กว่าคน มีแนวคิดให้คนรุ่นใหม่ หนุ่มสาว สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกทดแทนผู้ที่ล้มหาย จากไป การดำเนินงานของแต่ละเดือน คณะกรรมการผู้ประสาน ทั้ง 12 หมู่บ้าน รวบรวมเงิน ฟิน้อง นำเงินมาสมทบ ประจำเดือน ฟิน้องเจ็บ ไข้ ได้ป่วย เข้ารพ. นอนรพ. ปีนี้ไม่เกิน 10 คืน มีการประชาสัมพันธ์ ผ่านหอประชาสัมพันธ์ของแต่ละหมู่บ้าน คณะกรรมการ ได้ฝึกเรื่องการสื่อสาร แต่ก่อนผมไม่เคยพูดไมล์ คุณพ่อสตรพ. นั้บถือ เป็นถือเป็นอาจารย์ ที่ประสานความรู้ให้ มีการถอดบทเรียน อบรมเพิ่มศักยภาพให้กับคณะกรรมการ เงินสมทบหักค่าใช้จ่ายแล้วไม่ขาดทุน เดือนใดสมาชิกเสียชีวิตหลายคน มีขาด ๆ เกิน ๆ เล็กน้อย พอดำเนินงานไปได้ พยายามหางบประมาณหน่วยงานรัฐ เข้ามาหนุนเสริม

การพัฒนาและยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชน

- พัฒนาฟืนป่า ให้มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหารให้ยังยืนตลอดไป สร้างการมีส่วนร่วมทุกขบวนการ
- พัฒนาระเบียบ กติกา การเก็บหา อาหาร และอื่น ๆ ในป่า (ทบทวนธรรมนูญชุมชนตำบล) ให้มีชีวิต การเฝ้าระวังสุขภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- พัฒนาพื้นที่ตำบลกุดปลาตุก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ กินอาหารธรรมชาติ ตามฤดูกาล สุขสำราญ อาบน้ำลำเซบาย สร้างเศรษฐกิจ รายได้ให้ชุมชน
- พัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ระบบนิเวศน์ และการจัดการสวัสดิการ ระหว่างคนกับป่า ฟิงพากันอย่างไร ให้ยังยืน
- การก้าจัดขยะ ระบบกองทุนฌาปนกิจขยะ ไม่ซื้อรถ ไม่ซื้อถังขยะ 100%
- การสร้างแกนนำคนรุ่นใหม่ การเชื่อมโยงกับท้องถิ่น สถานศึกษา 5 โรงเรียน ในการดูแลรักษาป่า หลักสูตรหลักในการจัดการป่า

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองบุญไ้บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก
ที่อยู่กองทุน 112 หมู่ 1 ตรงข้ามบึงน้ำมัน บ้านกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ 37000
โทรศัพท์ 091 012 6497, 096 862 3282 e-mail : taoboonmee1956@gmail.com
ผู้ประสานงาน นายสทพร ศรีสุวรรณ

ข้อมูลอ้างอิง

1. เวทีถอดบทเรียนกองทุนไ้บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566” ประเภทที่ 2 ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร วันที่ 15 มกราคม 2567 ณ กองบุญไ้บ้านสวัสดิการชุมชนตำบลกุดปลาตุก
2. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566 วันที่ 18 ธันวาคม 2566
3. เอกสารศูนย์เรียนรู้ LC กุดน้ำคำ สภาองค์กรชุมชนตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 3 : ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย

สูงวัยที่ปาย สบายใจกลับบ้าน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้
อำเภอป่าสัก จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปี 2567 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระบุว่าในปี 2566 ไทยมีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปประมาณ 13 ล้านคน คิดเป็น 1 ใน 5 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 66,057,967 คน ส่งผลให้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนไป โดยมีวัยผู้สูงอายุ 20% วัยแรงงาน 63% และวัยเด็กเพียง 16% และในปี 2583 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุถึง 30% ขณะที่วัยแรงงานลดลงเหลือ 55% และวัยเด็กเพียง 12%

ปัญหาสำคัญที่น่าวิตกกังวลสำหรับผู้สูงอายุในปัจจุบันคือการดูแลความเป็นอยู่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต จากการสำรวจข้อมูลในปี 2564 พบว่า ผู้สูงอายุอยู่กับบุคคลอื่น ซึ่งรวมทั้งที่มีหรือไม่มีคู่สมรสอาศัยอยู่ด้วยอยู่ถึง 66.9% ส่วนผู้สูงอายุอยู่ลำพังกับคู่สมรสมี 21.1% และผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว 12% ซึ่งตัวเลขผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพัง แนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2565) สิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการมากที่สุดในช่วงบั้นปลายของชีวิตคือ ความสุขที่เกิดจากการมีคุณภาพชีวิตที่ดี อันประกอบด้วย 3 เสาหลักคือ

เสาหลักที่ 1 สุขภาพ เมื่อเข้าสู่ระยะสุดท้าย ปัญหาเรื่องความเสื่อมของสุขภาพร่างกายย่อมจะตามมา ดังนั้น สุขภาพกาย จิต สังคมและปัญญา จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจ

เสาหลักที่ 2 การมีส่วนร่วมกับสังคม ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างปฏิสัมพันธ์ ทั้งการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง หาเลี้ยงชีพ ได้มีอาชีพเสริม หรือทำประโยชน์กับผู้อื่น ทำประโยชน์กับสังคม ให้มีคุณค่า เป็นภูมิปัญญาของสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิต ชีวาและใช้ชีวิตบั้นปลายได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เสาหลักที่ 3 เรื่องของความมั่นคง การมีรายได้ มีสถานะเศรษฐกิจที่ดีเพียงพอจะดูแลตัวเองจนถึงบั้นปลายชีวิต มีความปลอดภัย มีครอบครัวอบอุ่น มีชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่ดี ทำให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

3 เสาหลักนี้ต้องบูรณาการร่วมกัน (การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการในชุมชน, 2558, น.14-15) งานวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สะท้อนสภาพจิตใจของผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังคนเดียว “กังวลกับการอยู่คนเดียว และกลัวตายคนเดียว” อยากให้มีคนแวะเวียนมาหาบ้าง การมีคนมาพูดคุยด้วยจะช่วยลดความเสี่ยงต่อความเปราะบางทางด้านจิตใจ ข้อมูลจากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 26 ของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังคนเดียว “ไม่มีผู้พาไปรับการรักษา” ถือเป็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ตัวคนเดียวโดยไม่มีลูกหลานดูแล ทำให้มีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการทางสุขภาพ

ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาร่วมของสังคมไทย มีการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ที่น่าสนใจคือประการหนึ่งคือการแก้ไขปัญหาโดยมีระบบการดูแลโดยชุมชน (community based services) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ร่วมกับภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน วัด โรงเรียน และโรงพยาบาล ถือเป็นการจัดบริการทางสังคมอย่างทั่วถึงและครอบคลุมให้กับคนทุกกลุ่มวัย หมายถึงว่าผู้สูงอายุทุกคนควรได้รับดูแลจากการมีระบบการดูแลโดยชุมชน การจัดบริการทางสังคมควรเป็นในลักษณะสามารถเคลื่อนเข้าไปหาผู้สูงอายุในที่อยู่อาศัย สำหรับผู้ที่ไม่สามารถออกมาใช้บริการได้ด้วยตนเอง และควรสนับสนุนการมี “ระบบช่วยเหลือการเข้าถึงบริการแบบครบวงจร” ในการไปรับที่บ้านพาไปยังจุดหมายปลายทางและส่งกลับบ้านในรูปแบบอาสาสมัคร หรือธุรกิจเพื่อสังคมสูงวัย (รศ.ดร.ศุทธิดา ชวนวัน, 2566)

ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านหรือแนวคิดเกี่ยวกับบ้าน (Aging in place) เป็นโมเดลที่ให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอยู่กับบ้านและชุมชน โดยเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเอง ในแง่เศรษฐกิจก็สามารถประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งของผู้สูงอายุเองและของรัฐ ประเทศไทยมีความริเริ่มในการนำระบบการดูแลผู้สูงอายุในระดับชุมชนมาตั้งแต่ปี 2545 โดยได้ระบุไว้ในแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อ 3.3 “ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต” ข้อ 4.2 “จัดตั้งและพัฒนาบริการทางสุขภาพและทางสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุที่สุดโดยเน้นบริการถึงบ้านและมีการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม” และข้อ 4.3 “ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรทางศาสนา องค์กรทางเอกชนและองค์กรสาธารณประโยชน์มีส่วนร่วมในการดูแล จัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยกระบวนการประชาคม” ตัวอย่างของความพยายามค้นหารูปแบบหรือต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุระดับชุมชนระยะยาวอย่างบูรณาการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนารูปแบบระบบบริการสังคมเชิงบูรณาการโดยชุมชนสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยซึ่งริเริ่มโดยกระทรวงสาธารณสุขในปี 2550 โครงการ Community-based Integrated Approach for Older Persons’ Long-term Care in Thailand โดย ดร.วรเวศน์ สุวรรณระดา และคณะ ระหว่างปี 2556-2557 (สรารุส ไพฑูริย์พงษ์ TDRI, 2561)

การดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนที่ขับเคลื่อนโดยชุมชนเล็ก ๆ ในดินแดนที่ห่างไกลของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นโมเดลหนึ่งที่น่าสนใจทั้งการเกิดขึ้นของแนวคิดการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน ขับเคลื่อนงานทั้งหมดโดยชุมชนเองและแสวงหาภาคีเครือข่ายในพื้นที่มาหนุนเสริม ปรับตัวให้เข้ากับบริบทของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด จากชุมชนเล็ก ๆ ของโลกวิถีเก่าที่แทบตัดขาดจากโลกภายนอก กลายมาเป็นเมืองท่องเที่ยวยอดนิยมระดับโลก มีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวและอยู่อาศัย กลายเป็นเมืองที่คึกคัก มีร้านค้า ร้านอาหารสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันวิถีชีวิตดั้งเดิมก็ยังคงมีให้เห็นทั่วไป ชุมชนได้ปรับบทบาทของตัวเองในการดูแลผู้สูงอายุผ่านกองทุนสวัสดิการได้อย่างน่าสนใจ

ความเป็นมากองทุนสวัสดิการชุมชน

ปายเป็นเมืองเล็ก ๆ ทางตอนบนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ระหว่างอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กับอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสภาพเหมือนประตูของการติดต่อจากเชียงใหม่เข้าสู่แม่ฮ่องสอน ปายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมที่มีที่พักแรม อาหารนานาชาติ แหล่งให้บริการด้านความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว สภาพตัวเมืองมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเป็นเมืองพักผ่อน มีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่บ้านเรือนแบบพื้นถิ่นที่พบเห็นได้ทั่วไปเกือบทั้งเมือง วัดวาอารามในศิลปะไทใหญ่ และธรรมชาติริมแม่น้ำปาย บางบริเวณของเมืองมีอาคารหน้าตาสมัยใหม่เกิดขึ้น บางย่านเริ่มมีอาคารหนาแน่น (โอฬาร เจริญชัย, 2546, น.10-11)

พื้นที่ของอำเภอปายบางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง มีแม่น้ำปายไหลผ่าน ต้นน้ำปายอยู่ระหว่างรอยต่อของเทือกเขาถนนธงชัยกับเทือกเขาแดนลาว ในเขตตำบลเวียงเหนือ น้ำไหลลงทางใต้ผ่านหุบเขาต่าง ๆ ไปยังอำเภอแม่ฮ่องสอนและไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวินที่รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีความยาว 180 กิโลเมตร เมืองปายจึงเป็นแอ่งที่ราบลุ่มแม่น้ำปายจากแนวเหนือถึงใต้ประมาณ 15 กิโลเมตร การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของ

ชุมชนในแอ่งที่ราบปายเริ่มมีพัฒนาการชัดเจนประมาณ พ.ศ. 2435 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาของการคลี่คลายข้อพิพาท ปัญหาชายแดนระหว่างล้านนาไทยกับอังกฤษ ในกรณีปัญหาการปักปันเขตแดนบริเวณเชียงใหม่ตะวันตก พัฒนาการของชุมชนในระยะนี้เกิดขึ้นภายใต้บริบทของการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองภายใต้การปกครองของล้านนาและรัฐบาลสยาม ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจภายในและภายนอก กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้เมืองปายมีสถานะเป็นเมืองชายแดนที่มีความสำคัญในด้านทรัพยากรทางเศรษฐกิจและการเมืองต่อรัฐบาลสยามเป็นอย่างมาก

ประชากรในปายมีความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ มีภาษาพูดและวัฒนธรรมทั้งกลุ่มไทลื้อ คนเมือง คนไต และชาวไทภูเขาหลายเผ่า เช่น ไทลื้อ ปกาเกอญอ ลีซอและลาหู่ ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ไร่กระเทียม เลี้ยงวัว ควาย รับราชการครู ทหาร ตำรวจ เกือบทุกครัวเรือนมีลูกหลานเป็นครู ปัจจุบันมีชาวไทยมุสลิม ชาวจีน เป็นจำนวนมากในตลาดปายซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านการทำธุรกิจท่องเที่ยว ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ยังมีอาชีพเกษตรกรรม รับราชการ และรับจ้างทำงานในแหล่งท่องเที่ยว (อุตร วงษ์ทับทิม, 2545, น.2-4)

ตำบลแม่ฮี้เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอปาย สภาพของชุมชนตำบลแม่ฮี้ในปัจจุบันมีความเป็นเมืองท่องเที่ยวผสมกับพื้นที่แบบชนบท แม่แหล่งท่องเที่ยว “ปาย” จะตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงใต้แต่พื้นที่ของตำบลแม่ฮี้ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมืองท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน เช่น การสร้างที่พัก ร้านอาหาร พื้นที่กิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมของตำบลมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตำบลแม่ฮี้ มี 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านแม่เย็น หมู่ที่ 2 บ้านทรายขาว หมู่ที่ 3 บ้านท่าปาย หมู่ที่ 4 บ้านแม่ปิง หมู่ที่ 5 บ้านแม่ฮี้ หมู่ที่ 6 บ้านห้วยแก้ว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีที่ราบระหว่างภูเขาและที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำปาย ลำน้ำห้วยแม่เย็น ลำน้ำห้วยแม่ฮี้ ลำน้ำห้วยแม่ปิง ลำน้ำห้วยแม่ยะ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2555 มีสมาชิกเริ่มแรก 276 คน สมาชิกสะสมถึงปัจจุบัน 997 มีเงินกองทุนแรกเริ่ม 14,110 บาท ปัจจุบันมีเงินกองทุน 2,308,659.43 บาท (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2566) จำนวนสมาชิกของกองทุนมีไม่มากเนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านในตำบลมีความห่างไกลกัน เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ทำให้การเดินทางมีความยากลำบาก กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ

1. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนรู้จักการออม การแบ่งปันซึ่งกันและกัน
2. เพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิก
3. เพื่อให้เกิดคุณธรรมความสามัคคี สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี
4. เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งมีองค์กรภาคประชาชนคอยดูแล

กองทุนฯ ได้แบ่งประเภทของสมาชิกออกเป็น บุคคลทั่วไป เด็ก/เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ มีการจัดสวัสดิการ 11 ประเภท ได้แก่ สวัสดิการเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร สวัสดิการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการกรณีเสียชีวิต ค่าใช้จ่ายงานศพ สวัสดิการคนด้อยโอกาส/พิการ สวัสดิการพัฒนาอาชีพ สวัสดิการเพื่อการศึกษา สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สวัสดิการกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และสวัสดิการคุณภาพชีวิต

แนวคิดการพัฒนาด้านสังคมสูงวัย

“เมืองปายสุขภาพดี 80 ปีขงแจ้ว” เป็นสโลแกนของกองทุนสวัสดิการตำบลแม่ฮี้ ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ แกนนำกองทุนฯ ได้เล็งเห็นว่าผู้สูงอายุในตำบลแม่ฮี้มีจำนวนมาก ตำบลแม่ฮี้มีประชากรจำนวน 3,589 คน มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นจำนวน 23% และในสมาชิกกองทุนฯ มีจำนวนผู้สูงอายุ 43% ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่บ้านคนเดียว เพราะลูกหลานออกไปทำงานในพื้นที่ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้สูงอายุมีสังคม มีเพื่อน ไม่เหงา จึงจัดตั้ง “โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลแม่ฮี้” ในปี 2560 โดยการรวมตัวกับผู้ใหญ่บ้าน ตั้งเป็นกลุ่มก่อน และได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล

ทางกองทุนฯ ได้คิดค้นกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรองรับจำนวนสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมสร้างสังคมให้กับผู้สูงอายุ โดยมีภาคีความร่วมมือจาก อบต.แม่ฮี้ รพสต.โรงพยาบาลปาย พัฒนาชุมชน ทหาร ตำรวจ พมจ. พอช. กศน. โรงเรียนแม่ฮี้ ศูนย์จัดการทุนหมู่บ้านแม่ฮี้ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีแม่ฮ้องสอน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาคมบริหารงานองค์กรชุมชนพัฒนาเชิงพื้นที่ สมาคมสวัสดิการภาคประชาชน กลุ่มโยคะ สรีระ โอสถ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการส่วนหนึ่งเพื่อดูแลผู้สูงอายุในชุมชน สอดรับการแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสังคมสูงวัย เพราะเล็งเห็นว่าชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบนิเวศที่ผู้สูงอายุคุ้นเคย การมีเพื่อนบ้านที่สนิทคุ้นเคย และสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันที่

การจัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น การอบรมงานฝีมือ การประดิษฐ์ดอกไม้ ทำดอกไม้บายเตย นำไปจำหน่ายในกาดแลง ผ้าทอครกห่อเชลียง ผ้าเช็ดเท้า การทอผ้าด้วยกี่กระตุก อุปกรณ์กายภาพบำบัด ปลูกผักปลอดภัย ผ้าทอกระเหรี่ยง สนับสนุนมะพร้าวสกัดเย็น การอบรมเยาวชน การออกกำลังกาย นอกจากนั้นยังมีการออกไปเยี่ยมบ้าน สำหรับผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง

กองทุนฯ มีแนวคิดการดึงดูดให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมโดยใช้กิจกรรม เช่น กิจกรรมประจำเดือน รดน้ำดำหัว ทำบุญทำทาน ต้นสลากของผู้สูงอายุ กิจกรรมไปเยี่ยมบ้าน เยี่ยมผู้ป่วย เยี่ยมผู้ประสบภัย การจัดงานวันเกิดให้เพื่อน ๆ วันเกิดรายเดือน

การบริหารจัดการสมาชิก

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ ไม่ได้เน้นเรื่องปริมาณของจำนวนสมาชิก เนื่องจากข้อจำกัดทางพื้นที่ป่าเขาห่างไกล ในตำบลแม่ฮี้แบ่งเป็น 6 หมู่บ้าน การเดินทางลำบาก เข้าถึงยาก หน้าฝนเข้าไม่ได้ แต่ละหมู่บ้านมีกองทุนหมู่บ้านของตัวเอง เช่นกองทุนหมู่บ้าน กองทุนฌาปนกิจ กลุ่มออมทรัพย์

จึงปรับขนาดให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่เมืองกิ่งชนบท มีสมาชิกภายในชุมชนใกล้เคียงที่สามารถดูแลได้ทั่วถึง และมีสวัสดิการที่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของตำบลแม่ฮี้ ผู้คนมีรายได้เพียงพอต่อความต้องการ ค่าแรงสูงและเกือบทุกครั้งเรือ่นมีอาชีพรับราชการ เงินช่วยเหลือจากกองทุนสวัสดิการจึงไม่ใช่เป้าหมายหลักของสมาชิก แต่ให้ความสำคัญด้านสวัสดิการ “จิตใจ” โดยเฉพาะสูงวัยที่ต้องการเพื่อนมากกว่า การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมด้วยกัน

การเก็บเงินเข้ากองทุน แต่ละหมู่บ้านมีกรรมการ เก็บเงินเป็นรายเดือน ครึ่งปี รายปี บทบาทของกรรมการในแต่ละหมู่บ้าน สร้างความเข้าใจ เก็บเงิน เบิกจ่าย ถ้าเก็บไม่หมด กรรมการสำรองก่อน

เปิดรับสมัครในเดือนมิถุนายนและธันวาคม เป็นสมาชิกเดือนกรกฎาคมกับมกราคม มีการประชุมหารือด้านการเงิน มีการขอมติผ่านการประชาคม มีการจัดสรรเงิน เป็นสัดส่วน ใช้ตามสัดส่วนที่แบ่งไว้ สามารถยืดหยุ่นได้ ใช้โปรแกรม excel ในการบันทึกการเงิน

กองทุนฯ เปิดรับสมัครสมาชิกปีละ 2 รอบ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกครบ 5 ปีอายุ 70 ขึ้นไปทางกองทุนสวัสดิการสมทบให้ 300 บาท สมาชิกสมทบเอง 60 บาท และมีแนวทางการหารายได้เข้ากองทุนคือ การทอดผ้าป่าประจำปี เงินช่วยเหลือจาก อบต. นอกจากนั้นยังมีการจัดตั้ง “กองทุนสูงวัยเพื่อนช่วยเพื่อน” ช่วยเหลือผู้สูงอายุขึ้นมาด้วย แยกการบริหารจัดการด้านการเงินออกจากกองทุนสวัสดิการ โดยเก็บเงินจากสมาชิกเดือนละ 10 บาท

มีการประชุมคณะกรรมการ ดูแลสถานะการเงินตลอดเวลา มีการปรับ เพิ่ม ลด จำนวนเงินให้เหมาะสมกับสภาพทางการเงินของกองทุน การทำงานของกองทุนทำงานอย่างใกล้ชิดกับ อบต. ทางหน่วยงานของรัฐหรือ อบต. มีความเข้าใจระเบียบการเบิกจ่ายของกองทุนและการเบิกจ่ายตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยเป็นอย่างดี

รางวัลด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย

จุดเด่นของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้ที่ทำให้ได้รับรางวัล คือ

1. นำปัญหาในชุมชนมาเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรม เริ่มจากแกนนำกองทุนมองเห็นปัญหาสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปของชุมชน ผู้สูงอายุอาศัยอยู่คนเดียวมากขึ้น เกิดปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพใจ จึงเริ่มทำงานจากกลุ่มเล็กๆ ในหมู่บ้าน ด้านสังคมสูงวัยตั้งแต่ปี 2555 จนมาเป็นระดับตำบล การขยายจากกลุ่มเล็ก ๆ สู่ระดับตำบลนั้นมาจากคณะกรรมการแบ่งงานกันทำ ส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญ แม้กิจกรรมบางอย่างอาจจะไม่สนุกเพราะเป็นพวกความรู้ เช่น การดูแลสุขภาพ การรับประทานยาอย่างถูกวิธี การดูแลตัวเอง โดยร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทางกรรมการพยายามหาทางผสมผสานกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เช่น การฝึกซ้อมการแสดงนำไปแสดงระดับอำเภอ ระดับจังหวัด การออกกำลังกายทุกวันเพื่อสร้างความสม่ำเสมอของกิจกรรม
2. การวางแผนการทำงานโดยให้ความสำคัญกับ “คน” หากกรรมการที่มีใจมาช่วยทำงาน สร้างแรงบันดาลใจให้กับคนทำงาน “แรงบันดาลใจอยากให้บ้านเราได้รับของดี” มีตัวแทนหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านเป็นตัวเชื่อมข่าวสารของกองทุนและสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกแต่ละหมู่บ้าน การให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบาง ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุติดบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทางกองทุนสวัสดิการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยไปเยี่ยมแบบเพื่อนเยี่ยมเพื่อน ดูแลผู้สูงอายุอย่างเข้าใจเพราะสมาชิกกองทุนที่ลงไปเยี่ยมส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุจึงมีความเข้าใจผู้สูงอายุด้วยกัน
3. ใช้โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นตัวเชื่อมระหว่างสมาชิก ชุมชน กลุ่มเปราะบาง ภาควิชาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษา จากกลุ่มต่างๆ มาสอนผู้สูงอายุ วางหลักสูตรร่วมกับปลัดอบต. วิทยากรจากโรงเรียนประถม โรงเรียนปาย กศน.-ศูนย์การเรียนรู้ประจำตำบล ครูเกษียณ เอกชนมาสอนโยคะ ตำรวจมาสอน การถูกหลอก จราจร มิจฉาชีพ ตำรวจท่องเที่ยว สอนดนตรี เกษตรพื้นที่สูงในการแปรรูปการเกษตร ใช้เครือข่ายจิตอาสาเพื่อประหยัดงบประมาณ
4. การทำงานของกองทุนสวัสดิการช่วยลดภาระงานของ อบต. ประหยัดงบประมาณของรัฐได้ อาศัยงบประมาณของกองทุนช่วยเหลือ มีการบูรณาการทำงานด้วยกัน และทางกองทุนฯ ได้มอบเงินด้านสาธารณสุขประโยชน์ ให้ รพสต. ปีละ 6,000 ให้โรงเรียนผู้สูงอายุ 6,000 บาท เพื่อเป็นการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยมีคณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการโรงเรียน อบต. ทำงานขับเคลื่อนไปด้วยกัน

เป้าหมายในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน

ทางกองทุนฯตั้งเป้าหมายไว้ให้กองทุนฯ เป็นพื้นที่กลางในการเชื่อมประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุให้ได้รับสวัสดิการถ้วนหน้า

สมาชิกของกองทุนฯโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุหวังให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นพื้นที่ที่ “ได้หัวเราะ ได้ความสุข ทุกครั้งที่มา คนที่เคยเป็นครูเกษียณแล้วก็เหงามาสอนอาชีพให้แม่ ๆ เพื่อน ๆ ได้เพื่อนเพิ่มขึ้น”

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ฮี้
ที่อยู่กองทุน	ตำบลแม่ฮี้ อำเภอป่าตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทรศัพท์	085 030 0775
ผู้ประสานงาน	นางมัทนา พรหมรังษี

ข้อมูลอ้างอิง

1. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2565) สืบค้นจาก <https://thaitgri.org/?cat=8>
2. ศุทธิดา ชวนวันวงเสวนา. (2565). เปิดประตูสู่ความเหลื่อมล้ำ โดยไทยพีบีเอสและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2565 สืบค้นจาก <https://way-magazine.org/alone-elder/>
3. สราวุธ ไพฑูรย์พงษ์. (2561). ระบบการดูแลผู้สูงอายุ ระดับชุมชนแบบบูรณาการ สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2018/06/integrated-approach-for-older-persons/>
4. สุพัตรา ศรีวณิชชากร. (บรรณาธิการ). (2555). การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการในชุมชน. เวทีเสวนาร่วมพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน ครั้งที่ 8 วันที่ 24 เมษายน 2555 สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
5. อุดร วงษ์ทับทิม. (2545). โครงการชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลแม่ฮี้ อำเภอป่าตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
6. โอบารุ เจริญชัย. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของเมืองท่องเที่ยวในชนบท : กรณีศึกษาเมืองป่าตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร).

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 4 : ด้านการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต

**เราจะเป็นกองทุนมาตรฐานคุณภาพ
บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
เสริมสร้างประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการ
จัดสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน**

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2553 สมาชิกจำนวน 3,876 คน จากจำนวนประชากร 13 ชุมชน จำนวน 5,169 คน คิดเป็นร้อยละ 74.99 ของจำนวนประชากร สัดส่วนของสมาชิกเป็นผู้สูงอายุ ประมาณ 34% บุคคลทั่วไป 46% เด็กเยาวชนอยู่ที่ 18% ผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ 2% ที่มาของเงินกองทุนมาจากการเก็บวันละ 1 บาทเงินสมทบของสมาชิก สมทบจากอบต. ซึ่ง อบต. ได้ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ทำการ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนร่วมในส่วนของกองเลขาคือ เป็นหน่วยงานหนุนเสริมจากภาครัฐ ดอกเบี้ยค่าธรรมเนียม รายได้อื่นๆที่มาจากค่าบริการ ของงบประมาณจากภายนอก เป็นหน่วยงานบูรณาการ ส่วนหนึ่งเป็นเงินสมทบจากรัฐบาลที่ผ่านมายัง พอช. ปัจจุบันมีเงินคงเหลือ 3,353,210.76 บาท

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือมีการจัดสวัสดิการ ทั้งหมด 18 ประเภท ได้แก่ 1) ทุนการศึกษา 2) คลอดบุตร 3) สมรส 4) อุปสมบท 5) ประเพณีงานบุญ 6) ส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชน 7) ส่งเสริมกองทุนพัฒนาอาชีพ (หนุนเสริมอาชีพ) 8) ส่งเสริมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) 9) เจ็บป่วยนอน รพ. 10) อุบัติเหตุ (สูญเสียอวัยวะ) 11) ส่งเสริมชมรมสวัสดิการผู้สูงอายุ 12) ช่วยเหลือครอบครัวผู้สูงอายุ 13) สวดอภิธรรม 14) พวงหรีด 15) น้ำแข็งงานศพ 16) ภัยพิบัติ 17) ส่งเสริมกองทุนสาธารณสุขประโยชน์ 18) เงินสงเคราะห์

การขับเคลื่อนงานในกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ในพื้นที่

จากการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาของกองทุนฯ ที่ผ่านมา มีปัญหาคล้ายคลึงกับหลาย ๆ พื้นที่ เช่น ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ ใช้กลไกอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ในพื้นที่ ระดมกันลงพื้นที่ เพื่อหาสมาชิกวัยทำงานเข้ากองทุน ขยายฐานสมาชิกให้ครบทุกช่วงวัย ผ่านเครือข่ายเด็ก เยาวชน ให้เพื่อนชวนเพื่อนเข้ามาเป็นสมาชิก หากิจกรรมให้สอดรับเป็นไปตามบริบทของพื้นที่ ปี 2553-2556 มีปัญหาเรื่องการจ่ายสวัสดิการค่อนข้างสูง เพราะสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุสูงจำนวนมากกว่าวัยทำงาน ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่าย สวัสดิการสูงขึ้น ขาดองค์ความรู้และการประเมินความเสี่ยง

มีการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาแยก 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กเยาวชน มีปัญหาหาเสพติด ปัญหาครอบครัว ขาดกิจกรรมที่มีส่วนร่วม ผู้สูงอายุ ขาดเวทีในการแลกเปลี่ยน ขาดคนดูแล ผู้ป่วยติดเตียง วัยทำงาน ค่อนข้างเป็นปัญหาหลักในเรื่องการว่างงาน ในชนบทค่อนข้างมีอาชีพหลักน้อย ส่วนมากรับจ้างรายวัน เกษตรกรรายวัน

ค้นหาศักยภาพของตำบลหนองเรือ ศักยภาพของเราคืออะไร พบว่ามีหลากหลายและสามารถตอบโจทย์ กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ได้ อาทิ กลุ่มเด็กเยาวชน มีสภาเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ สามารถที่จะดำเนินการได้ เด็กกลุ่มนี้ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วยเรื่องการใช้เทคโนโลยีรุ่นกลางคนรุ่นพ่อ คนรุ่นพ่อมีประสบการณ์ แต่ไม่ถนัดเรื่องเทคโนโลยีไกลเด็กเข้ามาช่วย

ปี 2554 มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเป็นผู้มีความรู้เรื่องป่าชุมชน อาชีพหัตถกรรมจักสาน ปัจจุบัน ภายใต้ชมรมผู้สูงอายุ ผู้สูงวัยสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ เปิดรุ่นที่ 1 ไปแล้วเมื่อปี 2566 และปี 2567 จะเปิดเดือนนี้ เป็นรุ่นที่ 2

กลุ่มทำงานกลุ่มสตรี มีแนวทางในการหารือร่วมกัน ประธานกองทุนพัฒนาอาชีพว่าจะสามารถสนับสนุนเรื่องคนว่างงานได้หรือไม่ จะมีวิธีการอย่างไร

บทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ ที่มีต่อการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ และทักษะการดำรงชีวิต สภาพปัญหา มองทั้ง 4 มิติ ได้แก่ มิติสังคมศาสตร์ มิติเศรษฐกิจ มิติสุขภาพ มิติสิ่งแวดล้อม จากสถานการณ์

ดังกล่าว กองทุนสวัสดิการชุมชนเห็นว่า วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนากองทุนให้เท่าทันต่อการปรับตัว ในปัจจุบัน นับว่าเป็นความท้าทายหากสามารถที่จะส่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทุกช่วงวัยเติมทักษะให้สมาชิกทุนศักยภาพที่ตำบลมี เครือข่ายที่แข็งแรง สามารถบูรณาการภาคีเครือข่าย จะขยายผลในแง่การจัดสวัสดิการให้สมาชิกในชุมชนได้

จุดเริ่มต้นของกระบวนการเน้นเรื่องปัญหามิติสุขภาพ มีการของบประมาณของกองทุนฟื้นฟู กบจ. มาฝึกอบรมอาสาสมัครผู้สูงอายุ ทั้งตำบล จำนวน 35 คน เรื่องสุขภาพ อบรมเรื่องการผลิตอาหารสำหรับผู้ป่วยติดเตียง กลุ่มเปราะบาง ขอความอนุเคราะห์มาจากคนพิการจังหวัด ช่วยกันวิเคราะห์กลุ่มเปราะบาง 1 เปราะบาง 2 เปราะบาง 3 ซึ่งปีนี้ได้กองทุนต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของกรมพัฒนาสังคมเป็น Model ของจังหวัดมหาสารคาม ทารือกับท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด ปี 2567 จะส่งต่อกิจกรรมให้เยาวชนได้เข้ามาร่วม

วัยทำงาน กองทุนสวัสดิการพยายามเชื่อมโยงกับออส.ซึ่งเป็นกลไกหลักในพื้นที่ พยายามชวนวัยทำงานออกมาสู่สังคม ออกมาเรียนรู้ว่า กองทุนสวัสดิการที่มีสมาชิก 3,800 กว่าคน จากประชากร 5,000 กว่าคน สามารถก้าวสู่สังคมสวัสดิการได้

เด็กและเยาวชน ขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) จัดอบรมต้นกล้าออม. เป็นจุด Highlight ของหนองเรือ มีพี่เลี้ยง 3 คนในการอบรมรูปแบบ online ให้แก่เด็ก กำหนดเป้าหมายปีละ 7 คน 3 ปี จำนวน 21 คน เป็นกลไกสำคัญในการลงเยี่ยมผู้ป่วย เยี่ยม case ส่งต่อ case มายังประธานกองทุนสวัสดิการ ให้เป็นหน่วยประสานสิทธิต่าง ๆ

ผู้สูงอายุ เมื่อสร้าง ออส. สร้างทีมเครือข่ายเด็กแล้ว ทำกิจกรรมการลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ฟื้นฟู เรื่องสุขภาพจิต ฟื้นฟู เรื่องบ้าน ลงไปมอบถุงยังชีพ มอบสิ่งของให้ผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพัง เป็นการของบประมาณจากภายนอกทั้งหมด

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน จะมีการประชุมถอดบทเรียนกัน ปีละ 1 ครั้ง เพื่อคัดแยกกลุ่มเปราะบางระดับ 1 2 3 ที่ได้อบรมมา หากมีปัญหาเรื่องบ้าน ส่งต่อให้กับสภาองค์กรชุมชน เรื่องบ้านพอเพียง มีพมจ. เรื่องบ้านผู้สูงอายุ มีศูนย์บริการเพื่อคนพิการจังหวัดมหาสารคาม เพื่อส่งต่อบ้านให้กับคนพิการเข้าช้อน

มีการส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานเพื่อสังคม โดยเชื่อมโยงกับบริษัทเอกชน บริษัทเอกชนจ่ายค่าตอบแทนให้คนพิการ ปีนี้เป็นปีแรก ได้คนพิการมาทำงาน เครือข่ายให้ความสำคัญกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่จะสามารถเกื้อหนุนให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ จะเป็นเจ้าภาพในการจัดเอกสารเสนอโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ **ส่วนมากไม่ได้ใช้เงินในกองทุน ใช้กลไกบูรณาการในการประสานสิทธิภายในจังหวัด** ของงบประมาณ กสจ.ระดับจังหวัด กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพของ พมจ.มหาสารคาม ศูนย์บริการคนพิการ ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนอีกบทบาทหนึ่งก็เป็นประธานสภาองค์กรชุมชน ปีที่ผ่านมาเสนอขอเรื่องสมุนไพรรักษาในชุมชน จากพอช. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย การทำสมุนไพรรักษาในชุมชน ปี 2565 ตำบลหนองเรือ เป็นพื้นที่แรกได้เป็นพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็งระดับจังหวัดของมหาสารคาม

การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นกองทุนมาตรฐานคุณภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เสริมสร้างประสิทธิผล มุ่งเน้นการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ทำให้เกิดรูปธรรมความสำเร็จ อาทิ โครงการ กสจ.ต้นแบบระดับจังหวัดปี 2561 และ 2565 งานวิจัยโครงการพัฒนาระบบยกระดับการจัดสวัสดิการชุมชนด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น ศูนย์เรียนรู้คลินิกสวัสดิการชุมชนมหาสารคาม รางวัลโครงการที่มีผลงานโดดเด่น ปี 2565

ผลการดำเนินงานร่วมกับภาคีพัฒนา ปี 2566 **เรื่องที่อยู่อาศัย** พมจ.ปรับสภาพบ้านผู้สูงอายุ 2 กองทุน
ฟื้นฟูสมรรถภาพ 9 ราย สภากงศ์กรชุมชนตำบลหนองเรือ บ้านพอเพียง 9 ราย บ้านไฟไหม้ 1 ราย **การสนับสนุน
งบประมาณ** กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองเรือจำนวน 39 ราย กองบุญสาธารณประโยชน์ 26 ราย ศูนย์บริการ
คนพิการ ตำบลหนองเรือ จำนวน 26 ราย **รายได้ อาชีพ** หนุนเสริมจากกองทุนพัฒนาอาชีพ 1,000 ราย (สมาชิก)
เงินปันผลระดมทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือจัดตั้งกลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ 20 ราย กลุ่มผลิตภัณฑ์
ชุมชนคนรักการปลูกสมุนไพร กลุ่มผู้มีรายได้น้อย 65 ราย **เรื่องภาระหนี้สิน** กองทุนพัฒนาอาชีพช่วยเหลือ
ปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุน บรรเทาภาระหนี้สิน ตามที่สมาชิกยื่นความประสงค์

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ

นางสาวรัตนดา แพงคำแสน เลขาธิการกองทุนสวัสดิการชุมชน เล่าว่า การทำงานร่วมกับเครือข่ายนอกจาก
โครงการที่ดำเนินงานร่วมกันแล้ว ยังเป็นหน่วยประสานสิทธิไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ยื่นเสนอต่อพัฒนาสังคมจังหวัด
เรื่องการเยี่ยมผู้ป่วย case ดิตเตียง case สงเคราะห์ case อุบัติเหตุ ส่งต่อไปยังสภาองค์กรชุมชนระดับตำบล เพื่อ
ของบประมาณไปยังพอช. แก้ไขปัญหาเรื่องบ้านที่อยู่อาศัย ส่งต่อไปยังกองทุนฟื้นฟู สมรรถภาพของ อบจ. มหาสารคาม
ในเรื่องการสร้างทีมอาสาสมัคร ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อดูแลคนที่ดิตเตียงในพื้นที่ ส่งต่อของบประมาณไปยังกองทุนส่งเสริม
การจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดมหาสารคาม เป็นประจำทุกปี ตลอดการทำงานผ่านมา พยายามประสานงบประมาณ
จากภายนอกมาดำเนินงานแก้ไขปัญหาให้ครอบคลุม 4 มิติ เพื่อที่จะพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ กับชุมชนให้เข้ามา
มีส่วนร่วม และแก้ปัญหาสังคมด้วยกัน

การศึกษาเรียนรู้ แสวงหาโอกาส เพิ่มประเภทการจัดสวัสดิการเป็น 18 ประเภท

การจัดสวัสดิการเริ่มจากเกิด เจ็บ นอนโรงพยาบาลและเสียชีวิต ปี 2543 ได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล
คิดกันว่ามีกิจกรรมที่ยังขาด และต้องตอบโจทย์ 6 วัตถุประสงค์ของการทำงาน ที่มีระเบียบข้อบังคับ เป็นที่มาของ
การแสวงหาโอกาสรับเงินจากภายนอก หากได้รับเงินเพิ่มและในพื้นที่ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ก็นำมาสู่การจัด
เป็นสวัสดิการ เช่น เด็กที่ไม่มีทุนการศึกษา เมื่อโครงการสัญจร ไปลงพื้นที่ พบว่า เด็กอยู่อาศัยกับตายายแล้ว
ไม่มีทุนการศึกษา สามารถจัดสวัสดิการเพื่อเป็นทุนการศึกษา มีการประชุมสามัญทุก ๆ ปี เสนอเรื่องเข้าที่ประชุม

ภายใต้ระเบียบพอช.ข้อบังคับสามารถนำไปให้เครือข่ายแล้วส่งต่อ ในรูปแบบของกิจกรรม หากไม่นั่งเฉย ๆ
จ่ายได้ไม่เกิน 5 ประเภทสวัสดิการ หากศึกษาจริง ๆ แสวงหางบประมาณภายนอก จะได้ข้อคิดเห็น เต็มเต็ม
ของกรรมการในแต่ละเวที ทำให้รู้ว่า สวัสดิการประเภทต่อไปที่จะเสนอโครงการ ควรเป็นสวัสดิการด้านไหน? ศึกษา
เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ที่มาของสวัสดิการแต่ละประเภทเกิดจากการไปนำเสนอโครงการในแต่ละเวที คิดว่าต้องมีแบบนี้
กลับมาจัดเป็นสวัสดิการในแต่ละด้านแต่ละปี ทำให้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

หัวใจสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ดำเนินการโดยใช้กลไก อพส. เข้ามาช่วยเรื่องสุขภาพ เชิญกลุ่มต่าง ๆ อบรมว่า วิถีชีวิตของผู้สูงอายุที่ดีอยู่แบบไหน ปัจจุบันมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อพส.จาก 35 คนในพื้นที่ ตัวแทน อพส.เล่าว่า “ดูแลผู้สูงอายุ ได้รับความอนุเคราะห์จากกองทุนสมาชิกเข้าร่วมอบรมทำอาหารเหลือให้ผู้ป่วยติดเตียง ลงเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ทำความสะอาดให้กับผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองลำบาก บางคนอยู่บ้าน 2 ชั้น เดินขึ้น-ลง มีโครงการให้บ้าน ให้อ่างน้ำ ที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุบางคนอยู่เพียงลำพัง ไปช่วยปลูกผักให้ ปลูกแล้วผู้สูงอายุก็ดูแลเอง

ตัวแทนกลุ่มเยาวชน เล่าถึงบทบาทกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ ในการหนุนเสริมกิจกรรมโครงการเครือข่ายเยาวชนจิตอาสาตำบลหนองเรือ ได้แก่

1) **โครงการต้นกล้าคุณธรรมน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** อดหนุนงบประมาณให้เครือข่ายเด็กและเยาวชนเป็นประจำทุกปี ล่าสุดจัดกิจกรรมฝึกอบรมคุณธรรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่ ปี 2566 เครือข่ายเยาวชนจิตอาสา ร่วมกับ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อพส. ไปดูงานที่ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง วัลย์ใจฟาร์ม อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด

2) **โครงการเยาวชนสร้างสุขไร้ทุกข์จากควันบุหรี่** กองทุนสนับสนุนโครงการต่อยอด สสส.ในการลงพื้นที่ในการลด ละ เลิก ยาสูบ โดยได้บุคคลต้นแบบในการเลิกบุหรี่ ต่อยอดด้วยกิจกรรมกีฬาศูนย์สามวัย หนองเรือ รักษาสุขภาพ ครั้งที่ 1 เมื่อปี 2558 ณ สนามโรงเรียนบ้านมอสะเต็ด ต.หนองเรือ

3) **การก่อสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรม ลด ละ เลิก ยาสูบ** กองทุนขอรับงบประมาณจาก กสจ. เพื่อรับประกวดวาดภาพระบายสี จากเครือข่ายเด็ก โรงเรียนในเขตพื้นที่ โดยมีพี่เยาวชนเครือข่ายในการจัดแสดงและออกแบบสื่อ

4) **อาสาสมัครใจเยี่ยมผู้ประสบภัยในชุมชน** เครือข่ายเยาวชนจิตอาสา ได้ลงพื้นที่ปรับสภาพที่อยู่อาศัยให้กับผู้พิการ ผู้สูงอายุที่ประสบภัยในชุมชน ขยายผลร่วมกับทีม อพส. ในการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง โดยกองทุนของบจากกองทุนฟื้นฟูศักยภาพ อบจ.มหาสารคาม

5) **โครงการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนจิตอาสาเฝ้าระวังช่วยเหลือผู้ประสบภัยในชุมชน** ตำบลหนองเรือ เป็นการฝึกอบรมต้นกล้า อพม. เพื่อให้มีความรู้ในการช่วยเหลือ สำรจากกลุ่มเปราะบางกิจกรรมพัฒนาสังคมซึ่งเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรม จะมีค่าตอบแทน case ละ 100 บาท จากอาสาสมัครพัฒนาสังคม อพม.จังหวัดมหาสารคาม

6) **โครงการถนนสายวัฒนธรรมร่วมแบ่งปันให้กับผู้ยากไร้** ให้เครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เรียนรู้วิถีวัฒนธรรม การทำบุญตักบาตร เพื่อนำข้าวสารอาหารแห้ง จัดทำเป็นชุดเตรียมให้กับคณะกรรมการกองทุนส่งมอบให้กับ case ผู้ยากไร้ ที่ได้จากเวทีถอดบทเรียน ต่อยอดกิจกรรมให้กับเครือข่ายเยาวชนจิตอาสา เฝ้าระวังและช่วยเหลือผู้ประสบภัยชุมชนที่ทางคณะกรรมการและต้นกล้าเยาวชนได้สำรวจ เพื่อต่อยอดกิจกรรมและมีการมอบรางวัลตำบลต้นแบบอำเภอหนองเรือ

ต้นกล้า อพม. ขับเคลื่อนผ่านกลไกสภาเด็กและเยาวชน ได้รับการสนับสนุน 2 ครั้ง ครั้งแรกส่งโครงการไปขอบ้านพักเด็กและครอบครัว ทางกองทุนพยายามดำเนินการ ตั้งเป้าหมายปีละ 7 คน 3 ปี 21 คน เด็กและเยาวชนมาช่วยกรรมการรุ่นพ่อแม่ที่ไม่เก่งเรื่องเทคโนโลยี นื่อง ๆ มาช่วยถ่ายภาพ ที่สื่อสารให้ได้ว่า มุมไหน งบประมาณแบบไหน ส่งต่อความช่วยเหลือบ้าน มีค่าตอบแทนให้เด็กและเยาวชน 100 บาท ถือว่าคุ้มค่ามาก หากยายมีปัญหาเรื่องบ้านส่งเรื่องมาที่สภาองค์กรชุมชนเพื่อทำบ้านพอเพียง หรือหากพบเด็กน้อยไม่มีทุนการศึกษาอาศัยอยู่กับตายาย จะส่งเรื่องมาที่ฝ่ายทุนการศึกษา เด็กและเยาวชนต้นกล้า อพม. **มีความรู้ในเรื่องการแยก case ในเบื้องต้น** เพราะว่า

ผ่านการอบรมมาแล้ว จะทำให้หน่วยประสานสิทธิ์และส่งต่อ ช่วยให้ทางนายกอบต. กลุ่มคนพิการ สามารถทำงานได้ง่ายขึ้น เพียงแค่ทำใบปะหน้า เด็กและเยาวชนทำแบบสำรวจแนบภาพจะจบงานได้รวดเร็ว **นี่คือหัวใจสำคัญ**ของพลังเด็ก สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว คณะกรรมการต้องที่เลี้ยงที่สำคัญของแต่ละชุมชน อาศัยกลไกของกรรมการแต่ละหมู่บ้านด้วย

การคัดเลือกเด็กและเยาวชนอบรมต้นกล้าอพม. อันดับแรก คือ เข้าร่วมกิจกรรมไม่ขาดเลย ต้องมีใจรักจริง ๆ “เยาวชนจิตอาสา” ไม่มีการบังคับ มาด้วยความสมัครใจ ไม่เฉพาะเจาะจงว่าต้องเป็นเด็กที่ได้รับทุนการศึกษาจากกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองเรือไม่มีโรงเรียนในระดับมัธยม ตอนที่ทำเครือข่ายแรก ๆ ไปทำบ้านให้กับผู้สูงอายุ ใช้กลไกเด็กไม่ได้เรียนหนังสือ มีงานกีฬาเด็กจะมาช่วย เป็นเด็กขยายโอกาสกองทุนก็รับ

โรงเรียนผู้สูงอายุ ได้จัดกิจกรรมมา 1 ปี มีกิจกรรมมีหลายรูปแบบ การจักสาน การแสดง การออกกำลังกาย ความสามัคคีตามอัธยาศัยแบบฉันทะนึ่ง การพบปะสังสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ผู้สูงอายุ มีกำลังใจ มีจิตใจเบิกบาน รักสามัคคีกันทั้งตำบล ปีนี้ได้เสนอแผนเข้าสู่ อบต. ได้รับอนุมัติ และมีตัวแทนเข้ามาเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการอบต. หนองเรือ ปีที่ผ่านมา มีปัญหาคือ นักเรียนไม่ยอมจบ ปีนี้ อาจใช้ model **เรียนรู้ตลอดชีวิต** นำเด็กเข้ามาเรียนรู้ รุ่นที่ 1 จำนวน 80 คน ปีนี้ จำนวน 70 คน โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นงานข้อบัญญัตินโยบายของท่านนายกอบต.ปีที่แล้ว จะส่งต่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชน พอเรียนจบจะมีเวที สานพลังสามัคคีสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทย เวทีนี้จะมอบใบประกาศให้นักเรียนผู้สูงอายุรุ่นที่ 1 คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ เข้าไปช่วยกิจกรรมโรงเรียน เช่น ครูจิตอาสา สอนเรื่องจักสาน ทำขนม ไม่มีค่าตอบแทน

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน และการเสนอต่อแผนท้องถิ่น

ใน 1 ปี คณะกรรมการกองทุนฯ จะมีการประชุมร่วมกัน เรื่องการปรับปรุงแผน ซึ่งจะเป็นแผนยุทธศาสตร์พัฒนากองทุน ปีนี้ควรทำโครงการอะไร ให้มีความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายใด ต้องศึกษาและเรียนรู้ไปตลอด สมมติว่าปีนี้ไปของบ กสจ. ในเรื่องการจัดการขยะ จะมีแผนเรื่องของขยะมาให้กองทุนจัดทำแบบเสนอโครงการ หากเวทีของจังหวัด กสจ. ให้ความเห็นกลับมา จะเป็นแนวทางว่าปีนี้มีโครงการเรื่องสวัสดิการสิ่งแวดล้อม หากมีกิจกรรมที่ต้องใช้เงิน ก็ใช้เงินกองทุนดำเนินการไปก่อน ลักษณะเป็นแผนงาน โครงการร่วมกัน

หากเกินจากระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ จะเสนอสู่แผนพัฒนาของอบต. เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ ปีนี้เสนอให้ อบต. เป็นเจ้าภาพในการดำเนินการ จากเดิมที่กองทุนสนับสนุนกิจกรรม หากเข้าไปสู่แผนของอบต. การบูรณาการร่วมกัน จะทำให้เกิดความยั่งยืน อบต. ทำเรื่องกิจกรรมที่ 1-4 กองทุนทำกิจกรรมที่ 5-6 ลักษณะนี้ เป็นแผนร่วมทางประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน และนายกอบต. เห็นชอบด้วยกัน ในรอบ 1 ปี กองทุนจะมีการสรุปผลงาน และเสนอขอเงินสมทบไปจากอบต. ปีละประมาณ 30,000-50,000 บาท จึงทำให้แผนพัฒนาอบต. ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การเสนอแผนทุกปี เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จะมาให้ดูว่า ปีนี้ปรับปรุงแผนหรือไม่ จะปรับปรุงแผนก่อนสิ้นปีงบประมาณ หรือร่วมกันว่า หากงบประมาณเรื่องนี้มีจำกัด จะขอเพิ่มจากอบต. ไม่ให้ซ้ำกับกิจกรรมสำคัญแผนที่ได้ต้องมาจากความต้องการของคนในท้องถิ่น ทุกโครงการจะมีการลงวันละบาทสัญจร จะสรุปว่าปีนี้โครงการแบบนี้ ประชาชนต้องการหรือไม่ ต้องการบ้านกึ่งหลัง ต้องการโรงเรียนผู้สูงอายุ ทำให้ เป็นที่มาของการรับสมัครนักเรียนผู้สูงอายุ การสมัครเครือข่ายจิตอาสาประจำปี

การบริหารจัดการการประชุมให้เกิดประสิทธิภาพ ในเวทีการประชุมของภาคประชาชน 1 ครั้ง จะได้หลายงาน จัดทำรายงานการประชุม วันนี้คุยและได้เรียนรู้เรื่องอะไร เพื่อรวดเร็วในการส่งต่อ การทำงานของกองทุนปีนี้มีประเมินสำรวจว่า ทิศทางความสนใจของสมาชิก จัดทำเอกสารแบบสอบถาม สรุปความต้องการกิจกรรมในแต่ละเรื่อง อยู่ร้อยละเท่าไร ปีที่แล้วเรื่องบ้าน กับการเยี่ยม case ผู้สูงอายุ หากเป็นหลักสูตรที่ใช้เวลา ใช้งบประมาณค่อนข้างเยอะ เสนอส่งต่อให้ท่านนายกอบต. พิจารณาร่วมกัน ปีนี้มีเสนอโครงการเด็กเข้าข้อบัญญัติ และกองทุนจะเติมเต็ม การปรับปรุงแผนงานต้องปรับก่อนเพื่อให้ทันรอบการเสนองบประมาณของ อบต. ช่วงหลัง ๆ หรือผ่านเวทีกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะต้องลงไปแก้ไขปัญหาร่วมกัน และประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องการจัดการ นี่คือการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีกับกองทุนสวัสดิการชุมชน

13 ชุมชน 13 หมู่บ้าน ใช้เวทีสวัสดิการสัญจร ลงพื้นที่ และนำหารือในเวทีใหญ่คณะกรรมการ เพราะมีกรรมการเยอะมาก 60 กว่าคน ได้ตัวแทน ได้การประเมินมาเสร็จ ต้องมาคุยกัน เพื่อจัดเป็นแผน ปีนี้ อย่างน้อย ๆ ไม่นับวงก้านผู้ใหญ่บ้าน ประชุมทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งที่ 4 คือลงพื้นที่ ประชุมสามัญร่วมกับสมาชิก อย่างน้อย ๆ ไม่รวมกับกิจกรรมย่อย ๆ เพราะระหว่างดำเนินงานแต่ละโครงการเจอกันบ่อยมาก

ใน 1 ปี จะมีการประชุมสภาเด็กและเยาวชน คณะกรรมการเด็กและเยาวชนหากประธานไม่ว่างจะมอบผู้แทนเข้าร่วม ประชาสัมพันธ์ผ่าน Application line ส่งต่อกันในสภาเด็กและเยาวชน ปีนี้ทำเรื่องส่งเสริมความเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำ ลดความรุนแรง ทำงานตลอดปีเชื่อมโยงกับศูนย์พัฒนาครอบครัว กองทุนสวัสดิการชุมชน จะสนับสนุนงบประมาณให้กับเครือข่ายเด็ก 10,000 บาท ทำนายกอบต.อีก 10,000 บาท

การร่วมงานกับภาควิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ ให้ความสำคัญเรื่องการเรียนรู้ การศึกษาวิจัย เริ่มต้นจากทางสกว. ได้หารือร่วมกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน พอช.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มมส. เกิดเป็นความร่วมมือ มีการคัดเลือกกองทุนสวัสดิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต.หนองเรือ อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ได้คัดเลือก วิธีการทำงาน คณะทำงานที่มาจากสกว. มมส. และพอช. ลงมาหนุนเสริมที่มนักวิจัย กำหนดโจทย์ ค้นหาเป้าหมาย จนสุดท้ายเกิดเป็นงานวิจัยที่บ้าน นอกจากนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ เป็นพื้นที่ Social Lab ให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะกรรมการกองทุนได้ร่วมเป็นที่เลี้ยงให้กับนักศึกษาด้วย

จากการได้ร่วมกระบวนการวิจัยกับสกว. ได้จัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาอาชีพ ส่งต่อให้กับกลุ่มอาชีพ สมุนไพร มีการลงพื้นที่ไปดูกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ที่ปล่อยเงินกู้ให้กลุ่มต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาอาชีพ มีผลมีกำไรมาให้กองทุน ปีนี้ผลกลับมาให้สมาชิกกองทุน ปัจจุบัน มีสมาชิก ประมาณ 1,000 คน กองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) เป็นกองใหญ่ กองทุนพัฒนาอาชีพได้รับเงินปันผล จะมีเงินกลับคืนให้กับกองทุนวันละบาท 10%

กองทุนพัฒนาอาชีพ ส่วนหนึ่งมาจากผลการวิจัยท้องถิ่น นักวิจัยของตำบลหนองเรือ 13 หมู่บ้าน 24 คน ช่วยเก็บข้อมูลลงพื้นที่สอบถาม ตรวจสอบข้อมูล พบว่ามีกลุ่มอาชีพมี 43 กลุ่ม เช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ โค สมุนไพร เป็นต้น จัดระดับกลุ่ม A B C ไปสนับสนุนกลุ่มที่เข้มแข็ง ปานกลาง ด้อย

คณะกรรมการกองทุนที่ร่วมเป็นนักวิจัยเล่าว่า “ผมไม่เคยทำงานวิจัย จบ ป. 4-ป.6 ตอนแรกคิดว่าทำไม่ได้ อาจารย์มาให้ความรู้ จึงได้ตั้งเป็นกองทุนพัฒนาอาชีพ กองทุนสาธารณประโยชน์”

กองทุนสาธารณประโยชน์ จากการศึกษาวิจัย ทำให้ทราบว่าเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน มีค่าใช้จ่ายประเภทสวัสดิการด้านใดสูง เพื่อบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงตั้งกองทุนสาธารณประโยชน์ขึ้น ระบุข้อความชัดเจนว่าผลจากการศึกษาวิจัย และได้ศึกษาพบ.ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมปี 2546 ประกอบด้วย มีการจัดตั้ง จากการช่วยเหลือสมาชิกจัดสวัสดิการด้านเสียชีวิต แรกเริ่มรับสมัครสมาชิกอิสระ ไม่มีการตรวจสอบสุขภาพ สมัครได้ตั้งแต่แรกเกิด เมื่อสมาชิกเสียชีวิตได้รับสมัครสวัสดิการสูง ทำให้คนสนใจสมัครเข้ากองทุน ซึ่งแนวทางเป็นไปได้ดี ทำให้อยากมาสมัครกองทุน และได้แนะนำแนวคิดที่ว่าใครจะเป็นสมาชิกกองทุนสาธารณประโยชน์ต้องมาเป็นสมัครกองทุนวันละบาทก่อนทำงานลักษณะเป็นเครือข่ายเชื่อมโยง

สถานการณ์แพร่ระบาด covid-19 กองทุนสาธารณประโยชน์ได้ใช้งบประมาณ ช่วยเรื่องแจกหน้ากาก เพื่อป้องกันการติดเชื้อ แจกในตำบลต้องมาช่วยพี่น้องก่อน ช่วงนั้นกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ประชุมหารือกัน ช่วยเหลือสมาชิกไม่ต้องนำส่งเงินสมทบ 3 เดือน ลดค่าใช้จ่ายมอญยังชีพให้กับผู้ที่ติด covid-19 อุปกรณ์การป้องกัน เจลล้างมือ

ภาพรวมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ทุกคนทราบว่า การจ่ายสวัสดิการเสียชีวิตเป็นค่าใช้จ่ายสวัสดิการที่สูงกว่าสวัสดิการประเภทอื่น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สถานการณ์การขับเคลื่อนงานสวัสดิการ ถดถอยลง ทีมงานมองหาวิธีการที่ไม่ให้พ่อแม่ กองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) ต้องแบกรับภาระไว้ จึงตั้งเป็นกองทุนสาธารณประโยชน์ ให้ทุกคนสมทบเป็นศพ ๆ ละ 40 บาท จาก 34 บาทเป็นค่าทำศพ อีก 6 บาทไว้ช่วยเหลือสังคม อันนี้ คือระเบียบข้อบังคับขอยกตัวอย่าง หากเป็นสมาชิกทุกกองทุนสวัสดิการชุมชน เสียชีวิต 1 ศพ จ่ายสวัสดิการประมาณ 18,000 บาท กองทุนสาธารณประโยชน์อยู่ที่ 59,000 บาท ชมรมผู้สูงอายุประมาณ 35,000 บาท รวมเบ็ดเสร็จ 1 ศพ ถ้าเป็นเครือข่ายของจะได้เงินสดอยู่ที่ 120,000 บาท จะทำให้เห็นว่ากองทุนแม่ (ไม่โดนรุม)

เมื่อคณะกรรมการได้มีโอกาสเป็นวิทยากรไปบรรยายให้กับพื้นที่อื่น จะถ่ายทอดความรู้เพื่อไม่ให้สมาชิกลาออกจากกองทุน ปัญหาในพื้นที่เกิดขึ้นจริง การจ่ายสวัสดิการเสียชีวิตสูงเสียชีวิต 3 ศพ บางกองทุนจ่ายสวัสดิการศพละ 25,000 บาท หากกองทุนรับเงินสมทบเป็นรายปียิ่งดำเนินการยากเพราะไม่มีเงินหมุนเวียน กลายเป็นภาระค้างจ่ายสวัสดิการค่าศพ “ประเด็นให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี” จะเริ่มจาก...ลงไป จากการดำเนินงานต่าง ๆ ที่กล่าวมา ทำให้เห็น “พลังชุมชนจากเงิน 1 บาท” เพื่อหนุนเสริมให้เกิดพลังชุมชน พยายามออกไปเรียนรู้ข้างนอก ดึงมวลชนเข้ามาอยู่ให้ได้ นี่คือหัวใจสำคัญ

แนวคิดที่น่าสนใจในการพัฒนากองทุนต่าง ๆ ในชุมชน

การจ่ายสวัสดิการเสียชีวิต ที่ดูว่าค่าใช้จ่ายเยอะ อาจเพราะว่า 1 ปี เขาไม่ได้พูดคุยกันว่า เสียชีวิต ติดเตียง จ่ายเท่าไร ถ้ามีเครือข่ายหรือร่วมกัน ติดเตียงก็ราย อผส.มีทุกชุมชน มีข้อมูลที่ชัดเจน กลุ่มเด็กลงพื้นที่ไปเจอปัญหาทุนการศึกษาที่คน วางแผนงานการทำงาน ศึกษาด้วยว่า ระเบียบข้อบังคับจุดไหนที่ยังช่วยไม่ได้ เรื่องไหนที่เกินภาระต้องไปปรึกษาท่านนายก อบต. ว่าพอจะมีงบประมาณช่วยเหลือหรือไม่ ฉะนั้น ความต้องการเกิดจากการจัดสวัสดิการสัญจร ลงไป 1 ครั้ง จัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 เวทีย่อย หากจะทำเรื่องสุขภาพ อผส.มาคุยกัน สิ่งที่ต้องทำ เขียนโครงการ ร่างวัตถุประสงค์ นำมาเรียบเรียง จัดทำ power point นำเสนอโครงการ กรรมการบางคนเป็นวิทยากร กลุ่มอาชีพสมุนไพรร การจัดทำบัญชีผ่านโปรแกรม SWF บรรยายให้ความรู้พื้นที่อื่น ๆ มีการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพทุกปี เชิญวิทยากรมาพัฒนาบุคคลิกภาพ นอกจากเรียนรู้ มีการถอดบทเรียนร่วมกัน มีการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ กรณีไปดูงานที่พญาได้เรียนรู้ model ฌาปนกิจ แต่ไม่ทำฌาปนกิจมาประยุกต์ใช้เป็นกองทุนแทน

การพัฒนาและยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ

ปี 2567 กองทุน ฯ มีความคาดหวังว่า จะนำกองทุนสวัสดิการชุมชนนี้ให้เป็นมรดกแก่คนรุ่นหลัง สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกรรมการของกองทุน

เวทีถอดบทเรียนทำให้ได้เห็นภาพจริง กระบวนการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ อาชีพ การดำเนินการของหนองเรือ คือ กระบวนการเรียนรู้ที่คนทุกวัยสามารถรับรู้ได้ว่า สวัสดิการที่จะต้องอยู่กับพี่น้องมีหลายกลไกที่เข้าไปดำเนินการในทุกเรื่อง เยาวชน โรงเรียนผู้สูงอายุ กองทุนสาธารณสุขประโยชน์ กองทุนพัฒนาอาชีพ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อพส. กองทุนสวัสดิการชุมชนทำงานร่วม กองทุนสวัสดิการชุมชนทำฝ่ายเดียวไม่ได้ หนองเรือเป็น model ที่น่าสนใจ ในร่มใหญ่ยังมีร่มเล็ก ๆ มีหลาย ๆ तरहร่า ๆ

กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง สามารถเปิดเป็นหลักสูตร ให้พี่น้องกรรมการเป็นวิทยากร กองทุนมอบเกียรติบัตร สามารถขยายผลได้ว่า สวัสดิการชุมชนคือหลักสูตร ที่สามารถจะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่

เรื่องการศึกษา เรียนรู้ ไม่ใช่เพียงการให้ทุนการศึกษา หากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้อาชีพให้วิถีชีวิตของพี่น้อง ผ่านกระบวนการทำงาน ผ่านการศึกษาวิจัย การสะสมองค์ความรู้ การพัฒนาเยาวชน การมองเห็นศักยภาพว่า กลุ่มเปราะบางสามารถขับเคลื่อนการทำงาน ผู้สูงอายุสามารถที่จะเป็น model ในการทำงานกับพื้นที่ ที่สำคัญกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ทำหน้าที่เต็มศักยภาพ เรื่องใดที่เกินกำลังทำหน้าที่สำคัญในการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่มีภารกิจบทบาทโดยตรง เพื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนจะเป็นมรดกเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ
ที่อยู่กองทุน หมู่ 3 ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 44170
โทรศัพท์ 089 861 9679 e-mail : ratdaphangkhamstan2912@gmail.com
ผู้ประสานงาน นางสาวรัตนา แพงคำแสน เลขานุการกองทุนสวัสดิการชุมชน

ข้อมูลอ้างอิง

1. เวทีถอดบทเรียนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือ ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรสร้าง ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566” ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต วันที่ 17 มกราคม 2567 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม
2. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรสร้าง ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566” วันที่ 18 ธันวาคม 2566

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 5 : ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เรื่องชยะ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิต เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องลุกขึ้นมาช่วยกัน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2554 สมาชิกปัจจุบัน จำนวน 4,770 คน จาก 17 หมู่บ้าน ปัจจุบันมีเงินฝากธนาคาร จำนวน 6,351,279.56 บาท มีการจัดสวัสดิการ 11 ประเภท ได้แก่ 1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร 2) การเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล 3) ผู้สูงอายุ 4) กรณีเสียชีวิต 5) ประเพณีวัฒนธรรม 6) การศึกษาและสนันทนาการ 7) สวัสดิการเพื่อการศึกษา 8) มอบพวงหรีด (กรณีเสียชีวิต) 9) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 10) สนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ 11) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปริมาณขยะมูลฝอยตำบลเมืองบัว จำนวน 7,378 กิโลกรัม ต่อวัน คิดเป็น 0.77 กก./คน/วัน แยกประเภท ดังนี้ 1) ขยะเปียก จำนวน 2,500 กก./วัน 2) ขยะรีไซเคิล/ขยะขายได้ จำนวน 2,700 กก./วัน 3) ขยะอันตราย จำนวน 200 กก./วัน 4) ขยะทั่วไป จำนวน 1,978 กก./วัน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการขับเคลื่อน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและการขับเคลื่อนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การกำหนดปัญหาสำคัญร่วม การจัดการขยายเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างการมีส่วนร่วมและแก้ปัญหา 3) การพัฒนาศักยภาพและสร้างกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติการ 4) การจัดทำแผนพัฒนา ข้อตกลง แนวปฏิบัติ และธรรมนูญตำบล 5) การสร้างครอบครัวต้นแบบ บริหารจัดการขยะในครัวเรือนและยกระดับสู่การพัฒนาอาชีพเพื่อสิ่งแวดล้อม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว ดำเนินการจัดการขยะกับการเชื่อมโยงการพัฒนาพื้นที่ ประเด็นงานต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สุขภาพ ทำให้เกิดรูปธรรมความสำเร็จ ดังนี้ 1) มีแผนยุทธศาสตร์การจัดการขยะในพื้นที่ภาคีเครือข่ายสามารถนำไปใช้ได้จริง 2) มีกติกา ระเบียบแนวปฏิบัติ และพัฒนาสู่ธรรมาภิบาลด้านสิ่งแวดล้อมในระดับตำบล 3) ประชาชนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและความตระหนัก ในการจัดการขยะ 4) มีฝักอินทรีย์บริโภค และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน

ภาคีเครือข่ายกลไกความร่วมมือ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองบัว โรงเรียนเมืองบัววิทยา โรงเรียนชุมชนบ้านชาด กองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) รพ.สต.เมืองบัว รพ.สต.บ้านยางป้อี สภาเด็กเยาวชน กลุ่มจิตอาสา กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ รพ.ชุมพลบุรี พมจ.สุรินทร์ สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและจังหวัดสุรินทร์ สำนักงานสาธารณสุข (สสจ.) สุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ บริษัท ตั้งถาวรโฮมมาร์ท และผู้นำชุมชน ประสานงานในชุมชนสร้างกฎกติกา และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการจัดการขยะ และรูปแบบการจัดการตนเองของชุมชน มีกรรมการและคณะทำงาน/สภาชุมชน (ผู้นำชุมชน/หัวหน้าคุ้ม/อสม./สตรี/ปราชญ์) ชุมชนมีรูปแบบการจัดการตนเอง ผู้นำชุมชนเข้มแข็งและเห็นความสำคัญ

นางพลอย จันทโยธา สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน หมู่ 5 บ้านโนนกลาง เล่าถึง กิจกรรมการจัดการขยะที่ดำเนินการ ดังนี้ 1. จัดให้เป็นลดขยะต้นทาง ทุกครัวเรือนต้องคัดแยกขยะ 2. ทุกครัวเรือนไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ไม่ได้ไปเผาหน้าบ้าน 3. ทุกครัวเรือนต้องไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 4. ทุกครัวเรือนต้องปลูกผักสวนครัว 10 ชนิด แต่ก่อน 5 ชนิด ปัจจุบัน 10 ชนิด 5. ทุกครัวเรือนต้องเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนทุกอย่าง ทำให้เกิดจิตสำนึก มีกติกาว่าทุกครัวเรือน ทุกคุ้ม ดำเนินการร่วมกัน มีคุ้มประธานคุ้ม บ้านโนนกลางมี 3 คุ้ม ได้แก่ ตะวันลับฟ้า ร่มเย็น ร่วมสุข พัฒนา ตนเองอยู่คุ้มอุดมสุขพัฒนา เป็นกรรมการ ได้พิมพ์เอกสารกติกาครัวเรือน ติดให้ทุกบ้าน ที่ผ่านมาสมาชิกก็ดำเนินการจัดการขยะร่วมกันด้วยดี คุ้มอุดมสุขพัฒนามีสมาชิก 53 ครัวเรือน อยู่อาศัย 47 ครัวเรือน คัดแยกขยะ 45 ครัวเรือน บ้านที่ไม่ได้คัดแยกขยะเพราะไม่มีคนอยู่บ้าน เด็กในบ้านมาช่วยกัน มีการเชื่อมโยงงานกับภาคีเครือข่ายกับโรงเรียน อนามัย สถานีตำรวจ ร่วมกันไปได้ทำตาม ได้ปลูกผักกินเอง มีความปลอดภัยไม่ต้องฉีดยา ปลูกกิน เหลือกินนำไปขาย วันนี้ขายได้ 200 บาท

ปี 2558-2560 เมืองบัวเป็นพื้นที่ขับเคลื่อน “ชุมชนน่าอยู่ ต้นแบบการบริหารจัดการขยะต้นทาง” โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์ และสนง.กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปี 2560 เป็นชุมชนต้นแบบ จัดงาน “ทอดผ้าป่าขยะ รีไซเคิล และได้รับรางวัลชนะเลิศ ประกวดขบวนรถบุปผชาติ ระดับจังหวัด และเป็นพื้นที่ศึกษาดูงานและเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ชุมชนอื่น ๆ ที่สนใจ

นายประจิม ศรีสุวรรณ เลขาธิการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว เล่าว่า ประชาชนขาดความตระหนักและความเข้าใจ จากกองทุนได้ร่วมกันถอดบทเรียน มองเห็นปัญหา เรื่องสิ่งแวดล้อมตำบลเมืองบัว หลังจากกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงสนับสนุนเรื่ององค์ความรู้ ส่งเสริมให้มีการปลูกผัก งบประมาณระบบน้ำ เพื่อให้เกิดระบบแหล่งอาหารของชุมชน เกิดความเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันสถานที่มีความร่มรื่น สมาชิกมีความสามัคคี มีความรู้ด้านความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม มีการจัดการขยะจากต้นทาง มีข้อตกลงกติกาในชุมชน กติกาของกลุ่มปลูกผักอินทรีย์ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก่อน-หลัง มีการอบรมให้ความรู้ทุกหมู่บ้าน บรรยากาศร่มรื่น สะอาดตา และมีความน่าอยู่ การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ดูแลให้คุณภาพชีวิตที่ดี เชื่อมโยงภาคี กับองค์กรต่าง ๆ เด็กในโรงเรียน มีการปลูกฝังเด็กสร้างจิตสำนึกต้นทาง คณะกรรมการมองเห็นว่าการจัดการขยะ เริ่มต้นที่ต้นทางก่อน โดยเฉพาะขยะที่ครัวเรือน

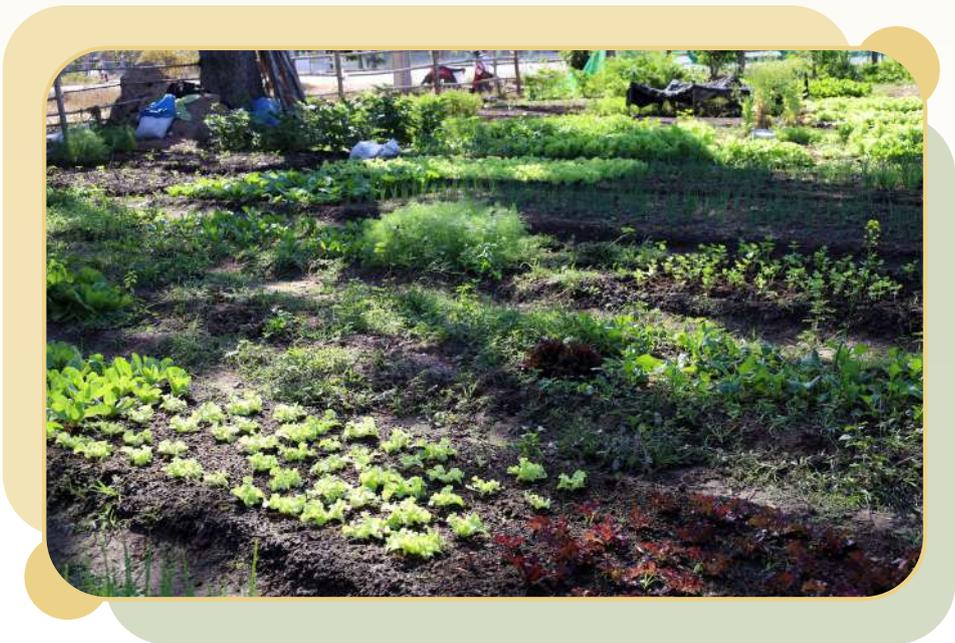

การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน การจัดการขยะ

ด้วยบริบทพื้นที่ตำบลเมืองบัวไม่มีบ่อกำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีถังขยะ ไม่มีรถเก็บขยะ เป็นเรื่องของหน่วยงาน จากสถานการณ์นี้ ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเรือลุกขึ้นมาดำเนินการ

ปี 2560-2561 นโยบายภาครัฐเน้นเรื่องการจัดการขยะ หน่วยงานมีทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คือ ท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่มองเรื่องการจัดการขยะ เรื่องการจัดการขยะเป็นเรื่องของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในท้องถิ่นไม่มีงบประมาณเพียงพอ ต้องดูแลงานพัฒนาหลายด้าน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเศรษฐกิจต่าง ๆ

การบริหารจัดการขยะจากต้นทาง โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มองเรื่องขยะเป็นเรื่องของชุมชน ไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องของหน่วยงานราชการ กิจกรรมชุมชนดำเนินการในพื้นที่ 1) การส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ 2) ทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล 3) การจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อแก้ไขน้ำเสียในครัวเรือน 4) การจัดทำจตุรบรรณขยะอันตรายจากทุกหมู่บ้าน เกิดจากการจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าขยะและนารายได้ดังกล่าว มาทำจตุรบรรณขยะอันตราย เกิดนวัตกรรมการบริหารจัดการขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์ มีการส่งเสริมให้ สมาชิกของเราปลูกผักแบบคีย์โฮล และแก้ไขปัญหारेื่องขยะเปียกในครัวเรือน

การแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่เป็นป่าไม้ หมู่ที่ 17 จตุรบรรณของขยะสัจจกร เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค มีเด็กและเยาวชนไปมั่วสุมในพื้นที่ป่า โดยการปรับพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่ปลูกผัก ให้ผู้สูงอายุ เด็กเยาวชนที่สนใจ หรือสมาชิกกองทุนของเราเข้าไปใช้ประโยชน์ ปลูกผัก ผักที่ปลูกได้นำไปบริโภคสร้างรายได้จากการขายผักกลับมาสู่ครัวเรือน

วิลาวัลย์ เอกา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 17 ตำบลเมืองบัว สมาชิกกลุ่มปลูกผักบ้านไทรงาม เล่าว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัวสนับสนุนระบบน้ำ ชื้อเครื่องสูบน้ำ สูบน้ำจากบ่อมาพักไว้ เข้า-เย็น หากน้ำหมด ผู้ใหญ่จะมาช่วยสูบน้ำไว้ให้สมาชิกได้อย่างสม่ำเสมอ ตนเองทำแปลงผักมา 3 ปี สมาชิกกลุ่มกว่า 30 คน

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) งบประมาณ โครงการ คัดแยกขยะ โครงการส่งเสริมสุขภาพ บริโภคผักอาหารปลอดภัย ภาควิชาการ มรณ.สุรินทร์ ให้ความรู้วิธีการเก็บเมล็ดพันธุ์ คัดเลือกพันธุ์ว่าพันธุ์ไหนเหมาะสมที่จะปลูก สอนดูแลจากวันหมดอายุ ถามว่าผักชนิดไหนขายดีที่สุด ช่วงปีใหม่ผักสลัด ขายดีที่สุด เกิดการเปลี่ยนแปลงเดิมตนเองไม่ชอบกินผัก กลายเป็นคนชอบกินผัก ปลูกผักเองมั่นใจเรื่องความปลอดภัย การปลูกผักได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ทำได้ผ่อนคลายด้วย

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว นำนวัตกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเสียในครัวเรือน ด้วยการ จัดทำธนาคารน้ำใต้ดิน ซึ่งธนาคารน้ำใต้ดินมีประโยชน์หลายอย่าง การแก้ไขปัญหาช่วงฤดูแล้ง เราใช้แก้ไขปัญหา น้ำเสีย ในครัวเรือน โดยใช้ยางรถยนต์ เศษหิน อิฐ ต่าง ๆ มาทำเป็นวัสดุในการที่จะประกอบเป็นธนาคารน้ำใต้ดิน

ปี 2566 นวัตกรรมการปลูกผักคีย์โฮล การปลูกผักคีย์โฮล ได้ประโยชน์ 2 อย่าง แก้ไขปัญหาขยะเปียก ขยะอินทรีย์ในครัวเรือน ประโยชน์ที่ 2 ได้แหล่งอาหารในครัวเรือนของเราเป็นอาหารที่ปลอดภัยไม่มีสารพิษ การปลูกผักคีย์โฮล จะนำแปลงผักอยู่ด้วยกันกับปุ๋ยหมัก โดยการเอาเศษอาหารมาใส่ตรงกลางและปลูกผักบริเวณ รอบแปลงผัก ผักจะดูดซึมอาหารจากขยะ โดยรัศมีไม่เกิน 180 ซม. เพราะผักจะสามารถเข้าไปกินอาหารจาก ขยะอินทรีย์ได้

สาธิต โอนโรตง เจ้าของสวนป่าพฤษาไพโรฟาร์มสุข ทำเกษตรอินทรีย์ แปลงผักคีย์โฮล แปลงผักหมักปุ๋ย มีประโยชน์สำหรับคนที่มีเวลาน้อย ประหยัดน้ำ ใช้พื้นที่น้อย ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล เมืองบัว แปลงผักคีย์โฮลช่วยลดเศษอาหารขยะในครัวเรือน ขยะที่ไม่ต้องการแล้วนำหมักเป็นปุ๋ย เช่น เศษอาหาร มูลสัตว์ มูลวัว เป็ด ไก่ หมู ชั้นสุดท้ายให้เอามูลสัตว์ทับเพื่อป้องกันแมลงมาตอม

ขยะเปียกที่เกิดขึ้นในครัวเรือน วัสดุอุปกรณ์หาได้ง่าย ๆ นำตาข่ายมาล้อมต้นไม้ สามารถปลูกผักได้หลายชนิด รวมกัน มะละกอ พริก มะเขือเทศ ต้นหอม ใบแมงลัก โหระพา ขึ้นง่าย ผักชี อยากรู้ให้ทุกคนลองไปทำ รดน้ำเฉพาะ

บริเวณตรงกลางที่หมักปุ๋ย พี่จะไปดูดซึมปุ๋ยเป็น อาหารทำให้เจริญเติบโต ได้อาหารที่ปลอดภัยไว้ บริโภคในครัวเรือน

นายเสมอ กระจิต ผู้ใหญ่บ้านบุตาโสม หมู่ที่ 11 หมู่บ้านทำเรื่องเกษตรอินทรีย์ ประธาน กลุ่มนาแปลงใหญ่ ขยายผลจากกองทุนสวัสดิการ ชุมชนสนับสนุนเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม เมื่อได้เรียนรู้เรื่องการจัดการขยะ นำความรู้ไปทำ

ที่บ้าน จัดกิจกรรม 1) เรื่องการจัดการขยะ 2) การทำธนาคารน้ำใต้ดิน 3) การปลูกผักแบบคีย์โฮล ทำทั้ง 3 กิจกรรม เกิดผลงาน ขยายผลไปเรื่อย ๆ มีตลาดนัดทุกวันอาทิตย์และวันพุธ หรือเรื่องการจัดการขยะบริเวณตลาดนัด ขยะที่เผาจะมีน้อยมาก ขยะเปียกเผาไม่ได้นำมาทำปุ๋ย

กรณีขยะจากครัวเรือนน้ำที่สกปรกบางบ้านมีกลิ่นเหม็น เมื่อได้ความรู้จากหมู่ 2 บ้านโนนกลาง ปัจจุบันสมาชิก จำนวน 10 ครัวเรือนไม่มีปัญหา ทุกวันนี้มีน้ำที่สกปรก ครัวเรือนไหนที่มีปัญหา ก็ไปแนะนำให้ทำ การจัดการขยะ น้ำขัง น้ำเสีย ทำให้ระยะ 7-8 ปี ที่ผ่านมาในชุมชน ไม่เป็นโรคไข้เลือดออก

การปลูกผักอินทรีย์ องค์ความรู้จากโนนกลางนำไปขยายผลที่บ้าน การปลูกผักแต่ก่อนชาวบ้านไม่ค่อยพิถีพิถัน จะฉีดยาเคมีใส่ผัก เกิดการเปลี่ยนแปลง ชาวบ้าน ป้องกัน การลดการใช้สารเคมี มาใช้สารชีวภัณฑ์ พัฒนา มา เรื่อย ๆ สู่หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์นาแปลงใหญ่ การทำนาแปลงใหญ่ ปลูกข้าวหอมมะลิ เป็นข้าวปลอดภัย ไม่ใช่

สารเคมี ใช้ปุ๋ยเคมีได้ไม่เกิน 20 กิโลกรัมต่อไร่ มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง ในอดีตมีปัญหาที่สารธารณะ ปัจจุบัน ขยะลดลงมาก ที่ผ่านมามผมจะเชิญบ้านโนนกลาง ไปร่วมเป็นวิทยากรปีละ 1-2 ครั้ง เพื่อสร้างให้เกิดจิตสำนึกต่อชุมชน ในอนาคตอยากเรียนรู้ การปลูกผักแบบแม่นยำ การปลูกผักแบบทันสมัย พร้อมทั้งจะพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้วต่อยอดกิจกรรม

การสร้างความมั่นคงทางอาหาร กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว ปีนี้สนับสนุนงบประมาณไปให้ 4 หมู่บ้าน จำนวน 120,000 บาท ในการดำเนินการ ระบบน้ำ การจัดสรรเรื่องการทำแปลงผักต่าง ๆ และการจัดทำขยะอินทรีย์

นายเหลียง จันทรงาม ผู้ใหญ่หมู่ 6 เล่าว่า การบริหารจัดการขยะนั้น แต่ละพื้นที่ที่บริบทหมู่บ้านชุมชนมีความแตกต่างกัน หมู่บ้านผมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงมากที่สุดในตำบล โดยเฉพาะโค กระบือ การบริหารจัดการจะยากหน่อยเรื่องความสะอาดบนถนน เรื่องการคัดแยกขยะแต่ก่อนจะไปทุกหมู่บ้าน พอได้รับความรู้เรื่องการบริหารจัดการขยะ ทุกวันจะดูความสะอาดเวลาขับรถไปในบริเวณชุมชน

หลังจากได้รับความรู้เรื่องอาหารปลอดภัย นำมาปรับใช้ในหมู่บ้าน มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวน 30-50 หลังคาเรือน มีการปลูกผักคีย์โฮล เมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วยอมรับความดี จากที่เคยซื้อกิน แปลง ๆ เดียว ปลูกผักได้เกือบ 10 ชนิด ถ้าเข้าพื้นที่หมู่ 6 จะเห็นว่าปลูกผักหลากหลาย หมู่ 6 เป็นหมู่บ้านที่ไม่มีแหล่งน้ำ ไม่มีห้วย หนอง คลอง บึง ปลูกผักคีย์โฮลใช้น้ำจากประปาเป็นหลัก บางคนมีบ่อน้ำช่วยลดต้นทุนไปได้

ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน การจัดการขยะ

ปัจจัยที่ส่งผลสู่ความสำเร็จของการจัดสวัสดิการชุมชน ได้แก่ ความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเมืองบัว ความเสียสละของคณะกรรมการและพี่น้องประชาชนที่เป็นสมาชิก การมีภาคีเครือข่ายในท้องที่ ผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ โรงเรียน วัด ระดับอำเภอ สำนักงานเกษตร พัฒนาชุมชน อำเภอ ปกครอง ระดับจังหวัด อบจ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3 สำนัก 6 ที่สร้างความเข้มแข็งให้เรา

กิจกรรมการจัดการขยะมาจากความต้องการของชุมชน ที่อยากให้กองทุนสวัสดิการชุมชนดำเนินการ เดิมทีชุมชนอยากให้ อบต.ดำเนินการ อบต.ช่วยจัดหาสถานที่ การมีเตาเผาขยะซึ่งมีระเบียบหลักเกณฑ์มากมาย ดำเนินการได้ยาก มองว่าทุกคนต้องช่วยกัน มองว่า ชุมชนของเราสามารถพึ่งตนเองได้ ไม่ได้มองเรื่องขยะเป็นเรื่องของหน่วยงาน “เรื่องขยะ เรื่องสิ่งแวดล้อมเรื่องความเป็นอยู่คุณภาพชีวิต เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องลุกขึ้นมาช่วยกัน” ทำให้เกิดความภูมิใจว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว เกิดจากอาสาสมัครสามารถร่วมกันจัดตั้งขึ้นมา เป็นองค์กรที่สามารถอยู่เคียงคู่กับประชาชนได้นอกเหนือจากการจัดสวัสดิการ

“การจัดการขยะได้มากกว่าความสะดวก” คือ ความรักความสามัคคี นำไปสู่การแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ของชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนประสบความสำเร็จเรื่องสิ่งแวดล้อม จากความร่วมมือของคณะกรรมการและพี่น้องประชาชน จุดเด่น เวลาทำงาน ผู้ประสานงานหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ได้รับความร่วมมือทั้ง 17 หมู่บ้าน เป็นพลังในการขับเคลื่อน ประธานคนเดียวไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ คณะกรรมการและพี่น้องประชาชนทำกิจกรรมประชุมร่วมกัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญ ที่จะนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ลงไปทำงานขับเคลื่อนในพื้นที่ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว เริ่มวิธีการแบบบ้าน ๆ ง่าย ๆ จุดเริ่มต้น เชิญคณะกรรมการระดับตำบลผู้ใหญ่ มาเป็นผู้ดำเนินการ ตกลงว่าจะลงหมู่บ้านก่อน เลือกพื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านโนนกลางก่อน จากนั้นมีกิจกรรมต่าง ๆ ตามมา เรื่องการบริหารจัดการขยะแบบทั่วไป ตามหลัก 3 R ขยะเปียก ขยะแห้ง เรื่องน้ำเสียในครัวเรือน ที่เป็นปัญหาทางกองทุนไปศึกษาเรียนรู้จากภายนอกนำมาแก้ไขปัญหาในชุมชน เรื่อง ธนาคารน้ำใต้ดิน การปลูกผักคีย์โฮล บ้านโนนกลาง บ้านไทรงาม ปลูกผักได้เพราะมีพื้นที่ บางหมู่บ้านไม่มีพื้นที่ปลูกผัก มีการส่งเสริมปลูกผักแบบอินทรีย์ เพิ่มคุณค่าทางอาหาร อาหารปลอดภัย

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านกิจกรรมฐานเรียนรู้ / ศึกษาดูงานในพื้นที่ที่เป็นต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และพัฒนาเป็นแหล่งการศึกษาดูงานในพื้นที่ เป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการขยะ ดังนี้ ฐานเรียนรู้ขยะสร้างรายได้ นวัตกรรมจากขยะ วิทยากรนายสุรศักดิ์ เอกา 159 หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองบัวครัวเรือนน่าอยู่ ต้นแบบ วิทยากรนางละอูน บุญทะระ 94 หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองบัว

การบริหารจัดการขยะต้นทาง วิทยากร นายจันทร์ คุตสุวรรณ 125 หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองบัว และนายสมบุญ ภาสนิท 106 หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองบัว การทำปุ๋ยอินทรีย์ - ปุ๋ยหมักจากขยะ วิทยากร โดย นายสุวัฒน์ เอกสันต์ 133 หมู่ 2 ตำบลเมืองบัว

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว

คำว่า **สวัสดิการ** ส่วนใหญ่มองไปที่ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจถึงมีสวัสดิการ **ชาวบ้านอย่างเราจบป.4 มีสวัสดิการด้วยเหมือนกัน** เป็นสวัสดิการที่รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นมา กองทุนสวัสดิการชุมชนมีงบประมาณจาก 3 ส่วน ส่วนที่ 1 สมาชิกกองทุนส่งเงินสัจจะ วันละ 1 บาท ส่วนที่ 2 การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนที่ 3 จากรัฐบาลผ่าน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ 2 ล้านบาทบาท สมาชิก 9 ล้านบาทกว่าบาท จ่ายสวัสดิการเป็นเงิน ล้านบาทบาท เสียชีวิต นอน รพ. สวัสดิการอื่น ๆ เงินสมทบจากสมาชิก ประมาณ ล้านบาทบาท หักค่าใช้จ่ายมีเงินคงเหลือประมาณ 300,000 บาท คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการประชุม 3 เดือนครั้ง และประชุมใหญ่สามัญประจำปี ประชุมร่วมกันตลอด กิจกรรมต่าง ๆ จะมีการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาช่วยเหลือเรื่องคุณภาพชีวิตของสมาชิกและพี่น้องประชาชนในตำบล ทำงานควบคู่กับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ปัจจุบันหน่วยงานจะเข้ามาตรวจสอบเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะกองทุนได้ทำงานบนพื้นฐานของความโปร่งใส ตรวจสอบได้

ปัจจัยที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

จากการดำเนินงานในอดีตจนถึงปัจจุบัน การทำงานเรื่องสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นความท้าทาย สิ่งที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนของแต่ละชุมชน ตำบลเมืองบัว **ปัจจัยที่สำคัญ คือ ทรัพยากรคน** การปลูกฝังเด็ก และผู้ปกครองให้ตระหนักและเข้าใจเรื่องการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง แนวทางการทำงานมีประชุมคณะกรรมการระดับคุ้มทุกเดือน ประชาคมหมู่บ้าน สื่อสารข้อมูลให้สมาชิกทราบ เรื่องขยะ สิ่งแวดล้อม ลงพื้นที่การดำเนินงาน ติดตามอย่างต่อเนื่อง

การจัดอบรมขยายผลนวัตกรรมการปลูกผักคีย์โฮล ปีนี้ดำเนินการ 5 หมู่บ้าน ตำบลเมืองบัวมีทั้งหมด 17 หมู่บ้าน คาดว่าจะขยายพื้นที่ปลูกผักคีย์โฮลให้ครบทั้งตำบล การปลูกผักคีย์โฮล เหมาะสำหรับการปลูกในครัวเรือนที่ไม่มีพื้นที่กว้างขวาง พื้นที่ 180 ตร.เมตร ก็สามารถปลูกได้

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว
ที่อยู่กองทุน 200 หมู่ที่ 3 ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 32190
โทรศัพท์ 080 723 5683
ผู้ประสานงาน นายประจิม ศรีสุวรรณ ตำแหน่ง เลขาธิการกองทุนสวัสดิการชุมชน

ข้อมูลอ้างอิง

1. เวทีถอดบทเรียนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเมืองบัว ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566” ประเภทที่ 5 ด้านการการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ วันที่ 18 มกราคม 2567 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม
2. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566 วันที่ 18 ธันวาคม 2566

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 6 : ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน

ประวัติศาสตร์ กุมิปัญญา สู่สัมมาชีพคนคอรุม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม
อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

“เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่า ตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม” เป็นวรรคทองหนึ่งจาก “ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ ตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสารชื่อสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ผ่านมา 50 กว่าปี วรรคทองของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ ได้กลายเป็นแนวคิดในการทำงานของหลายหน่วยงานที่มุ่งส่งเสริมมิติของ “การทำงานเลี้ยงชีพ” หรือ สัมมาชีพนั่นเอง เพราะแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ นั้นมีความลึกซึ้งถึงความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพด้วย ไม่ใช่เพียงแค่การมีรายได้เพียงพอกับการเลี้ยงตนเองเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ตรงกับนิยามของคำว่า “สัมมาชีพ” ของหลายหน่วยงานในภายหลัง เช่น กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความหมายของสัมมาชีพไว้ว่า “คืออาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อมและมีรายได้มากกว่ารายจ่าย เป็นความพยายามที่จะปรับจากทำมาหากิน เป็นทำมาค้าขาย โดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้งหรือเป้าหมายสุดท้ายและต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคมด้วย” (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560) และ “สัมมาชีพ คือ การประกอบอาชีพ ภายใต้กรอบจริยธรรมที่มีสัมมาทิฐิเป็นตัวนำ หากกล่าวให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น จะหมายความว่า การทำมาหากินโดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้ง หรือเป็นเป้าหมายสุดท้าย และต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคม กล่าวคือความสุขของตน และคนทำงาน รวมถึงประโยชน์ของผู้บริโภค และผู้รับบริการเป็นหลัก โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่มุ่งไปกระตุ้นค้นหาอันเป็นเหตุแห่งทุกข์” (มูลนิธิสัมมาชีพ, สืบค้น 24 กุมภาพันธ์ 2567 จากเว็บไซต์ <https://www.right-livelihoods.org/>)

กระทรวงมหาดไทยได้นำเรื่องสัมมาชีพโดยนำแนวคิดของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ เป็นหลักในการทำงานให้กับข้าราชการในกระทรวง โดยจัดทำเป็นคู่มือการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย (จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน) ในระดับพื้นที่ (กระทรวงมหาดไทย, 2566) และนำไปใช้สำหรับการพัฒนาในระดับ อำเภอ ในทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการนำแนวทางการสัมมาชีพไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนั้นมีการดำเนินการโดยหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม ก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อชุมชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการดำเนินงานของชุมชนเอง เพราะเข้าใจปัญหาชุมชนและเป็นการแก้ไขได้ตรงจุด เช่น การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการที่เน้นพัฒนาด้านสัมมาชีพ เช่น ที่ตำบลคอรัม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้นำแนวทางการพัฒนาของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ ไปใช้ในการทำงานของกองทุนสวัสดิการ นำฐานทุนในพื้นที่มาใช้เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน ท่ามกลางวิกฤติการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ระหว่างปี 2563-ปัจจุบัน เพื่อช่วยเหลือการมีสัมมาชีพของคนในชุมชนและ “คนคืนถิ่น” จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมา ส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพและความภาคภูมิใจในการได้ทำงานและทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นของตนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนำอาชีพ ผสมกับฐานทุนที่ชุมชนมีอยู่ โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่น นอกจากจะสร้างงาน สร้างอาชีพแล้วยังสร้างความภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเองอีกด้วย

ความเป็นมาของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรัม

เมืองพิชัยเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย ปรากฏหลักฐานเอกสารล้านนาและพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ เล่าว่าพระเจ้าติโลกราช (พ.ศ.1994) ยกทัพจากล้านนามาตามลำน้ำ่านทางเมืองแพร่ เมืองน่าน มาอยู่ที่ราบแห่งแรกคือทุ่งย่างเมืองฝาง ปัจจุบันคือ เมืองทุ่งยั้งในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ที่อยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำ่าน หลังจากนั้นจึงจับเส้นทางแม่น้ำ่านมายังเมืองสองแคว จังหวัดพิษณุโลก บนที่ราบลุ่มแม่น้ำ่านระหว่างเมืองสองแควกับเมืองทุ่งยั้งโดยเฉพาะในเขตอำเภอพิชัย อำเภอตรอนและอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ทั้งสองฝั่งแม่น้ำเป็นแผ่นดินที่ราบผืนใหญ่และอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของแคว้นสุโขทัยในอดีต ปัจจุบันมีชุมชนโบราณที่มีร่องรอยคูน้ำคันกำแพงดิน เช่นเมืองพิชัยยุริมแม่น้ำ่านฝั่งตะวันออก ปัจจุบันเป็นที่ตั้งตัวอำเภอเมืองพิชัย เมืองโบราณที่บ้านนายางห่างจากตัวเมืองพิชัยประมาณ 12 กิโลเมตร (พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, ศิลปวัฒนธรรม, 2539)

ด้วยทำเลที่ตั้งของเมืองพิชัยทำให้ในสมัยโบราณกลายเป็นเส้นทางการเดินทางที่สำคัญ จากสมัยอยุธยาต่อเนื่องมายังสมัยกรุงธนบุรี มีฐานะเป็นเมืองศูนย์กลางอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น ในสมัยนี้พม่าจะยกทัพไปตีเมืองหลวงพระบางผ่านมาทางเมืองพิชัยได้เข้าตีเมืองพิชัยถึงสองครั้ง ทำให้เกิดวีรกรรมของพระยาสิทธิราชเดชหรือที่รู้จักกันว่าพระยาพิชัยดาบหัก

ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นเมืองสำคัญจากเหตุการณ์กบฏเจ้าอนุวงศ์ได้กวาดต้อนผู้คนกลุ่มลาวเวียงจันทร์มาอยู่ที่เมืองพิชัยจนทำให้เมืองมีขนาดใหญ่ขึ้นจนได้รับการยกเป็นหัวเมืองชั้นโทในสมัยรัชกาลที่ 3

พระราชหัตถเลขาเสด็จมณฑลฝ่ายเหนือของรัชกาลที่ 5 เมื่อปี พ.ศ.2444 ได้ทรงบันทึกเรื่องราวของเมืองพิชัยไว้ว่า เมื่อเสด็จผ่านเมืองพิชัยได้ทรงแวะดูคลองสายหนึ่งซึ่งเป็นคลองที่เชื่อมต่อเมืองพิชัยกับเมืองศรีสัชชนาลัย ความว่า “ลงเรือเล็กแวะเข้าไปดูคลอง**คอรัม**ซึ่งอยู่ฝั่งตะวันตกตรงเมืองพิชัย คลองนี้เข้าไปถึงด่านพรมแดนเมืองสวรรคโลกแลเมืองอุตรดิตถ์มีไม้สักแลไม้กระยาเลยลงบ้าง ระยะทางเข้าไปประมาณ 2 ชั่วโมงถึงด่านวัดเอกาซึ่งมีชื่อเสียงในพงศาวดารนั้นได้อยู่ในคลองนี้ เป็นคลองแคบแต่น้ำเชี่ยวมีเรือแลแพพวกทำปลาตั้งอยู่บ้างเพราะปลาชุม (ภักธร ชาญฤทธิเสน, 2554, น.14)

จากการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนสวัสดิการเกี่ยวกับความเป็นมาของคำว่า “คอรุม” นั้นต่างบอกว่า มาจากคำว่า “คอรวม” จากเหตุการณ์สงครามระหว่างไทยและพม่า โดยพมามาดั้งทัพบริเวณวัดเอกราช พระยาพิชัยได้นำทหารมาสกัดทัพพม่าบริเวณวัดขวางชัยภูมิและประกาศให้รางวัลทหารที่สามารถตัดคอข้าศึกได้ เมื่อตัดคอทหารพม่าได้แล้วนำไปกองรวมกันไว้บริเวณวัดขวางชัยภูมิ เรียกบริเวณนี้ว่า “คอรวม” ต่อมากลายเป็นคอรุม (สัมภาษณ์สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์ โดยเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน วันที่ 15 มกราคม 2567) สำนักการรับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองพิชัย และพื้นที่ของคอรุม ทำให้ผู้คนในตำบลนี้ต่างมีเรื่องเล่าและจินตนาการทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ร่วมกัน และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ กลุ่มชาติพันธุ์ในตำบลคอรุม คือกลุ่มลาวเวียงที่ถูกกวาดต้อนมาจากการศึกสงครามในอดีต มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในตำบลคอรุม เรียกว่า “ลาวเวียงบ้านหาดสองแคว” หรือ “ลาวดี” อพยพมาจากเวียงจันทน์ในสมัยรัชกาลที่ 3 ในฐานะเชลยศึกสงคราม มาตั้งรกรากอยู่ตามลำน้ำน่าน ในสามตำบลของจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน มี 4 ชุมชน ตำบลวังแดง อำเภอตรอน มี 2 ชุมชนและตำบลคอรุมอำเภอพิชัย มี 1 ชุมชน โดยได้ตั้งหลักแหล่งครั้งแรกที่บ้านกองโค ตำบลคอรุม อำเภอพิชัยและได้แผ่ขยายขึ้นมาทางเหนือที่บ้านหาดสองแควและที่วังแดง อำเภอตรอน ปัจจุบันยังมีสำเนียงพูด อาหาร เช่น พริกยัดไส้ทอด หมกปลา หมกเขียด แกงหน่อไม้ดอง แกงหนอกกล้วย น้ำพริกแจ่วหม้อ และประเพณีวัฒนธรรมแบบลาวเวียงเช่น การตักบาตรเช้าที่เรียกว่า “หาบจันทน์” มีเรือไม้ทรงลาวโบราณ ซึ่งได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2563, น.75-76)

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม ปี 2554 ริเริ่มโดยกลุ่มผู้สูงอายุและการส่งเสริมของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในยุคเริ่มก่อตั้งมีคุณอักษฎาภรณ์ สีหาราช เกษตรกรมือใหม่ของตำบลคอรุม ผู้เลือกทำเกษตรอินทรีย์บนที่นาจำนวน 13 ไร่ และในปี 2548 ได้รับเลือกไปทำงานกับกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund:SIF) หรือกองทุนชุมชน เมื่อสิ้นสุดโครงการจึงเกิด สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนหรือพอช. ขึ้น อักษฎาภรณ์จึงได้ทำงานในส่วนขององค์กรชาวบ้าน และริเริ่มกองทุนสวัสดิการร่วมกับแกนนำในพื้นที่ขึ้น เริ่มจากการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ เชิญกรรมการจากหมู่บ้านละ 2 คนมาเป็นคนขับเคลื่อน และปัจจุบันคุณอักษฎาภรณ์ สีหาราชก็ยังคงเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ.2551-ปัจจุบัน โดยมี **วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน คือ** เพื่อ สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคง ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน เพื่อสร้างให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลในชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น องค์กรชุมชนในการสนับสนุน และเพื่อก่อให้เกิดการเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนในทุกระดับ

กองทุนฯ มีจำนวนสมาชิกแรกตั้ง 457 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 4,421 จากจำนวนประชากรในตำบล 9,246 คน จำนวนสมาชิกจาก 12 หมู่บ้าน จำนวนเงินกองทุน ณ วันแรกเริ่ม 175,945 บาท ปัจจุบันมีเงินกองทุนสะสม 16,934,660.13 บาท จำนวนเงินกองทุนคงเหลือ 4,204,631.13 บาท (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2565) สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิกมี 12 ประเภท คือ สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด คลอดบุตร สวัสดิการการรักษาพยาบาล (คลอดบุตร) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการกรณีเสียชีวิต สวัสดิการคนด้อยโอกาส/พิการ สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ สวัสดิการเพื่อการศึกษา สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สวัสดิการการนอน CI (ผู้ป่วยติดเตียง Covid19) สวัสดิการอุบัติเหตุ และสวัสดิการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน

การบริหารจัดการกองทุน

การบริหารจัดการกองทุนจะมีการประชุมกรรมการกองทุน 3 เดือน/ครั้ง มีการสรุปยอดบัญชีเป็นรายเดือน มีแผนการติดตามประเมินผลทุก 3 เดือน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากอบต.คอรุม ที่ตั้งของกองทุนสวัสดิการจึงอยู่ที่ทำการ อบต.และมีบุคลากรของ อบต.ช่วยสนับสนุนงานของกองทุนสวัสดิการทุกด้าน ในช่วงสถานการณ์โควิด กองทุนมีบริหารจัดการโดย ให้คนอพยพกลับบ้าน และมีสมาชิกบางส่วนที่ไม่สามารถส่งเงินเข้ากองทุนได้ ทางกองทุนสวัสดิการมีการแก้ระเบียบเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์โควิดได้ นำเงินส่วนหนึ่งของกองทุนไปทำศูนย์ CI (Community Isolation) ถ้าสมาชิกจ่ายเงินเข้ากองทุน 10 บาท คืนเงินสมาชิก 1000 บาท มีสมาชิกที่จะยกเลิกส่งเงินเข้ากองทุน จึงได้จัดทำโครงการสัมมาชีพ ทำให้คนกลับบ้านมาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น ทำให้มีสมาชิก 50% ของตำบลเพิ่มเป้ากลุ่มประชากรผู้สูงอายุ หากสมาชิกครัวเรือนเสียชีวิตมีการสมัครเพิ่ม มีการสื่อสารให้เข้าใจกองทุนสวัสดิการ และสิ่งที่กองทุนสวัสดิการไม่ทำ คือการทำธุรกิจที่ซ้ำกับธุรกิจของคนอื่นๆ ในชุมชน เช่น น้ำดื่ม ที่มีคนในชุมชนทำอยู่แล้ว นอกจากนี้กองทุนสวัสดิการยังสนับสนุนเงินจ้างผู้ดูแลผู้ป่วย สูงอายุ ดิตเตียง กองทุนหมู่บ้าน 1000 บาท และผ้าป่า

ความโดดเด่นในเรื่องการพัฒนาสัมมาชีพ

เนื่องจากตำบลคอรุม อยู่ในอำเภอพิชัยที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนอย่างยาวนาน มีวัฒนธรรมพื้นถิ่นหลายอย่างโดยเฉพาะวัฒนธรรมลาวเวียง ก่อให้เกิดสำนึกร่วมของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จึงได้ยึดโยงกับประวัติศาสตร์และทรัพยากรของพื้นที่ โดยกิจกรรมที่ได้เริ่มทำในเบื้องต้นนั้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่สวยงามมีแม่น้ำน่านไหลผ่าน มีวัดโบราณ เช่น วัดขวางชัยภูมิ วัดเอกา ทั้งสองวัดนี้มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับพระยาพิชัยดาบหักและการยกทัพในอดีต และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเมืองโบราณพิชัย ในปี 2553 ทางแกนนำในตำบลได้ทำโครงการตำบลสุขภาวะ เกิด home stay ขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน มีอาชีพรองอื่น ๆ ตามมาเช่น การสานตระกร้า หมวก การอนุรักษ์พันธุ์ไก่ชน กลุ่มผลิตน้ำพริก

ในปี 2543 มีการก่อตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์-ชีวภาพ ศูนย์เรียนรู้โรงเรียนชาวนา และการจัดตั้งโรงสีชุมชนรับซื้อข้าวเปลือกและสีเป็นข้าวสารขายคนในชุมชน แต่ก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าวจึงได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง แก้ไขปัญหาข้าวปน ข้าวดี และต่อมาได้มีบริการรถดำนารณรงค์ให้เกษตรกรดำนารนาเพื่อแก้ปัญหาวัชพืชในนาของชุมชนมี ได้ผลิตข้าวกล้องตรา “เพชรคอรุม” ได้รับมาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยกลุ่มเป็นเครือข่ายของสภาผู้นำชุมชน

จากต้นทุนด้านการมีพื้นที่จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเป็นตำบลที่ผ่านการประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียน มีความโดดเด่นจากพันธุ์ข้าวในพื้นที่ “เพชรคอรุม” มีทรัพยากรธรรมชาติเช่น หอยขมพื้นถิ่นของคอรุม ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุมได้ต่อยอดฐานทุนของท้องถิ่นมาเป็นโครงการพัฒนาสัมมาชีพให้กับสมาชิกของกองทุนและคนในพื้นที่ จึงได้จัดทำโครงการจำนวนมากเพื่อพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน เช่น

โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว โดยการจัดฝึกอบรมการทำสบู่ข้าวจำนวน 80 คน ฝึกอบรมการทำพวงกุญแจข้าวเปลือกจำนวน 50 คน การเชื่อมโยงกับกลุ่มบ้านพัก home stay เพื่อนำสบู่ไปใช้ในการให้บริการแขก วางจำหน่ายในกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน ร้านวิสาหกิจชุมชน แอป ชิมฟรี และ เพจ Korrum mall และมองว่าในตำบลคอรูมมีปัญหาอื่น ๆ อีกด้วยที่ควรจะได้รับการแก้ไข การจัดทำโครงการพัฒนาสัมมนาชี้แจงมุ่งเป้าไปที่ กลุ่มเป้าหมายเป็นครัวเรือนของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม (ครัวเรือนผู้เสพและผ่านการบำบัดจากศูนย์คัดกรอง) ส่งผลให้เกิดการ

เชื่อมโยงงาน สร้างสังคมให้กลุ่มคนที่เดินทางผิด ปรับปรุงและใช้ชีวิตในสังคมได้โดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก เป็นการอบรมให้กับลูกสมาชิกกองทุน เกิดการรวมกลุ่มสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ส่งเสริมการออม ลดอัตราการขาดส่งของสมาชิก คณะกรรมการกองทุนเป็นกลไกการเชื่อมโยงกิจกรรมการฝึกอบรม สนับสนุนการขายสินค้าและบริการในชุมชน ทำให้เกิดรายได้ย้อนกลับเข้ากองทุน รายได้หมุนเวียนในชุมชน

โครงการเลี้ยงหอยขม มีการจัดฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหอยขม 100 คน พันธุ์หอยขมจากสถานที่ฝึกอบรมโคกหนองนาโมเดล หลังฝึกอบรมมีการนำไปเลี้ยงที่บ้านในวงซีเมนต์ มีรายได้ลดรายจ่ายค่ากับข้าวในครัวเรือน มีการแปรรูปหอยขม ซีสแพคสุญญากาศ หอยขมสามรส วางจำหน่ายที่ศูนย์แสดงสินค้าตำบลคอรูม

แหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีการสนับสนุนสวนฝรั่งสวนดีพิชัย ต.คอรุม ของนายสายฝน เกิดแก้ว สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่ได้ปรับพื้นที่ของสวนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของตำบลพิชัย การท่องเที่ยวสวนฝรั่ง “สวนดีพิชัย” เป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่ได้ถูกนำไปบรรจุในเส้นทางท่องเที่ยว โดยหลายหน่วยงาน ก่อให้เกิดกิจกรรมที่ขยายรายได้ไปสู่สมาชิกกองทุนอื่น ๆ ในสวนฝรั่งแห่งนี้ได้ปรับสวนเป็นร่องน้ำ เป็นการท่องเที่ยวสวนฝรั่งแนวใหม่ ล่องเรือไปพร้อมกับการรับประทานฝรั่งสด ๆ จากต้น มีการระบายน้ำเข้าออกภายในสวนและเลี้ยงหอยขมไว้ในท้องร่องสวน สมาชิกกองทุนสวัสดิการสามารถมาซื้อหอยขมไปประกอบอาหาร บางรายนำไปทำนํายาขมจีนเพื่อจำหน่าย มีการจ้างงานสมาชิกกองทุนสวัสดิการและนักเรียนในพื้นที่ในการทอผลฝรั่ง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

เป้าหมายในอนาคต ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม

ในการดำเนินงานที่ผ่านมากองทุนมีความตั้งใจในการ ที่จะส่งเสริมและสร้างรายได้จากทุนชุมชนโดยการเลี้ยงหอยขม และแปรรูปหอย จากจุดเริ่มต้นเกิดที่ต้องการช่วยแก้ไขปัญหาการว่างงาน และการลาออกจากสมาชิกในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ของคนในชุมชน กองทุนฯ จึงได้ดำเนินการส่งเสริมและหนุนเสริมการเลี้ยงหอยขมที่เป็นอาหารพื้นบ้านของอำเภอพิชัย ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในการแปรรูปหอยขม ผ่านการขายสินค้าแบบตลาดออนไลน์ ผลที่เกิดขึ้นนั้น ตลอด 3 ปีที่ผ่านมา ทำให้ครัวเรือนว่างงานลดลง ชุมชนร่วมกันจัดการข้อมูลสู่การสร้างรายได้ สร้างการเรียนรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้สมาชิกกองทุน 120 คน

นอกจากนี้ ยังมีกลไกการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เข้ามาเป็นส่วนช่วยการสร้างรายได้ โดยร่วมกันกับกลุ่ม OTOP ในพื้นที่ ผลิตของที่ระลึก เช่น พวงกุญแจ สบู่ น้ำม้วนข้าว หอยกระป๋อง เพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาพัก ในบ้านพักโฮมสเตย์ การขายสินค้าของกองทุนฯ ผ่านช่องทางตลาดออนไลน์ เป็นต้น ทำให้กองทุนต้องการที่จะมุ่งพัฒนาชุมชนในภาพรวม โดยเน้นเรื่องการเป็นสถานที่ศึกษาดูงาน โดยเฉพาะด้านการดูแลผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมให้ ครัวบวงจร “มาแล้วต้องพัก กิน ซื่อ ทำพื้นที่ให้มีเรื่องเด่น” เน้นเรื่องความเชื่อถือของคนในหมู่บ้าน สร้างความมั่นใจ ทำให้มีแรงบันดาลใจ และสร้างความยั่งยืนต้องคำนวณประมาณการ และมีบัญชีพิเศษ ผักไว้ที่สหกรณ์ ได้ดอกเบี้ยพิเศษ พยายามไม่ให้กระทบกับเงินต้น

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรัม
ที่อยู่กองทุน ตำบลคอรัม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
โทรศัพท์ 085 864 5163
ผู้ประสานงาน นางนิยนา ศรีเลิศ

ข้อมูลอ้างอิง

1. กรมการพัฒนาชุมชน. (2560) สืบค้นจาก <https://district.cdd.go.th/nonghan/>
2. กระทรวงมหาดไทย. (2566). คู่มือการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย (จากพรรคการเมืองระดับจังหวัด) ในระดับพื้นที่. สืบค้นจาก https://sci.chandra.ac.th/mult/images/projectonline/paper1_3/refer.pdf
3. ภัคธร ชาญฤทธิเสนา. (2554). โบราณคดีเมืองโบราณพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
4. พิเศษ เจียจันทร์พงษ์. (2539). กำแพงเพชร ไม่ใช่เมืองซากง้าว เมืองซากง้าวอยู่ที่ไหน. วารสารศิลปวัฒนธรรม, เผยแพร่ทางเว็บไซต์ https://www.silpa-mag.com/history/article_92464 4 มีนาคม 2566)
5. มูลนิธิสัมมาชีพ. (2567) สืบค้นจาก <https://www.right-livelihoods.org/>
6. อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2563). ลาว อุตรดิตถ์ : ชาติพันธุ์สี่สายน้ำและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์. วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน, (11)1, 66-101.

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 7 : ด้านการสร้างความมั่นคง ความปลอดภัย

ห้องใย ใสใจ ไม่ทอดทิ้ง สร้างสังคมพึ่งพิง ด้วยเงินวันละบาท

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี
อำเภอनाโยง จังหวัดตรัง

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี ก่อตั้งเมื่อ 7 มกราคม 2554 มีการจัดตั้งในครั้งแรกมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในการใช้ชีวิต มีสวัสดิการที่คอยช่วยเหลือสมาชิกและคนในชุมชน เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของชุมชนฐานรากและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ในการพัฒนาคุณภาพที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมเงินเพื่อแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิกตลอดชีวิต ในเรื่องการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เพื่อให้เกิดคุณธรรม ความสามัคคี มีน้ำใจ ร่วมกันแก้ไขปัญหา สร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่สมาชิก เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง มีองค์กรที่คอยช่วยเหลือเมื่อเกิดความเดือดร้อนหรือจำเป็น และกองทุนฯ นี้ไม่ดำเนินการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์กำไรสูงสุดทางทรัพย์สิน แต่ดำเนินการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก

กองทุนฯ มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี ความสัมพันธ์ของคณะทำงานในกองทุนและชุมชน คณะกรรมการทำงานด้วยความเข้าใจกัน มีการรับฟังซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือ “เป็นกรรมการในรูปแบบของพี่น้อง” ไม่มีปัญหาทะเลาะกัน ถ้าใครมีเวลาว่างก็มาช่วยกันสลับผลัดเปลี่ยนกันการบริหารเป็น” รูปแบบการช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของคนในพื้นที่” คณะกรรมการกองทุนฯ ที่มาจากคนในชุมชน มีบทบาทในการบริหารกองทุนฯ 22 คน ประกอบด้วย โดยมีการจัดสวัสดิการ จำนวน 9 ประเภทสวัสดิการ ที่จัดให้แก่สมาชิก (ข้อมูล ณ 30 ตุลาคม 2566) คือ สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล สวัสดิการกรณีเสียชีวิต สวัสดิการคนด้อยโอกาส/พิการ สวัสดิการเพื่อการศึกษา สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สวัสดิการสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ สวัสดิการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสวัสดิการอื่น ๆ เช่น ผู้ป่วยติดเตียง ช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินในสถานการณ์การเกิดโรคระบาดไวรัสโควิด-19 ครอบครัวยากจน เป็นต้น

การดำเนินงานของกองทุนฯ ในปัจจุบัน หากย้อนกลับไปในวันที่ สถาบันองค์กรพัฒนาชุมชนได้เริ่มต้นสนับสนุน เป็นจุดเริ่มต้นที่ ผู้ช่วยนายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี ได้รับการประสานจากเจ้าหน้าที่ ที่มาส่งเสริม อบต. นาหมื่นศรีเห็นความสำคัญของเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน และคาดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ กับพี่น้องในตำบลนาหมื่นศรี ประกอบกับนโยบาย ของนายกองต. ในขณะนั้น ที่ ต้องการส่งเสริมชุมชนจัดการตัวเองได้ในหลาย ๆ อย่าง ในช่วงแรก อบต.นาหมื่นศรี จึงได้พยายามทำหน้าที่บทบาทสนับสนุนกองทุนฯ

ทั้งนี้ ทุกภาคส่วนต่างเห็นว่าตำบลนาหมื่นศรี มีทุนทางสังคมที่โดดเด่นอยู่แล้ว โดยเฉพาะเรื่องของการรวมกลุ่ม ของพี่น้องนาหมื่นศรีที่ผ่าน ๆ มา เช่น กลุ่มทอผ้า และมีอีกหลาย ๆ กลุ่มที่ อบต.สนับสนุนด้วย รวมทั้งกองทุนฯ ในช่วง แรก ๆ ส่วนใหญ่ผู้บริหารในกองทุนฯ ยังเป็นบุคลากรของอบต. และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานก็เป็นเจ้าหน้าที่ของอบต. จึงสนับสนุนเนื่องจากเห็นว่าการทำงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง จะต้องมีการอย่างหนึ่งที่จะต้องสนับสนุน ให้คนในชุมชนเข้ามาขับเคลื่อนด้วยตัวเอง จากวันนั้นที่เป็นความร่วมมือ 3 ฝ่าย สมาชิกจัดตั้งกองทุนฯ ส่วนท้องถิ่น และส่วนกลางจากภาครัฐ ในช่วงเวลานั้น งบประมาณสนับสนุนจากอบต.เข้าไปสนับสนุนก็ยังไม่มาก กองทุนฯ ยังมี สมาชิกไม่มากนัก จากจุดเริ่มต้นที่อบต.คอยสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ให้ทำงานให้กองทุนฯ จนวันนี้ ความเปลี่ยนแปลง ในกองทุนฯ คือ คนในชุมชนเข้ามาทำหน้าที่และแสดงบทบาทในฐานะกรรมการกองทุนฯ และประธานกองทุนฯ ในวันนี้ กองทุนฯ ได้ต่อยอดทำงานในหลายด้าน ทั้งด้านอาชีพ ด้านสาธารณสุข และเรื่องสวัสดิการการรักษายาบาลที่กองทุนฯ เข้าไปช่วยเหลือ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการก่อเกิดกองทุนฯ จนเกิดผลในปีต่อ ๆ มา อาทิ เช่น ในปี 2565 คณะกรรมการ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ได้รับรองเป็น “องค์กรสวัสดิการชุมชน” เมื่อปี 2565 กองทุนฯได้รับการ คัดเลือกเป็นองค์กรที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่น ประเภทองค์กรสวัสดิการชุมชน และปี 2566 ได้รับรางวัล หน่วยงาน ที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่นระดับจังหวัด จากคณะกรรมการจัดสวัสดิการและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงมนุษย์ ร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

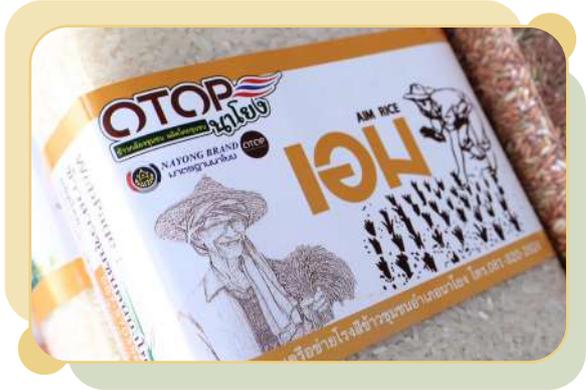
การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของ กองทุนสวัสดิการชุมชนนาหมื่นศรี

ชุมชนนาหมื่นศรี ได้เริ่มการสร้างความมั่นคงและปลอดภัยให้กับคนในชุมชนจากสิ่งที่มีในชุมชน นั่นคือ วิธีชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าของชุมชน สิ่งเหล่านี้ได้แก่ “ผ้าทอนาหมื่นศรี” มีผ้าทอที่มีลายการทอที่ประณีตมีเอกลักษณ์เฉพาะ ชุมชนได้จัดการอนุรักษ์ลายผ้า ผักเยาชวนทอผ้าเพื่อสืบสานและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น “การทำนาข้าว” และ “ข้าวเบาม่วง” เป็นความมั่นคงทางอาหารของชุมชน และก่อให้เกิดสำนึกการรักผืนแผ่นดินเกิด รักที่นา ให้คงอยู่คู่นาหมื่นศรี และ “ถ้าเขาช่างหาย” เป็นมรดกทางทรัพยากรธรรมชาติที่ได้สร้างจิตสำนึกให้คนนาหมื่นศรีรักและใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่เป็นมรดกชุมชน จากมรดกทางวัฒนธรรมและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในชุมชน ทำให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนด้านอาชีพ เมื่อมีอาชีพก็ทำให้มีรายได้นำมาซึ่งความมั่นคงทางด้านอื่น ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ อาหาร สุขภาพ สิ่งแวดล้อม บุคคลและชุมชน กองทุนฯยังให้ความสำคัญของคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการกองทุนฯ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างคนรุ่นก่อนกับคนรุ่นใหม่ เพื่อให้กองทุนฯได้ส่งต่อไปยังคนรุ่นต่อไป

กองทุนสวัสดิการชุมชนนาหมื่นศรีได้มีบทบาทในการขับเคลื่อนให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนา ชุมชนนาหมื่นศรีให้มีความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอาหาร ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านบุคคล และด้านชุมชน

ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ คือ การที่ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิต โดยมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอในการพึ่งตนเอง กองทุนฯจึงร่วมสนับสนุนส่งเสริมด้านอาชีพเสริมในชุมชน โดยมีกรรมการกองทุนฯและสมาชิกร่วมกันทำ ร่วมกันสร้างอาชีพเสริมเพราะเมื่อมีอาชีพเสริมก็จะมีรายได้มากขึ้น เศรษฐกิจในชุมชนก็ดีขึ้นนำมาซึ่งความมั่นคงทางด้านอื่น ๆ ตามมา ห่างไกลจากยาเสพติด โดยการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ กองทุนฯ

นาหมื่นศรีได้มีบทบาทร่วมในความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ (1) “ผ้าทอนาหมื่นศรี” เป็นสินค้า OTOP ชื่อตั้งของจังหวัดตรัง โดยประธานกลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรีซึ่งเป็นกรรมการกองทุนฯ เป็นผู้เชิญชวนสมาชิกกองทุนฯ ได้เข้ากลุ่มทอผ้าเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงของชุมชน ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มทอผ้าประมาณ 50% เป็นสมาชิกของกองทุนฯ การทอผ้าของที่นี่จะทำเป็นอาชีพเสริม ไม่ใช่อาชีพหลัก ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างรายได้เสริมอยู่ที่ประมาณ 3,000-12,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งรายได้ขึ้นอยู่กับปริมาณการทอผ้า เนื่องจากเป็นอาชีพเสริม เช่น บางคนตัดยางเสร็จในแต่ละวันจึงไปทอผ้า บางคนทอผ้าในช่วงเลี้ยงลูกอ่อนในระหว่างวันที่มีเวลาว่าง ทำให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดี กองทุนฯยังสนับสนุนผ้าทอโดยนำผ้าทอมาตัดเป็นชุดที่ม นอกจากนั้น กองทุนฯยังเลือกใช้พวงหรีดทำจากผ้าทอนาหมื่นศรี ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้ สร้างความมั่นคงทางสุขภาพจิต ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม

ลดความเครียด เกิดผลงาน รู้สึกมีความคุณค่าในตนเอง ใช้ช่วงเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (2) การเสริมสร้างความมั่นคงในวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น สืบสาน รักษา ต่อยอดให้แก่เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ได้แก่ โครงการยุวชวากองทุนฯ ได้รับการสนับสนุนจากประธานกองทุนฯ ได้ร่วมกับโครงการการทอดผ้าโดยให้บุตรหลานของสมาชิกกองทุนสมาชิกกองทุนฯ เข้าร่วมโครงการ เป็นการได้ปลูกฝังบุตรหลานให้รักษามรดกท้องถิ่นเอาไว้ (3) **กลุ่มอาชีพเสริมในชุมชน** เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันของสมาชิกกองทุนฯและคนในชุมชน ร่วมกันสร้างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่นชุมชนนาหมื่นศรี เกิดเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ กลุ่มเหล่านี้สามารถสร้างรายได้และเกิดอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจและอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชุมชน กลุ่มวิสาหกิจในตำบลนาหมื่นศรี ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนทอดผ้านาหมื่นศรี วิสาหกิจชุมชนลูกหยีแปรรูปเมืองตรัง วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรไสเดือย (เครื่องแกง) วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคนาหมื่นศรี วิสาหกิจชุมชนบ้านไสใหญ่ วิสาหกิจชุมชนผลิตข้าวตำบลนาหมื่นศรี และกลุ่มอาชีพในตำบลนาหมื่นศรี ได้แก่ กลุ่มนาอินทรีย์ กลุ่มนาหญ้า กลุ่มผู้สูงอายุ ทำพวงหรีดจากผ้าทอนาหมื่นศรี และดอกไม้จันทน์ กล่าวได้ว่า ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของชุมชนตำบลนาหมื่นศรีก่อเกิดจากภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นชุมชน ผลจากการการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชนช่วยเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชุมชน และการสร้างรายได้เสริมและกิจกรรมอาชีพใหม่ในชุมชนทำให้ชุมชนมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม

ความมั่นคงด้านอาหาร คือ การที่คนสามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการทั้งในทางกายภาพและเศรษฐกิจที่ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ที่นาหมื่นศรีความมั่นคงทางอาหาร คือการที่ชุมชนทำนาและมีพื้นที่นาข้าวมากที่สุดในจังหวัด ชุมชนมี “ข้าวบายอดม่วง” ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่มีประโยชน์ ข้าวที่ปลูกได้ส่วนหนึ่งกองทุนฯได้นำมาเป็นของเยี่ยมผู้ป่วยและกลุ่มเปราะบางในชุมชนเพื่อให้เกิดการสืบทอดการทำนาไปสู่รุ่นต่อไป ชุมชนได้ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้ทำนาในโครงการยุวเกษตร ชุมชนยังมีอาชีพเสริมอื่น ได้แก่ การปลูกพืชผักไว้บริโภคในชุมชน เมื่อเหลือแล้วจึงค่อยนำไปจำหน่าย การเลี้ยงผึ้งและมี

ผลผลิตน้ำผึ้งจำหน่าย การผลิตอาหารแปรรูปลูกหยี โดยรายละเอียดของผลผลิตทางอาหารในชุมชนนาหมื่นศรี มีดังนี้ (1) “การทำนาข้าว” ตำบลนาหมื่นศรีถือเป็นตำบลที่มีการปลูกข้าวมากที่สุดในจังหวัดตรัง 1,312.74 ไร่ (ข้อมูล 30 ตุลาคม 2566) จำนวน 495 แปลง 300 ครัวเรือน เสมือนเป็นครัวของจังหวัดตรังที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง ชาวบ้านที่นี่ นิยมทำนาข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน ข้าวที่ปลูกเหลือเหลือจึงจำหน่าย ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านอาหาร การกิน 2) กองทุนฯ ได้สนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนฯ ทำนาข้าวปลอดภัยและอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมือง “ข้าวเบา ยอดม่วง” เพื่อเป็นอาหารปลอดภัยให้คนในครอบครัวและผู้บริโภค ข้าวเบายอดม่วงได้ถูกขึ้นทะเบียนทางภูมิศาสตร์ บังชี้และเป็นสินค้าลำดับที่สามของจังหวัดตรัง ข้าวเบายอดม่วงมีคุณค่าทางอาหาร ลดคอเลสเตอรอลในเลือด เหมาะกับผู้ป่วยเบาหวาน เป็นอาหารปลอดภัย ข้าวเบายอดม่วงยังเป็นข้าวประจำถิ่นที่คนตรัง ในอดีตรู้จักกันเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ปลูกทั่วไปภายในจังหวัด ข้าวเบายอดม่วงเป็นอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุปรับประทาน เพราะเป็นข้าวนุ่ม เคี้ยวง่าย และไม่ฝืดคอ ปัจจุบัน ชุมชนได้อนุรักษ์พันธุ์ข้าวโดยเก็บรักษาสายพันธุ์ข้าว ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มี มายาวนานกว่า 100 ปี ด้วยการใช้อนุรักษ์พันธุ์ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น มีภูมิปัญญาองค์ความรู้ในการคัดเลือก สายพันธุ์ โดยเลือกเก็บแม่รวงเอาไว้ทำพันธุ์ (แม่รวง คือ รวงข้าวที่สมบูรณ์ที่สุด เกิดจากหน่อข้าวหน่อแรกที่อยู่สูงที่สุดในกอข้าว) เป็นพันธุ์ข้าวมีความไวต่อช่วงแสง การเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวมีอายุ 4 เดือน 20 วัน ข้าวมีต้นสูงประมาณ 1.50 เมตร มีลักษณะเด่นที่เปลือก เมล็ดข้าวเมื่อแก่จัด จะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีม่วง เหมือนสียอดมะม่วงเบา เมล็ดข้าวสาร มีเยื่อหุ้มเมล็ดทั้งสีขาวขุ่น คล้ายข้าวเหนียวและสีแดงคล้ายข้าวสังหยด จังหวัดตรังได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้วย แนวคิดเศรษฐกิจ BCG จังหวัดตรังโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วน ได้คัดเลือกสินค้าข้าวเบายอดม่วงเป็น สินค้าทางเลือกใหม่/อาหารแห่งอนาคต (Future Food) (อ้างอิง กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตรัง) กองทุนฯ และชุมชนยังได้เห็นความสำคัญของการส่งต่อความมั่นคงทางอาหาร โดยการปลูกฝังเยาวชนฝึกทำนา ในโครงการยุวชนชาวนา เพื่อสืบสานวัฒนธรรม ท้องถิ่นและมรดกภูมิปัญญาและทักษะในการปลูกข้าวพันธุ์พื้นถิ่นของชุมชนตนเอง นอกจากนี้ ข้าวสารที่ผลิตได้ในชุมชน ยังได้ถูกนำมาเป็นของเยี่ยมในกิจกรรม การแจกข้าวสารเป็นของเยี่ยม โดยกองทุนฯ ได้สั่งข้าวสารจากสมาชิกกลุ่มข้าว มาแจกจ่ายเป็นของเยี่ยมในกิจกรรมเยี่ยมผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง และผู้ป่วยติดเตียง ในกิจกรรมของกองทุนฯ 5) พืชผักในชุมชน หลังฤดูเก็บเกี่ยวชาวชุมชนใช้พื้นที่นามาปลูกพืชผัก เช่น พริกทอง แตงกวา แตงโม สร้างรายได้เสริม เป็นให้แก่คนในชุมชน (2) การเลี้ยงผึ้งและทำน้ำผึ้ง คนในชุมชนยังอาชีพเสริมเลี้ยงผึ้งมีรังน้ำผึ้งนำไปจำหน่าย (3) อาหารแปรรูป ชุมชนได้นำผลไม้พื้นถิ่นมาแปรรูปจำหน่ายเกิดเป็นกลุ่มลูกหยี

กล่าวโดยสรุป โครงการและกิจกรรมที่กองทุนฯ และชุมชนร่วมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารในชุมชน นาหมื่นศรี คือ การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารโดยการปลูกข้าวอย่างกว้างขวางและใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองเช่น ข้าวเบายอดม่วง และการส่งเสริมให้กับกลุ่มเปราะบางในชุมชนและคนรุ่นใหม่ในโครงการยุวชนชาวนาส่งเสริมให้เยาวชน เรียนรู้และทำนาเพื่อสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างแหล่งอาหารที่หลากหลาย ได้แก่ การปลูกผักเพื่อบริโภค ในชุมชน การเลี้ยงผึ้งเพื่อผลิตน้ำผึ้ง ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมรายได้ในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านอาหารและ สามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยได้ และส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน

ความมั่นคงด้านสุขภาพ คือ การมีคนมีร่างกายและจิตใจแข็งแรงและปลอดภัยจากโรคร้ายต่าง ๆ สามารถเข้าถึงบริการด้านการรักษาพยาบาลอย่างเพียงพอทุกคน เพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับสมาชิกและประชาชนในชุมชนที่นาหมื่นศรี กองทุนฯ ได้ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ร่วมกันรณรงค์ให้สมาชิกกองทุนฯ และประชาชนใส่ใจตรวจสุขภาพและออกกำลังกาย โดยมีคณะกรรมการกองทุนฯ เป็นผู้นำเดินออกกำลังกายแอโรบิก เพื่อเฝ้าระวังและรักษาสุขภาพให้แข็งแรง และป้องกันความเสี่ยงของโรคตามช่วงวัย เช่น โรคความดันโลหิต และโรคเบาหวาน โดยมุ่งเน้นการประจุมร่วมกันและแนะนำการดูแลสุขภาพในทุก ๆ ช่วงวัย เพื่อให้ชุมชนมีสุขภาพที่ดีและความมั่นคงในการรับมือกับโรคต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม คือ การที่มีการอนุรักษ์ พัฒนา คุ้มครอง และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพแวดล้อมทั่วไปในชุมชนเป็นอย่างไรดี ทำให้มีอากาศที่ดี ชุมชนสะอาด และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน ที่ชุมชนตำบลนาหมื่นศรีมีทรัพยากรที่มีคุณค่าคู่บ้านนาหมื่นศรีคือ “ถ้าเขาข้างหยา” ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดตรัง ซึ่งกองทุนฯ มีบทบาทร่วมกับท้องที่ท้องถิ่นในการวางแผนดูแลรักษาให้ทรัพยากรนี้มีความสมบูรณ์คงอยู่ตลอดไป โดยกรรมการและสมาชิกกองทุนฯ ทำหน้าที่เป็นผู้นำเที่ยวและบรรยายชี้แจงให้นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญ เกิดความหวงแหน และร่วมรักษาเพื่ออนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน กรรมการและสมาชิกกองทุนฯ ได้มีบทบาทเป็นผู้นำเที่ยวบรรยายและดูแลนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวถ้าเขาข้างหายยังเป็นสถานที่จัดงานประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในช่วงงานเป็นจำนวนมาก ในงานมีกิจกรรมสอยดาวพาโชคที่จัดโดยกองทุนฯ (ปี 2566) จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้สร้างรายได้แก่ชุมชน และสร้างความมั่นคงให้กับกลุ่มอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น กลุ่มผู้ผลิตผ้าทอและผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ (เช่น ข้าวเบಾಯอดมวง) ทั้งนี้ยังส่งผลให้เกิดการสร้างงานและอาชีพให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

ความมั่นคงด้านบุคคล คือ การที่บุคคลได้รับหลักประกันด้านสิทธิความปลอดภัย การสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ที่ชุมชนนาหมื่นศรี กองทุนฯ ได้จัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับชุมชนและฐานะทางการเงินของกองทุนฯ เช่น การสร้างบ้านให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ การช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชไร้ญาติ การออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้ยากไร้ให้มีกำลังใจในการมีชีวิต และส่งความหวังโย ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 กองทุนฯ ได้จัดชุดออกเยี่ยมผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่ 100 ชุด ตลอดระยะเวลา 12 ปีที่ผ่านมา กองทุนฯ ได้จัดสวัสดิการให้สมาชิกกองทุนฯ ถึง 1,513 เคส เป็นเงิน 1,165,592 บาท สวัสดิการด้านบุคคลที่กองทุนฯ ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่

- (1) สวัสดิการการเจ็บป่วยรักษาพยาบาล โดยรับการแจ้งผ่านเฟสบุคของ กองทุนฯ สำหรับสมาชิกกองทุนฯ ที่ไม่สะดวกมารับเงินที่ทำการกองทุนฯ ที่อบต. กรรมการกองทุนฯ ได้นำเงินไปให้ยังบ้านสมาชิก เช่น แม่ลูกอ่อน ผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (2) สวัสดิการสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น การปูพื้นศาลาบำเพ็ญกุศลในวัดเพื่ออำนวยความสะดวกกับประชาชนในพื้นที่ กองทุนฯ ได้ใช้เส้นทางเฟสบุค ของกองทุนฯ เพื่อประสานขอความร่วมมือต่าง ๆ การถากหญ้าบนถนน เพื่อให้ถนนปลอดภัย ถนนสะอาดไม่มีขยะ
- (3) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต กองทุนฯ จะใช้พวงหรีดผ้าทอนาหมื่นศรีจากกลุ่มผู้สูงอายุ และได้ชักชวนภาคีเครือข่าย ได้แก่ อบต. สจ. และภาคีต่าง ๆ ร่วมกันใช้พวงหรีดที่ผลิตจากกลุ่มผ้าทอผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุและสินค้าในชุมชน
- (4) สวัสดิการอื่น ๆ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง การไปเยี่ยม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนฯ กรณีผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง 1 คน ซึ่งกองทุนฯ ได้ช่วยเหลือและประสานหน่วยงานต่าง ๆ ไปช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต. อบต. พมจ.ตรัง กรรมการฯ จัดของและเงินเพื่อนำไปมอบให้ผู้ป่วยในกรณีนี้ ผลการช่วยเหลือจากกองทุนฯ ทำให้ผู้ป่วยรายนี้ได้ใช้ชีวิตได้ดีกว่าที่เป็นอยู่เดิม

(5) การช่วยเหลือแบบไม่ใช้ตัวเงิน กองทุนลงพื้นที่ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง โดยมีกรรมการกองทุนฯ ไปช่วยดูแล การช่วยเหลือแบบไม่ใช้เงิน หลังจากกองทุนได้เข้าไปช่วยเหลือ ผ่านไป 1 ปี ผู้ป่วยติดเตียงฟื้นตัวและสามารถนั่งได้เอง ทานข้าวด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ ยังมีการช่วยเหลือจากน้ำใจของสมาชิกและกรรมการกองทุนฯ ที่มรพ.สต. และ อสม. สวัสดิการเพื่อการศึกษา แจกทุนการศึกษาเป็นประจำทั้งปี ในช่วงการประชุมใหญ่สามัญประจำปี (6) **สวัสดิการ เฉพาะกิจ** เช่น การช่วยเหลือสถานการณ์โควิด-19 กองทุนฯ ได้จัดชุดยั้งชีพไปเยี่ยมผู้ป่วยผู้เฒ่าผู้ด้อยในพื้นที (7) **สวัสดิการ สำหรับผู้ด้อยโอกาสและคนพิการ** กองทุนฯ ได้ประสานภาคีเครือข่าย ให้มาช่วยต่อเติมบ้านผู้ด้อยโอกาส เนื่องจาก ระเบียบกองทุนไม่สามารถซ่อมแซมต่อเติมบ้านให้ได้ (8) **สวัสดิการช่วยเหลือภัยพิบัติต่าง ๆ** เช่น กรณีช่วยเหลือ ผู้ประสบเหตุไฟไหม้บ้าน กองทุนได้ลงไปช่วยเหลือ กรณีมีระเบิดที่นราธิวาส กองทุนฯ ได้ใช้ช่องทางเฟสบุ๊คประกาศให้ สมาชิกกองทุน แล้วร่วมกันโอนเงินไปช่วยเหลือสมทบ 3,700 บาท สวัสดิการครอบครัวยากจน กองทุนฯ ออกเยี่ยมกลุ่ม เปราะบางในพื้นที่เป็นประจำ (9) **สวัสดิการการพัฒนาเพิ่มศักยภาพบุคลากรของกองทุนฯ** โดยบุคลากรไปประชุม ในที่ต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรอยู่เสมอ ความมั่นคงด้านบุคคลของกองทุนฯ ได้ มีโอกาสพัฒนาตนเอง

กองทุนฯ ได้ดำเนินการให้สวัสดิการเหล่านี้มาอย่างเหมาะสมตามฐานะการเงินของกองทุน ผ่านการให้สวัสดิการ ที่หลากหลาย การสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และการช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงการช่วยเหลือ แบบไม่ใช้ตัวเงิน และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในกองทุนฯ เพื่อให้บริการที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอในชุมชน โดยทั้งหมดนี้เป็นการสร้างความมั่นคงและสังคมที่ยั่งยืนให้กับชุมชนและสมาชิกกองทุนฯ โดยตรง ทั้งนี้ ความมั่นคง ด้านบุคคลจะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและร่วมกันเพื่อการพัฒนาชุมชนในที่สุด

ความมั่นคงด้านชุมชน คือ การที่คนในชุมชนสามารถเรียนรู้ จัดการ และแก้ไขปัญหาพร้อมกันของคนในชุมชน กันเองได้ ความมั่นคงด้านชุมชนในตำบลนาหมื่นศรีเป็นที่ยอมรับในการส่งเสริมสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็งและ เอื้ออำนวยให้แก่ประชาชนในชุมชน กองทุนฯ มีบทบาทในการร่วมสร้างความมั่นคงด้านชุมชน ในการจัดสวัสดิการ ความมั่นคงด้านชุมชน ดังนี้ (1) การประชุม คณะกรรมการกองทุนฯ ได้จัดให้มีประชุมในวาระต่าง ๆ ได้แก่ การประชุม ปรีกษาหารือกันทุกเดือน เพื่อจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก ตลอดจนมีเวทีทักปัญหาและหาทางแก้ไข นอกจากนี้ ในวาระประชุมหมู่บ้านยังได้เพิ่มการประชาสัมพันธ์กองทุน และรับฟังปัญหาต่าง ๆ ที่สมาชิกต้องการให้กองทุนฯ จัด สวัสดิการใด ๆ การประชุมใหญ่สามัญประจำปี จัดทุกปีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก หาความต้องการของสมาชิก และกองทุนสามารถสนับสนุนได้ (2) **การฝึกอบรมและการสนับสนุนอาชีพ** ชุมชนฯ มีโครงการฝึกอบรมศาสนพิธีกร เพื่อสร้างศักยภาพให้กับเด็ก สตรี และกลุ่มเปราะบางในชุมชนมีความสำคัญในการสร้างโอกาสทางอาชีพและเสริมสร้าง รายได้ให้กับชุมชน (3) **การดูแลความปลอดภัยและความสงบในชุมชน** โดยการร่วมมือกันระหว่างกองทุนฯ และผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และกลุ่มอาสาสมัครชุมชนในการดูแลรักษาความปลอดภัยและความสงบในชุมชน มีผลทำให้ชุมชนมีความมั่นคงและเป็นอยู่อย่างมั่นคง ชุมชนยังได้มีโอกาสดูแลความปลอดภัยในการรับเสด็จ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 เพื่อทรงติดตามความคืบหน้าและพัฒนาการของวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี และ ทอดพระเนตรการสาธิตการทอผ้าทอนาหมื่นศรี พิพิธภัณฑผ้าทอนาหมื่นศรี รวมถึงกิจการร้านค้าวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็น พระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ นอกจากนี้ ชุมชนยังได้มีโอกาสรับเสด็จฯ ส่วนพระองค์ของมกุฎราชกุมารรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย เพื่อท่องเที่ยวในพื้นที่นาหมื่นศรีเมื่อ 6-8 ตุลาคม 2566 ที่ผ่านมา (4) **การสนับสนุนกิจกรรมชุมชน**

กองทุนฯ เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมชุมชนที่สร้างสรรค์และส่งเสริมเป็นที่ยอมรับในชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมประเพณีและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ชุมชนนาหมื่นศรีมีรรางนำเที่ยวที่เกิดจากความร่วมมือกันของคนในชุมชน โดยกรรมการกองทุนฯ มีส่วนขับเคลื่อนการบริหารงานรราง (กรรมการบริหารจัดการรราง) ทำให้เกิดรายได้ในชุมชน รรางนำเที่ยวยังเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ในขบวนรรางยังมีกรรมการกองทุนฯ ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นบรรยายและดูแลนักท่องเที่ยวตลอดเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน (5) **การสนับสนุนทางการเงิน** กองทุนฯ ได้มีการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพของกองทุนฯ ทำให้มีเงินสำรองเพียงพอและสามารถใช้ในการสนับสนุนสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกและชุมชนได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม ปัจจุบันกองทุนฯ มีเงินสำรองและมีเงินในบัญชีเพียงพอในการสร้างความมั่นคงทางการเงินและลดความเสี่ยงของกองทุน (6) **การสนับสนุนงานประเพณีวัฒนธรรม** กองทุนฯ ได้เชิญชวนสมาชิกและกรรมการกองทุนฯ เข้าร่วมทำบุญงานทอดกฐินสามัคคีให้กับวัดประจำตำบลเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี (7) **ความมั่นคงและความสามัคคีในชุมชน** กิจกรรมจิตอาสาและการสนับสนุนกลุ่มอาชีพในชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความสามัคคีในชุมชน จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรีในการสร้างความมั่นคงด้านชุมชนที่แข็งแรงและเติบโตอย่างยั่งยืนในตำบลนาหมื่นศรี ผ่านการสนับสนุนและการร่วมมือกันระหว่างสมาชิกและกองทุนฯ ในการแก้ไขปัญหาและสร้างโอกาสให้กับชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในอนาคต ชุมชนนาหมื่นศรีฯ เป็นพื้นที่ที่จัดกิจกรรมจิตอาสาทุกเดือน โดยทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ การทำความสะอาดถนน และวัด การแจกทุนยังชีพ ไปเยี่ยมผู้ด้อยโอกาสทางสังคม รณรงค์ให้คนมาร่วมกันบริจาคเลือด โดยกองทุนฯ ได้เป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ กองทุนฯ เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทำให้คนมีรายได้มีอาชีพที่มั่นคง มีหลักประกันในการดำเนินชีวิต มีครอบครัวอบอุ่นปลอดภัยปลอดภัยสามารถสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับคนในชุมชน เกิดสังคมอุดมสุข ดังคำขวัญที่ว่า **“ห่วงใย ใส่ใจ ไม่ทอดทิ้ง สร้างสังคมพึ่งพิง ด้วยเงินวันละบาท”**

บทบาทสำคัญในความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลนาหมื่นศรี

ที่นาหมื่นศรี เป็นกองทุนฯ เป็นเสมือนพื้นที่ในการสร้างชุมชนเมืองน่าอยู่ เป็นเมืองแห่งการดูแลความปลอดภัยและสุขภาพของคนในพื้นที่ โดยที่กองทุนฯ และชุมชนทำงานครอบคลุมหลายมิติ เพื่อให้เกิดการดูแลคนในพื้นที่ เช่น ส่งเสริมการปลูกข้าวพื้นบ้าน เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร แจกข้าวให้กลุ่มเปราะบาง การมีกลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี ผักเยี่ยวชนทอผ้าพื้นบ้าน เนื่องจากในชุมชนขาดแคลนช่างทอผ้า จึงฟื้นฟูและส่งเสริมให้คนในพื้นที่ ทอผ้าลายเอกลักษณ์พื้นฐานในท้องถิ่น เกิดรายได้ และเศรษฐกิจดีขึ้น สร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุและเยาวชนในพื้นที่ โดยปัจจัยที่เป็นบทบาทในการสร้างความสำเร็จ คือ

การมีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำ กองทุนฯ นาหมื่นศรี ได้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวางเป่า เป็นพี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษาและการดำเนินงานของกองทุนฯ มาโดยตลอด เนื่องจากกองทุนฯ นาหมื่นศรี เป็นกองทุนเล็ก และเพิ่งเริ่มต้นมาในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งการได้รับการช่วยเหลือและคำแนะนำจากกองทุนฯ รุ่นพี่ เพื่อช่วยให้กองทุนฯ ได้มีการพัฒนาที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

การติดตามและเข้าร่วมประชุม กองทุนฯ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายกองทุนฯ อื่น ๆ มีการติดตามและเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานจังหวัดทุกๆ ระดับโดยสม่ำเสมอ ทำให้มีการพัฒนาที่รวดเร็วและก้าวหน้าไปสู่การเป็นกองทุนเกรดเอ

ความสามัคคีของชุมชน คนในชุมชนนาหมื่นศรีส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความเชื่อและมีความมั่นใจในตนเองและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อมั่นและกันและคล่องตัวในการช่วยเหลือกัน โดยไม่ว่าจะเป็นการชักชวนหรือการทำกิจกรรม

การขับเคลื่อนและการส่งเสริม มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาขับเคลื่อนและส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าถึงสวัสดิการของกองทุนฯ ได้มากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มจำนวนสมาชิกให้กับกองทุนฯ ดังนั้น ความสำเร็จของกองทุนฯ นาหมื่นศรีได้มาจากการร่วมมือและความเชื่อมั่นจากชุมชนทั้งหมด และในอนาคตจะมุ่งเน้นการเพิ่มสมาชิกให้กับกองทุนฯ เพื่อให้คนในชุมชนมีสิทธิ์เข้าถึงสวัสดิการในกองทุนอย่างครบถ้วนยิ่งขึ้น

กองทุนฯ ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดกับชุมชนตำบลนาหมื่นศรี จากปัจจัยสำคัญในความสำเร็จกองทุนฯ ได้สร้างการเปลี่ยนแปลง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นาหมื่นศรี 5 ประการ คือ

ประการแรก เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน : ความรักและความสามัคคีที่แสดงออกมาในชุมชนช่วยเหลือกันและสนับสนุนกองทุนฯ ให้ได้มีผลงานที่ดีขึ้น มีความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะร่วมมือในการขับเคลื่อนกองทุนฯ ไปด้วยกัน

ประการที่สอง เกิดการสื่อสารและมีส่วนร่วมในกองทุน : กองทุนฯ ได้มีการปรับปรุงในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกองทุนฯ ทำให้เข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น และมีการเชื่อมโยงกับชุมชนในทุกด้าน

ประการที่สาม มีการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ : กองทุนฯ ได้ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุข (รพสต.) และหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชน ทำให้มีการดำเนินงานและการส่งเสริมสุขภาพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประการที่สี่ มีการสนับสนุนกลุ่มเปราะบาง : กองทุนฯ ได้สนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในหลากหลายด้าน เช่น การส่งเสริมอาชีพ การดูแลสุขภาพ และการสนับสนุนในด้านสวัสดิการ

ประการที่ห้า เกิดความเชื่อมั่นและการเปลี่ยนแปลงในชุมชน : กองทุนฯ ได้เพิ่มความเชื่อมั่นและการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับชาวบ้าน กล่าวโดยสรุป กองทุนฯ ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดกับชุมชนอย่างเป็นชัดเจน เห็นผลลัพธ์ที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจและเติบโตอย่างต่อเนื่องในชุมชน ดังตัวอย่าง ของสมาชิก ที่ได้กล่าวไว้ อย่างน่าสนใจ คือ

“การป้องกันโรค จากเดิมที่สาธารณสุขซับซ้อนเคลื่อนมาโดยตลอด แต่พอมาระยะสองปีมานี้ จะเห็นร่องประธาน กองทุนฯจะมาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ไปถางหญ้า อันนี้เป็นจิตอาสาจากคนในกองทุนฯที่มาร่วมทำ ไม่ใช่เป็นส่วน จากภาคราชการ ทำให้เห็นผลดี” (หัวหน้ารพ.สต.ชุมชนนาหมื่นศรี)

“การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนจากการมีกองทุนฯ อย่างแรก คือ ความรักความสามัคคี ทุกคนพร้อมที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนกองทุนฯ และกองทุนฯก็ได้ดูแลสวัสดิการต่าง ๆ จนเห็นผลงานของกองทุนฯ ทำให้คนในชุมชนเชื่อมั่นและพร้อมที่จะขับเคลื่อนกองทุนฯ ไปด้วยกัน” (นายนิคม นาครี ประธานกองทุนฯ ตำบลนาหมื่นศรี)

“การทำงานภายในกองทุนฯ จะประสานงานในไลน์กลุ่ม มีการรับฟังซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือ เป็นกรรมการในรูปแบบของพี่น้อง ไม่มีปัญหาทะเลาะกัน ถ้าใครมีเวลาว่างก็มาช่วยกันสลับผลัดเปลี่ยนกันไป เป็นรูปแบบการช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของคนในพื้นที่ เราเป็นคนนอกแต่ก็ภูมิใจที่ได้มาอยู่ที่นี้” (รองประธานกองทุนฯ ชุมชนตำบลนาหมื่นศรี)

“ความภูมิใจของเราคือการได้เป็นอสม.และได้เป็นกรรมการกองทุนฯ การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง เช่น กรณียายคนหนึ่งไม่มีญาติ อสม.ของเราก็ไปช่วยคอยดูแล เราจะทำหนังสือมาขอของใช้จำเป็น (เช่น ผ้าอ้อมผู้ใหญ่) ที่กองทุนฯได้ รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือ” (กรรมการกองทุนฯ และเป็นอสม. คนที่ ๒)

“เกษตรกรในตำบลนาหมื่นศรีได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาโดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ และอบต.นาหมื่นศรี และหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้กลุ่มตายหญ้าตำบลนาหมื่นศรีสามารถอยู่ได้จนปัจจุบันเพราะได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ คือ ช่วยประชาสัมพันธ์ในภาคีเครือข่าย สนับสนุนพันธุ์หญ้าและการประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง” (สมาชิกอบต.นาหมื่นศรี และเป็นเกษตรกรของตำบลนาหมื่นศรี)

“เรามองเห็นว่าการทำงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง จะต้องมีการอย่างหนึ่งคือต้องให้พี่น้องในชุมชนเข้ามาขับเคลื่อนด้วยตัวเอง จากจุดเริ่มต้นที่อบต.คอยสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ให้ทำงานให้กองทุนฯ จนวันนี้เห็นความเปลี่ยนแปลง คือ พี่น้องประชาชนเข้ามาทำหน้าที่และแสดงบทบาทในฐานะกรรมการกองทุนฯและประธานกองทุนฯ ต่อยอดในหลายด้าน ด้านอาชีพ ด้านสาธารณสุข ในเรื่องสวัสดิการการรักษาพยาบาลที่กองทุนฯเข้าไปช่วยเหลือได้เยอะ” (สมาชิกอบต.ตำบลนาหมื่นศรี)

ความยั่งยืนในอนาคตของชาวนาหมื่นศรี

o การสร้างความยั่งยืนและการส่งต่อไปยังรุ่นต่อไป จุดประสงค์หลักของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยกองทุนฯ ได้มีแผนดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาและตั้งเป้าหมายรับสมัครสมาชิกใหม่ทุกปี : กองทุนฯ มีแผนที่จะพัฒนาทุกปีโดยการรับสมัครใหม่อย่างน้อย 100 คนในแต่ละปี เพื่อให้สมาชิกมีโอกาสเข้าร่วมกองทุนสวัสดิการชุมชน และมุ่งเน้นการปรับสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้เท่าเทียมกับความต้องการในสังคมปัจจุบัน

2. การสนับสนุนรุ่นใหม่ : มีการสนับสนุนและเชื่อมโยงกับรุ่นใหม่ในชุมชนที่จบการศึกษามหาวิทยาลัยให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เช่น ในด้านไอที และการท่องเที่ยว เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสสร้างอนาคตให้กับนาหมื่นศรี

3. การพัฒนาชุมชน : กองทุนฯ มุ่งทำหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนให้เติบโตและยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนการท่องเที่ยวและการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนของตนเอง จากแนวทางดังกล่าว กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรีได้สร้างความมั่นคงและส่งเสริมการเจริญเติบโตของชุมชนนาหมื่นศรีอย่างยั่งยืนและต่อเนื่องในระยะยาว โดยการผลักดันและสนับสนุนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการและความสามารถของชุมชนในปัจจุบันและในอนาคต

o ปัญหาและความท้าทายที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรีที่กำลังเผชิญในปัจจุบัน

ความยากลำบากในการทดแทนคนรุ่นเก่า การทำงานของคณะกรรมการกองทุนฯ ในปัจจุบันยังไม่มีคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามารับบทบาทในคณะกรรมการของกองทุนได้เต็มที่ ซึ่งในอนาคตอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและการพัฒนาในอนาคต “การทำลายในการหาคนรุ่นใหม่เข้ามารับบทบาทในคณะกรรมการ” จึงเป็นเรื่องที่มีความท้าทายในการหาคนรุ่นใหม่ ที่สนใจและความมุ่งมั่นในการร่วมงานกับกองทุนฯ ซึ่งอาจส่งผลให้ความสามารถในการทำงานของกองทุนมีข้อจำกัดในบางด้าน อุปสรรคเหล่านี้อาจมีผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานและพัฒนาของกองทุนในอนาคต แต่ยังมีการทำงานที่ดีและความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาที่พบอย่างต่อเนื่องในชุมชนนาหมื่นศรีให้สามารถพัฒนาและเจริญเติบโตไปอีกต่อไปได้

o การประเมินความเสี่ยงของกองทุนฯ

กองทุนฯ สวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี มีแนวทางในการลดความเสี่ยงและการเพิ่มโอกาสของกองทุนฯ ในอนาคต คือ

1. การเพิ่มสมาชิก : มีการเพิ่มสมาชิกใหม่เข้าร่วมกองทุนทุกปีอย่างน้อย 100 คน เพื่อเพิ่มฐานสมาชิกและเพิ่มรายได้ของกองทุน ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงที่เกิดจากความเป็นไปได้ของการสูญเสียสมาชิกในอนาคต และเพิ่มโอกาสในการเพิ่มรายได้ใหม่ ๆ ให้กับกองทุน

2. การได้รับการสนับสนุน : กองทุนได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในหลาย ๆ ด้าน เช่น การแจกทุนการศึกษา และการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่มาช่วยเสริมสร้างกองทุนฯทั้งในด้านการดำเนินกิจกรรมและการเงิน

3. รายได้จากกิจกรรม : กองทุนฯมีรายได้จากกิจกรรมสาธารณะ เช่น งานสอยดาวปีใหม่ ซึ่งส่วนหนึ่งของรายได้จะถูกนำมาเสริมสร้างกองทุนและใช้ในการสนับสนุนโครงการสวัสดิการต่าง ๆ

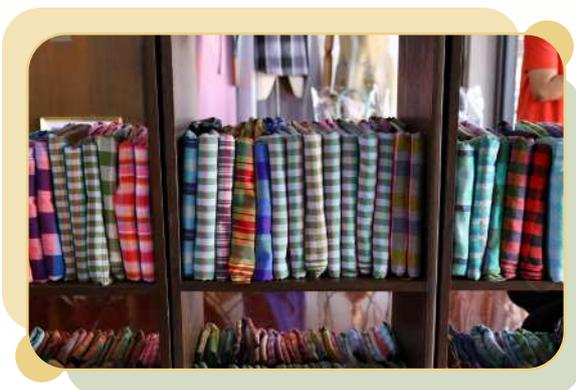
4. การจัดสวัสดิการ : เงินก้อนใหญ่ส่วนใหญ่ใช้ในการสนับสนุนโครงการสวัสดิการฌาปนกิจ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในกรณีฉุกเฉินและเพิ่มโอกาสในการเป็นสังคมที่ยั่งยืนและมั่นคงของชุมชนที่สนับสนุนกันเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

การประเมินความเสี่ยงของกองทุนฯชุมชนนาหมื่นศรีมุ่งเน้นการเพิ่มสมาชิกและการสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนโดยการใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างเป็นประโยชน์สูงสุด จัดการความเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสมาชิกกองทุนฯ

๐ การมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

กองทุนฯ มีความร่วมมือในการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ที่เปรียบเสมือนกลไก ที่คอยสนับสนุนความร่วมมือของคนในชุมชน ผู้นำในชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่น (อบต.นาหมื่นศรี) โดยมีภาคีหลักที่ทำงานร่วมกับกองทุนฯ คือ อบต.นาหมื่นศรี ที่เป็นหน่วยงานที่เริ่มต้นร่วมกันมา กับกองทุนฯ ให้การสนับสนุนทั้งสถานที่ตั้งกองทุนฯ งบประมาณประจำปี และบุคลากร โดยในช่วงเริ่มก่อตั้งกองทุน อบต.ได้สนับสนุนบุคลากร ดังที่ ในช่วงแรก ๆ ส่วนใหญ่ผู้บริหารในกองทุนฯยังเป็นบุคลากรของ อบต. และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานก็เป็นของอบต. แต่เนื่องจากเรามองเห็นว่าการทำงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง จะต้องมีการอย่างหนึ่ง คือต้องให้พี่น้องในชุมชนเข้ามาขับเคลื่อนด้วยตัวเอง จากวันนั้นที่เป็นความร่วมมือกันสามฝ่าย ได้แก่ สมาชิกที่จัดตั้งกองทุนฯ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง อบต.ยังมีบทบาทสนับสนุนกองทุนในการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

ความร่วมมือกับ รพ.สต.นาหมื่นศรี และอสม. สมาชิกกองทุนฯส่วนหนึ่งมาจาก อสม.ในชุมชน มีบทบาทเป็นกรรมการกองทุน นอกจากนี้ รพ.สต.นาหมื่นศรียังมีบทบาทร่วมกับกองทุนฯ ในการส่งเสริมสุขภาพคนในชุมชน เช่น การเยี่ยมผู้ป่วย การเยี่ยมเคสในพื้นที่ จึงเป็นหนึ่งในกลไกความร่วมมือในการทำงานของกองทุนฯ เป็นอย่างดี

แนวทางการพัฒนาและยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชน

ที่นาหมื่นศรีฯ กองทุนฯ มีแนวทางการพัฒนาและยกระดับกองทุนฯ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน การใช้กระบวนการจิตอาสา เริ่มจากกรรมการฯ เป็นจิตอาสาไปประชุมร่วมกับหมู่บ้านในทุกวันเสาร์หรืออาทิตย์เพื่อพัฒนาถนนทุกสายในตำบล ทำงานร่วมกับท้องถิ่นและคณะกรรมการกองทุนฯ ดังเช่น ในกิจกรรม “หนึ่งวันหยุดหนึ่งถนนปลอดภัย” โดยใช้ภาคีเครือข่ายของคณะกรรมการกองทุนฯ ในการขับเคลื่อน และใช้แนวร่วมของรพสต. (อสม.) เข้าร่วมเก็บขยะและกำจัดแหล่งน้ำขุ่ยลาย นอกจากนี้ โรงเรียนไทรงาม และโรงเรียนบ้านควนสวรรค์ได้มีส่วนร่วมกับกองทุนฯ ร่วมทำกิจกรรมเป็นภาคีด้วยในกิจกรรมที่เป็นของชุมชนอยู่แล้วโดยกองทุนฯ เข้าร่วมเป็นภาคีด้วย ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้นอย่างยั่งยืนและส่งต่อไปในรุ่นต่อไปได้

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี
ที่อยู่กองทุน 205 หมู่ที่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
โทรศัพท์ 075 299 556, 085 598 2695
ผู้ประสานงาน นายนิคม นาศรี : ประธานกรรมการ

ข้อมูลอ้างอิง

1. เวทีถอดบทเรียนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาหมื่นศรี ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรสร้าง ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566” ประเภทที่ 7 ด้านการสร้าง ความมั่นคง ความปลอดภัย กองทุนสวัสดิการชุมชน วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2567 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
2. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรสร้าง ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566 วันที่ 18 ธันวาคม 2566

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 8 : ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน

จากจุดเริ่มต้นสวัสดิการ การพัฒนาที่อยู่อาศัย สู่ “การสงเคราะห์สู่การพัฒนาทั้งตำบล”

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตาแมว
อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว ก่อตั้งขึ้นเพราะได้รับคำชักชวนจากคณะกรรมการจังหวัด ที่เริ่มจากเงินของสมาชิกและเบิกจ่ายสวัสดิการให้แก่สมาชิกได้ ทำให้เกิดความสนใจอยากจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ก่อตั้งเมื่อปี 2557 จำนวนสมาชิกแรกตั้ง 92 คน สมาชิกสะสมจนถึงปัจจุบัน จำนวน 1,762 คน สมาชิกคงเหลือปัจจุบัน จำนวน 1,271 คน จำนวนประชากรในพื้นที่ 9,003 คน มีเงินคงเหลือ จำนวน 2,277,275.88 บาท ประเภทสมาชิกปัจจุบันได้แก่ บุคคลทั่วไปสะสม 597 คน เด็ก/เยาวชน 138 คน ผู้สูงอายุ 536 คน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว มีการจัดสวัสดิการ 11 ประเภท ได้แก่ 1. รับขวัญแรกเกิด/ผูกแขนบุตร 2. เจ็บป่วย 3. เสียชีวิต 4. งานประเพณี 5. ทุนการศึกษา 6. ภัยพิบัติโรคระบาด เช่น สถานการณ์โรคระบาด covid-19 7. พัฒนาอาชีพกลุ่มผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ เหยี่ยวไปรยทาน พวงหรีด ดอกไม้จันทน์ 8. ส่งเสริมให้โรงเรียนผู้สูงอายุ 9. ส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มีการปลูกป่า 10. สนับสนุนสาธารณประโยชน์ งานประเพณีต่าง ๆ 11.ที่อยู่อาศัย ที่ได้รับโครงการบ้านพอเพียง กองทุนมีการช่วยเหลือมอบให้

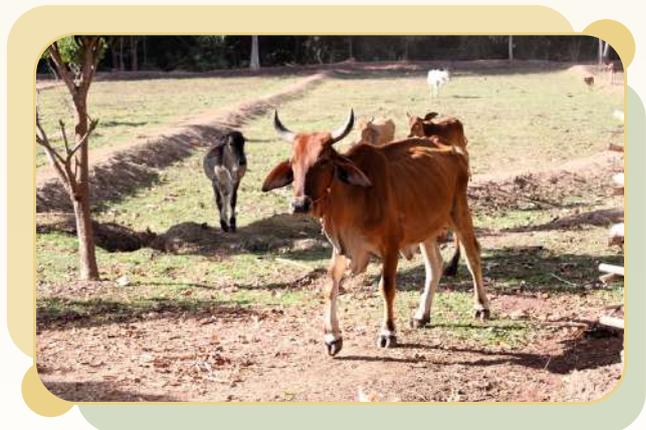

กองทุนสวัสดิการชุมชนวงตามัวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว ได้รับรางวัลประเภทที่ 8 ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน จากสถานการณ์และปัญหาด้านที่อยู่อาศัยที่ทำกินตำบลวังตามัว มีพื้นที่ทั้งหมด 76,181 ไร่ มีพื้นที่การเกษตร 12,135 ไร่ ที่อยู่อาศัย 564 ไร่ พื้นที่ป่า 49,096 ไร่ ที่ซ่อนทับอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขต สปก.

นับจากปี 2559 คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลวังตามัว ได้ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนสมาชิก ทำให้เห็นความเป็นอยู่ของสมาชิก กรณีนางดวงตา จันทะสิทธิ์ บ้านเลขที่ 204 หมู่ 6 บ้านคำสว่าง มีสภาพบ้านที่ทรุดโทรม จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาที่อยู่อาศัย (การซ่อมสร้าง) มีกระบวนการทำงานร่วมกับสภาองค์กรชุมชนตำบลวังตามัว ลงพื้นที่สำรวจจัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มปัญหา จัดทำแผน ในการแก้ไขปัญหาให้ครอบคลุมทุกมิติ เชื่อมโยงงานกับคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตตำบลวังตามัว ทำงาน ประเด็นบ้านมั่นคงชนบท เสนอแผนต่อหน่วยงาน องค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการตามแผนงาน และติดตามประเมินผล

การพัฒนาที่อยู่อาศัยและการจัดการที่ดินได้
เชื่อมโยงกับการพัฒนา เป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อซ่อมสร้างบ้านเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาในระยะยาว การใช้พื้นที่กลางเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการปลูกป่าหัวไร่ปลายนาเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของป่า

ฟาร์มชุมชน พื้นที่กลางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ชาวบ้านเรียกว่า ฟาร์มชุมชน มี 2 แห่ง ได้แก่ ฟาร์ม

ชุมชนตำบลวังตามัว 1 มีพื้นที่ 6 ไร่ **ฟาร์มชุมชนตำบลวังตามัว 2** มีพื้นที่ 12 ไร่ กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้เกิดพื้นที่เรียนรู้ด้านการเกษตรเพื่อสร้างอาชีพโดยสมาชิกเข้าร่วมประชุมและเป็นแรงงานในการก่อตั้งฟาร์มชุมชน ปัจจุบันเป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งภาครัฐได้มาให้ความรู้ด้านเกษตรทุกสปีดาร์ และกลุ่มคนในชุมชนได้ใช้พื้นที่ในการรวมกลุ่มปลูกข้าวแปลงรวมสาธิต เลี้ยงหมู ปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงจิ้งหรีด ปลูกเห็ด เป็นต้น

จากการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน มีบทบาทในการประสานงานและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในชุมชน ด้วยมีศักยภาพและประสบการณ์การบริหารคน งาน และเงิน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานทำให้เกิดผลลัพธ์ ดังนี้

1. เกิดความมั่นคงด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ที่ดินในตำบลได้รับอนุญาตเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแนวทาง คทช. ในพื้นที่เขตป่าสงวนเสื่อมโทรม เกิดการวางแผน จัดผัง การใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมอย่างมีส่วนร่วม
2. เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในตำบล ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุ ผู้พิการ จำนวน 309 ครัวเรือน
3. เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ที่ยืดหยุ่นผ่านระบบชุมชน ตามอัตลักษณ์และบริบทของพื้นที่ เกิดระบบกองทุนที่อยู่อาศัยป้องกันเหตุการณ์ที่ดินหลุดมือ มีกองทุนสามารถช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในชุมชนได้ เกิดการเชื่อมโยงคนรุ่นใหม่และคนรุ่นเก่าในพื้นที่ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

4. เกิดการสร้างรายได้ อาชีพ ให้กับคนในชุมชน สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์สินค้าชุมชน มีสถานที่จำหน่าย กระจายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาในระดับจังหวัด

5. เกิดการเพิ่มของพื้นที่ป่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่

การเชื่อมโยงองค์กรชุมชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ดินทำกิน ดังนี้

1) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พอช. สนับสนุนด้านงบประมาณในการให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาโครงการ 2) องค์กรบริหารส่วนตำบลวังตามัวสนับสนุนด้านสถานที่และบุคลากร 3) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สนับสนุนด้านงบประมาณและให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาโครงการ 4) สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครพนม สนับสนุนด้านการฝึกอบรมฝีมือช่างชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพช่างให้มีมาตรฐาน 5) มทลททหรรบก 200 ค่ายพระยอดเมืองขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมสนับสนุนงบประมาณสมทบปูน 50 ถุง และแรงงานช่วยเหลือสร้างบ้าน 6) ศูนย์ผู้สูงอายุอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมสนับสนุนด้านงบประมาณซ่อมแซมบ้านและห้องน้ำผู้สูงอายุ 7) สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) สนับสนุนด้านบุคลากรให้ความรู้และความร่วมมือเป็นที่ปรึกษาโครงการ 8) ป่าไม้จังหวัดนครพนมสนับสนุนด้านบุคลากรให้ความรู้กับคนในชุมชน 9) ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ จังหวัดนครพนม สนับสนุนแรงงาน และประชาสัมพันธ์ 10) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังตามัวสนับสนุนด้านบุคลากรและด้านสุขภาวะอนามัยของคนในชุมชน 11) กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมร่วมกัน

การเชื่อมโยงกับมณฑลทหารบก 200 ค่ายพระยอดเมืองขวาง ขอให้ทหารมาช่วยเหลือการก่อสร้างบ้าน

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนหารือร่วมกัน เรื่องซ่อมสร้างบ้านนั้นจะให้กรรมการไปทำให้ทุกหลังเป็นไปได้ ประกอบกับเคยได้ยินจากสื่อสาธารณะว่า “ทหารทำได้ทุกอย่าง” คิดกันว่า ทหารมีทหารช่าง ทำหนังสือประสานผ่านเจ้าหน้าที่อบต. ไปคุยว่ามีโครงการซ่อมแซมทำบ้านให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ในตำบล ผู้พันตอบกลับมาว่าไม่มีปัญหาเรื่องใดช่วยได้จะช่วย แจ้งกลับไปว่าไม่มีค่าแรงให้แต่มีข้าวให้ ทหารน่ารักห่อข้าวจากกองพันไม่มาเบียดกับชาวบ้าน เพราะเห็นความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เจ้าของบ้านเห็นทหารมาช่วยแม้ยากจนเจ้าของบ้านมีน้ำใจซื้ออาหารให้ แม้ว่าทหารไม่ได้เรียกร้อง กองทุนประสานกันเอง ทุกหน่วยงานยินดีให้ความช่วยเหลือ ณ วันนี้มีแต่คนอยากจะทำที่วังตามัว ต่างจากแต่ก่อน

การอบรมช่างชุมชน หลักสูตรกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีการอบรมกระบวนการดำเนินการซ่อมแซม/สร้างที่อยู่อาศัย กองทุนสวัสดิการเป็นผู้ประสานเจ้าหน้าที่พัฒนาฝีมือแรงงานมาอบรมให้ความรู้ แก่คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนฯ ที่สมัครเป็นช่างชุมชนอาสาจำนวน 55 คน รายละเอียดการอบรม ดังนี้ ความปลอดภัยในการก่อสร้าง การเลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์/ความเสี่ยงสำหรับการใช้เครื่องมือผิดประเภท ความเหมาะสมในการเลือกใช้วัสดุ การประมาณราคา มาตรฐานงานไม้ก่อสร้าง มาตรฐานงานโครงสร้างหลังคาและวัสดุผนังเหล็กกรีตเย็น มาตรฐานการติดตั้งไม้ฝ้าเมือร่า การแก้ไขปัญหาหน้างานก่อสร้าง และกระบวนการก่อสร้าง

ลุงคำสอน บุญหาร อดีตผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนายกอบต. วังตามัว ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มในการอนุรักษ์ป่าจนมาถึงปัจจุบัน เล่าให้ฟังว่า นับจากปี 2534 สมัยที่ตนเป็นผู้ใหญ่บ้านพรเจริญ ทำหน้าที่รักษาป่า แม้ว่าในอดีตมีคำกล่าวที่ว่า “ใครมาอยู่วังตามัวไม่มีที่ทำกิน ไม่มีนา ให้ถากถางป่าตรงนี้ ปลูกข้าว ปลูกฝ้าย มีหลายคนมาถากถาง ทำกิน” ต่อมาเพื่อจะได้อนุรักษ์ป่าไว้ให้ลูกหลาน จึงต่อสู้กันเรื่อยมาตั้งแต่ปี 2534 ถึงปี 2540 ได้ของบประมาณจากที่ดินให้มาสร้างวัด พื้นที่ป่ามีเนื้อที่ 1,200 ไร่ มีคณะกรรมการช่วยกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่า เช่น การป้องกันไฟป่า ปี 2542 ได้รับธงพิทักษ์ป่า จากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทางโรงเรียนเห็นความสำคัญ ให้นักเรียนมาเรียนรู้ พา ลูกหลานมาเรียนมาศึกษา เรื่องต้นไม้ต้นไร่ และ ปี 2552 ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว และกล่าวทิ้งท้ายไว้น่าสนใจว่า “ป่าพรเจริญ จุดแข็งอนุรักษ์ป่าไว้ได้ จุดอ่อนห้ามคนภายนอกเข้ามาเก็บไม่ได้” ตอนนั้นผมเป็นกำนัน ตั้งด่านตรวจไม่ให้คนเข้าไปเก็บ มีพี่น้องทั้งหลายเข้ามาเก็บของป่า มาจากจังหวัดขอนแก่น หนองบัวลำภู ร้อยเอ็ด มหาสารคาม อุบลราชธานี ไม่มีคนในพื้นที่เข้าไปเก็บ ผมขอเก็บค่าเข้าคนละ 10 บาท เขาบอกว่าคนไทยเหมือนกัน พี่น้องเขมร ลาว เข้ามาเก็บได้ คนไทยเอื้ออารี ผมเลยใจอ่อน เลยปล่อยให้เขาเก็บฟรีเรื่อยมา

ปัญหาของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว ปัญหาเริ่มแรก คือ ความไม่เข้าใจของคณะกรรมการชุดเก่า ซึ่งเป็นผู้นำชุมชน ไม่ค่อยมีเวลาทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชน 1 ปีแรก ไม่มีการดำเนินการอะไร จึงได้เปลี่ยนเป็นกลไก อสม. คนที่มีจิตใจเสียสละ ให้คนเข้ามาบริหาร คนที่อยากทำงานจริง ดำเนินงานมาจนถึงทุกวันนี้

คณะกรรมการหมู่ 6 เล่าว่ามีการชักชวน ให้กรรมการเป็นไต่บ้าน ตนเองเป็นคนธรรมดา ได้รู้จักได้เห็นความเป็นอยู่ของสมาชิก อยากลองมาเป็นกรรมการดูว่า จะช่วยไต่บ้านได้อย่างไร ทางไหนที่ช่วยไต่บ้านได้ อยากเข้ามาทำ บางคนเป็นอสม. และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กล่าวว่า “การให้ของคณะกรรมการ ให้โอกาส ให้เวลาในการที่จะช่วยเหลือ เพิ่มพูนศักยภาพของพี่น้องในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น” บางคนมีความรู้ทักษะในการใช้ computer เข้ามาช่วยงานกองทุนสวัสดิการชุมชน เล่ากันชื่อ ๆ ตรงไปตรงมาว่า “แม่สอนมาให้ช่วยเพื่อน”

“ตอนแรกเป็นแม่บ้าน เพื่อนชวนมาอยู่กลุ่มสตรี เริ่มเป็นคณะกรรมการพิจารณาโครงการ มาเจอกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขาบอกว่า อาจพอเป็นปากเสียงที่จะสามารถช่วยชาวบ้านได้ ลองมาทำงานเป็นคณะกรรมการหมู่ 8 มาช่วยชาวบ้านดู มีเรื่องที่ต้องทำมากมาย ต้องพัฒนาอยู่เสมอ ทำงานไม่มีค่าตอบแทน ตอนนี้มีค่าประชุม 100 บาท สรุปรู ทำงาน 1 ปี ได้ค่าประชุม 400 บาท งานเอกสารเยอะ บางครั้งกลับตึก ใจอยากชาวบ้าน ทำมาตั้งแต่ปี 2558 จนถึงปัจจุบัน และจะทำต่อไป” นางกัญภัทร โจนทร์ เลขานุการกองทุนกล่าว

การดูแลป่าร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ พื้นที่ป่า หลังจากที่ทำงานพัฒนาต่าง ๆ มีการประสานกับ ทสจ. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มีการจัดทำข้อมูล พื้นที่ อยู่ตรงไหน ติดขัดปัญหาอะไร ในอดีตไม่ได้รวมตัวกันไม่มีใครอยากช่วย ตอนนี้นักงานจะถาม เวลาประชุมร่วมกัน ใช้โอกาสนี้ ชวนหน่วยงานเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ตอนนี้อยู่สบาย ไม่มีปัญหา เรื่องที่ดินทำกินแล้ว

หลังจากสร้างบ้าน ทำบ้านพอเพียงเสร็จ รวมกลุ่มได้ที่ดินทำกินที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีพื้นที่ส่วนกลาง (ฟาร์มชุมชน) 12 ไร่ ให้สมาชิกมารวมกันประกอบอาชีพ มีสมาชิกจำนวน 50 คน เข้ามาใช้หมุนเวียนประกอบอาชีพ มีเลี้ยงตักแตน กลุ่มทอผ้า กลุ่มเลี้ยงหมู เลี้ยงปลา เป็ด ไก่ กรณีกลุ่มตักแตนสมาชิก 20 คราวเรือน สมาชิกมีการระดมทุนไปซื้อไข่ตักแตนแบ่งให้คนละขีด แบ่งให้สมาชิก 20 คน จากไข่ 1 ขีด เลี้ยงเพิ่มปริมาณได้ถึง 4 กิโลกรัม 2 ขีด ราคาไข่ตักแตน 1 ขีด ขายได้ 600 บาท กิโลกรัมละ 6,000 บาท รายได้ดีกว่าทำนา มีการปลูกหญ้าไนท์เป็นอาหารตักแตน ลดต้นทุนกลุ่มเลี้ยงหมู ขายทุกวันศุกร์ กิโลกรัมละ 150 บาท เป็นอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

“ทำบ้าน ที่ทำได้มากกว่าบ้าน” คือ มีอาชีพเสริมที่มั่นคงแข็งแรง เริ่มต้น จุดประกายทำเรื่องบ้าน มีบ้านเสร็จ มีที่อยู่อาศัยมั่นคง มีอาชีพ คุณภาพชีวิตดีขึ้น หลังจากที่เราปลูกผัก เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ คนในชุมชนได้กินอาหารปลอดภัย ไม่ต้องเดินทางไปซื้อของในตัวเมืองห่างไกลกัน 40 กม. ทุกวันศุกร์

ปัจจัยส่งผลสู่ความสำเร็จของการจัดสวัสดิการชุมชน

จากการที่คณะกรรมการได้ลงพื้นที่เยี่ยมเยือนสมาชิก ทำให้เกิดจุดประกายทางความคิดในการช่วยเหลือสมาชิกเรื่องการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ดินทำกิน “ก่อนที่จะได้รับงบประมาณจากหน่วยงาน พวกผมเริ่มทำกันก่อน คณะกรรมการมาคุยกันว่าช่วยเหลือสมาชิกอย่างไร บ้านหลังแรก นางดวงตา จันทะสิทธิ์ เลขที่ 204 ม. 6 บ้านคำสว่าง มีผู้อยู่อาศัยด้วยกัน 5 คน เราไม่มีงบประมาณจะช่วยเหลือสมาชิก คิดนอกกรอบที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยไม่พึ่งพาหน่วยงานรัฐ ขอรับบริจาคความช่วยเหลือผ่าน Social Media facebook” นายสาคร โคตรปัญญา ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัวเล่าให้ฟังถึงจุดเริ่มต้นการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ดินทำกิน

“กรรมการเราเข้มแข็ง คณะกรรมการ 30 คน มาจาก 11 หมู่บ้านที่สามารถเป็นหูเป็นตา สืบหาข้อมูลให้กับสมาชิกในชุมชน ว่ามีความเดือดร้อนเรื่องใดบ้าง มีการประชุมร่วมกัน ลงพื้นที่จริง ทำอย่างไรในเมื่อเงินกองทุนสวัสดิการมีน้อยนิด เรื่องยังส่งไปไม่ถึงจังหวัด คุยว่าระดมทุนกันไหม? ใช้การสื่อสารผ่าน facebook สื่อสารสู่สาธารณะ เผื่อว่ามีคนอยากช่วยเหลือ ทำให้เกิดความร่วมมือทำอย่างจริงจัง มีภาพเป็นหลักฐาน ผู้ใจบุญเห็นอยากเข้ามาช่วย” นางกัญญาภัทร โจนทร์ เลขาธิการกองทุนสวัสดิการชุมชนกล่าวเพิ่มเติม

การสื่อสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว

กองทุนสวัสดิการชุมชนมีการสื่อสารผ่านกลุ่ม line ของกองทุนสวัสดิการชุมชน และกลุ่ม line ชุมชน เวลา มีกิจกรรม สื่อสารผ่านการประชุม 1 ปี มีการประชุมร่วมกัน 4 ครั้ง การลงพื้นที่ระดับของหมู่บ้าน พบปะสมาชิก เลขาธิการแต่ละหมู่จะชี้แจงให้สมาชิกทราบ ว่าสถานะกองทุนปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง มีสมาชิกเท่าไร ชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการจัดสวัสดิการใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจกองทุนสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้มีสวัสดิการ จะเปิดรับสมาชิกในการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง ประมาณปลายเดือนมกราคม ปีที่แล้วมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวน 52 ราย

การสำรวจข้อมูลเพื่อพิจารณาช่วยเหลือสมาชิก โดยใช้กลไกคณะกรรมการแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้สำรวจขึ้นมาไว้ที่กองทุน จะนำข้อมูลแต่ละหมู่บ้านมาดูพร้อมกัน จัดลำดับความเดือดร้อน ว่าหลังไหนเดือดร้อนมากน้อยขนาดไหน ฉายภาพให้เห็นว่าหลังนี้สมควรที่จะได้รับความช่วยเหลือก่อน คณะกรรมการที่มาประชุมนอกจากคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว มีประธานหมู่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้าน เข้าร่วมด้วย

การจัดทำข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน เลขานุการกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นคนจัดทำข้อมูล ใช้ระบบโปรแกรมในการจัดทำตัวเลข Program excel และโปรแกรม V2

อดีตนายกอบต. อธิบายเปรียบเทียบการทำงานของ อบต. ที่ผ่านมา จากประสบการณ์บทบาทหน้าที่ของการทำงานในฐานะนายกอบต. ยังไม่สามารถช่วยเหลือเข้าถึงพี่น้องได้ หากจะใช้จ่ายเงินให้พี่น้องต้องมีระเบียบ กฎ กติกา ยุ่งยาก แต่กองทุนสวัสดิการชุมชนของไต้หวันธรรมดาเข้าถึงพี่น้องได้ง่ายยืดหยุ่นกว่า มีระเบียบของกองทุน มีกฎกติกา ใช้เงินสวัสดิการดูแลให้พี่น้อง การเป็นคณะกรรมการของกองทุนสวัสดิการช่วยเหลือพี่น้องสมาชิกดีกว่า อสม. และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กล่าวเพิ่มเติมว่า “สำคัญที่สุดคือการให้ ให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ก็จะเป็นบุญ ทำให้เราทำงานด้วยกันได้”

แนวทางการพัฒนาและยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนวงตามัว

กรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนช่วยกันแลกเปลี่ยน เรื่องการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ดังนี้ ทุกวันนี้ อยู่ได้เพราะการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เงินทุกบาททุกสตางค์ มีการชี้แจงตามข้อมูลชัดเจนเงินจากสมาชิกเงินจากรัฐ อบต. รวมกันเป็นจำนวนเท่าไร คงเหลือเท่าไร เน้นการบริหารงานอย่างโปร่งใส ถ้าเราทำแบบโปร่งใสให้ทุกคนรับรู้ เชื่อว่าคนอยากทำงานกับเรา หากวันไหนเก็บข้อมูลไว้คนเดียว ใช้เงินคนเดียว คณะกรรมการก็คงไม่อยากทำงานด้วย เชื่อว่าหากบริหารแบบนี้กองทุนจะเติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ วงตามัวจะไม่มีเรื่องร้องเรียน

ความโปร่งใส ทำให้ยืนหยัดอยู่ได้ทุกวันนี้ ถ้าสมาชิกไม่เพิ่มหรือร่วมกันว่าทำไมหรือว่าเขาไม่เข้าใจ ลงพื้นที่หมู่บ้านที่คิดว่ามีปัญหา ไปทำความเข้าใจได้สมาชิกเพิ่มเข้ามา แปลว่า การสื่อสารเขายังสื่อสารไม่ดีพอ ความนอบน้อม ถ่อมตนซื่อสัตย์ต่อตัวเองและคนอื่น คณะกรรมการให้เกียรติซึ่งกันและกัน หากไม่เข้าใจกันนั่งโต๊ะคุยกัน มีทะเลาะกันบ้าง คลี่คลายปัญหาแต่จบในที่ประชุม ทำกันอย่างนี้กันตลอด คณะกรรมการมีปัญหา เราช่วยกันแก้ไข รับฟังความคิดของเพื่อน ๆ เมื่อมีคณะกรรมการมาเพิ่ม อยู่ด้วยกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ตำบลวังตามัวจะค่อยเป็น ค่อยไปทำตามขั้นตอน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว วางแผนรองรับสมาชิกผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว ไม่มีสวัสดิการจ่ายเงินขวัญถุงให้แก่สมาชิกที่อายุครบ 60 ปี เพื่อจะบริหารความเสี่ยงของกองทุน กำหนดอายุสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 65 ปี ในอดีตเปิดรับตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 90 ปี ปัจจุบันนี้อายุเกิน 65 ปี เข้าเป็นสมาชิกไม่ได้แล้ว ต้องจำกัดอายุ

มีการคิดคำนวณแล้วว่าสมาชิกจ่ายเงิน 365 บาท หากมีกรณีเสียชีวิตในระยะเวลา 2 ปี จ่ายสวัสดิการประมาณ 1,000 บาท 2 ปี ขึ้นไปจ่าย 2,000 บาท เก็บจากสมาชิก 2 ปี 730 บาท กองทุนสวัสดิการจ่าย 2,000 บาท ดิตลบไป 1,300 บาท (จำนวน 1,300 บาท นั้นจะต้องเก็บสมทบจากสมาชิก 3 ราย 365 บาท) จำนวนสมาชิกผู้สูงอายุ 300 กว่าคน หากคำนวณตัวเลข เท่ากับว่าต้องหาสมาชิกเพิ่มปีละ 200 กว่าคน เพื่อให้สามารถรองรับการสวัสดิการของสมาชิก คณะกรรมการพิจารณาแล้วจึงไม่จ่ายสวัสดิการเงินขวัญถุงเมื่ออายุครบ 60 ปี เหมือนกองทุนสวัสดิการที่อื่น ปัจจุบันเมื่อสมาชิกผู้สูงอายุในครัวเรือนเสียชีวิตลงจะขอให้คนในครอบครัวเข้าเป็นสมาชิกแทนคนที่เสียชีวิต ได้ความร่วมมือจากสมาชิกเป็นอย่างดี

ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน เล่าว่า ผมเป็นประธานขับเคลื่อนของจังหวัดนครพนม ไปพบเห็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีปัญหา เมื่อเปิดดูระเบียบนำกลับมาหาหรือคณะกรรมการและฝ่ายเลขานุการ จึงมีการปรับปรุงระเบียบเพื่อไม่ให้มีความเสี่ยง แต่ก่อนจ่ายสวัสดิการมากกว่านี้ ตรงไหนเกิดว่ามีความเสี่ยงก็ปรับลงมา จังหวัดเปิดโอกาสให้ผมได้ไปเรียนรู้และไปเป็นคณะกรรมการที่อื่น ๆ ได้รับองค์ความรู้ต่าง ๆ จากการดูงาน เมื่อมีการปรับระเบียบคณะกรรมการจะแจ้งให้สมาชิกทราบ

สรุป กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนมีรอยยิ้ม กองทุนได้ช่วยเหลือสมาชิกให้มียา มีอาชีพ แต่ก่อนไม่รู้จะพึ่งใคร พอกองทุนสวัสดิการชุมชนเข้ามา ไปที่ไหนเกิดการยอมรับรวมคนในชุมชนมาทำงานด้วยกัน ได้เห็นรอยยิ้ม มีคำกล่าวของยายท่านหนึ่งบอกว่า “แต่ก่อนไม่มีใครมาทำให้เลย หลังจากเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุน ทำให้หลาย ๆ อย่าง ทั้งบ้านทั้งอาชีพ”

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว
ที่อยู่กองทุน 146 ตำบลวังตามัว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
โทรศัพท์ 062 178 2835 และ 081 974 8217 e-mail : adviceavd063@gmail.com
ผู้ประสานงาน นายสาคร โคตรปัญญา

ข้อมูลอ้างอิง

1. เวทีถอดบทเรียนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว อ. จ.นครพนม ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566” ประเภทที่ 8 ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน วันที่ 15 มกราคม 2567 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลวังตามัว อำเภอเมือง จ.นครพนม
2. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566 วันที่ 18 ธันวาคม 2566

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 9 : ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม

สร้างความเป็นธรรม....เพื่อรักษาที่ดินทำกิน ของลูกหลาน ชาวสุโขงป่าดี

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล สุโขงป่าดี
อำเภอสุโขงป่าดี จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโขทัย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2557 ที่ตั้งกองทุนฯ บ้านเลขที่ 137 บ้านใหญ่ หมู่ที่ 12 ตำบลสุโขทัย อำเภอสว่างวีระกูล จังหวัดน่าน มีสมาชิกในวันจัดตั้ง จำนวน 50 คน สมาชิกกองทุน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 สมาชิกสมทบจำนวน 1,230 คน สมาชิกที่เป็นปัจจุบัน 1,107 คน พื้นที่บริการ ของกองทุน 12 หมู่บ้าน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ของหมู่บ้านในตำบลสุโขทัย กองทุนฯ ได้จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก 12 ประเภท ได้รับงบประมาณสมทบจาก พอช. รวมทั้งสิ้น 720,063 บาท โดยรอบที่ 6 ปีงบประมาณ 2566 เป็นเงิน 103,704 บาท เงินสมทบจากสมาชิกตั้งแต่วันจัดตั้งถึงปัจจุบัน เป็นเงิน 1,050,766 บาท เงินคงเหลือในบัญชีธนาคาร ณ เดือนกันยายน 2566 (23 กันยายน 2566) เป็นเงิน 486,614.64 บาท มีกรรมการกองทุนฯ มีจำนวน 20 คน มาจากผู้แทนองค์กรปกครองส่วน ท้องที่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรสตรี ผู้แทนองค์กร สาธารณสุข ผู้แทนกลุ่ม ออมทรัพย์ชุมชน ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนสมาชิก กองทุนฯ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโขทัย มีเป้าหมายที่ชัดเจน ในการดูแลให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบ ปัญหาและด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งได้แก่ ผู้ยากไร้ ผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสทั่วไป ให้ได้มีโอกาสทาง สังคม และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งในพื้นที่ตำบลสุโขทัย ยังมีกลุ่มคนในลักษณะ ดังกล่าวข้างต้นมากพอสมควร การขาดการดูแลเอาใจใส่จากรัฐหรือองค์กรต่าง ๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เห็นว่า สังคม ไม่ได้ให้ความเป็นธรรม เท่าที่เขาเหล่านั้นควรจะได้รับบนพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ ในฐานะพลเมืองของประเทศ ที่ควร จะได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโขทัยขึ้น

กองทุนฯ มีความตระหนักถึงการสร้างสังคมที่เป็นธรรม การดำเนินงานจึงคำนึงถึงการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คณะกรรมการ กองทุนฯ ได้ให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ โดย ความมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน ทั้งนี้กองทุน ฯ ได้จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก จำนวน 12 ประเภท ประกอบด้วย 1) สวัสดิการเด็กแรกเกิด 2) สวัสดิการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 3) สวัสดิการผู้สูงอายุ 4) สวัสดิการสมาชิกถึงแก่กรรม 5) สวัสดิการ

ผู้ด้อยโอกาส 6) สวัสดิการเพื่อการศึกษา 7) สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ 8) สวัสดิการประเพณีวัฒนธรรม 9) สวัสดิการผู้ประสบภัยพิบัติ 10) สวัสดิการกิจกรรมสาธารณประโยชน์ 11) สวัสดิการผลกระทบจากโรคโควิด-19 12) สวัสดิการอื่น (อุปสมบท เข้าสูหนัต) และการร่วมกันแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ของสังคม

ทั้งนี้กองทุนฯ ได้มีการสำรวจสถานะความเป็นอยู่ของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง ส่งผลให้สมาชิกได้รับความพึงพอใจ และการดำเนินงานของกองทุน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนให้ความสนใจและเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น ผลจากการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโขทัย มีดังนี้

1. สมาชิกกองทุนฯ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี
2. สมาชิกกองทุนฯ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
3. สมาชิกกองทุนฯ ได้แสดงออกถึงความเป็นธรรมที่ได้รับจากสังคมรอบด้าน
4. สมาชิกกองทุนฯ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่กองทุนและองค์กรต่าง ๆ จัดให้มีขึ้น
5. กองทุนฯ เป็นที่ยอมรับของประชาชนและองค์กร ส่วนราชการ เป็นอย่างดี

ปี 2566 ที่ผ่านมา กองทุนสวัสดิการชุมชนสุโขทัย มีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการจัดสวัสดิการในพื้นที่ที่น่าสนใจ คือ

1. สมาชิกกองทุนสวัสดิการและประชาชนทั่วไป ได้รับการอำนวยความสะดวกด้าน การแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนที่ทำกิน จำนวน 1,582 ราย (8 หมู่บ้าน)
2. สมาชิกกองทุนสวัสดิการได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพ จำนวน 428 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.66
3. สมาชิกกองทุนสวัสดิการได้รับสวัสดิการด้านการพัฒนาอาชีพ จำนวน 283 ราย คิดเป็น ร้อยละ 25.56
4. สมาชิกกองทุนสวัสดิการได้รับสวัสดิการด้านสังคม จำนวน 1,107 ราย คิดเป็นร้อยละ 100
5. เปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนสวัสดิการ ฯ และประชาชนทั่วไป ได้มีส่วนร่วมในการบริหารความรู้สึกที่ดีด้านความเป็นธรรมเสมอภาคและเท่าเทียมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโขทัย

การขับเคลื่อนเรื่องความเป็นธรรม การร่วมมือกันในการแก้ปัญหา พื้นที่ดินทำกินกับช้อน

จากข้อมูลในการถอดบทเรียนเวทีชุมชน เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ตำบลสุไหงปาตี ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน ประชากรประมาณ 8,093 คน ร้อยละ 70 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 30 นับถือศาสนาอิสลาม สภาพทางสังคม มีความเหลื่อมล้ำทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้สังคมมีการแข่งขัน เอาเปรียบกันชนิดมือใครยาวสาวได้สาวเอา จนทำให้กลุ่มคนบางส่วนกลายเป็น กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสเป็นผู้ที่มีบทบาท และสถานภาพทางสังคมน้อยกว่าสมาชิกอื่น ทำให้มองเห็นภาพของความเหลื่อมล้ำที่ชัดเจน จนกลายเป็นสังคมที่ขาด ความเป็น ธรรม เช่น ผู้ยากไร้ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง รวมไปถึงกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาส อื่น ๆ เป็นต้น เหล่านี้ เสมือนดำรงตนอยู่ท่ามกลางคนที่สังคมถูกลืมหรือละเลยไป จะโดยเหตุผลด้วยประการต่าง ๆ หรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ จะพบว่า ผู้คนบางส่วนยัง จะต้องเรียกร้องความเป็นธรรมอันเกิดจากตัวบทกฎหมายของบ้านเมือง อย่างกรณี พื้นที่ทำกิน ของราษฎรที่ทำมาหากินมาตั้งแต่บรรพบุรุษถูกทับซ้อนด้วยพื้นที่ป่า จน ไม่สามารถใช้ประโยชน์อย่างที่ได้ดำเนินการ มาตั้งแต่บรรพบุรุษ และก็เป็นปัญหา ความเป็นธรรมทางสังคมที่นับเป็นความเดือดเนื้อร้อนใจของผู้คนในชุมชนทั่ว ๆ ไป ในขณะที่สภาพการณ์อย่างนี้ได้แพร่ขยายไปแทบจะทุกชุมชน ด้วยปัจจัย ดังกล่าวข้างต้น

นับได้ว่า องค์ประกอบที่เป็นปัญหาต่อเนื่องของคนในพื้นที่ตำบลสุไหงปาตี มาจนถึง ปัจจุบัน แม้หน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กรได้เข้าไปแก้ไขก็ยังเป็นเรื่องที่จะต้อง ได้รับการดูแล เพื่อให้บุคคลในสังคมมีความรู้สึกที่ดีและได้รับการดูแล อย่างเท่าเทียม โดยเรื่องแรกที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุไหงปาตี จะกล่าวถึง คือ การแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าทับซ้อน พื้นที่ทำกินของสมาชิกกองทุนและประชาชนทั่วไป กล่าวคือ

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สืบเนื่องจากพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมี ปริมาณฝนตกตลอดปี อุดมสมบูรณ์ (ฝนแปดแดดสี่) มีคลองสุไหงปาตี และพื้นที่ ส่วนหนึ่งติดกับพรุโต๊ะแดง ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เฉลิมพระเกียรติฯ รวมทั้งนิคมสหกรณ์ปีเล็ง และชาวบ้านในพื้นที่ได้มีการจับจอง พื้นที่ทำกิน มาตั้งแต่โบราณกาล เช่นทุ่งนาปากล่อ ในพื้นที่หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 11 ของ ตำบลสุไหงปาตี ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,000 กว่าไร่ แต่ปัจจุบันมีพื้นที่ที่สามารถทำ นาได้เพียงประมาณ 200 กว่าไร่

สืบเนื่องจากเมื่อมีการประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี และป่าสงวน แห่งชาติ ทับซ้อนกับพื้นที่ทำกินของประชาชน ส่งผลให้เป็นปัญหายืดเยื้อยาวนาน และ ยังมิได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนที่มีที่ดินทำกินอยู่ในพื้นที่บริเวณดังกล่าว ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ไม่สามารถเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวได้ ซึ่งจากการพบปะพูดคุย กับประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าว เดิมทีเป็นพื้นที่ทำนามาตั้งแต่ดั้งเดิมก่อนการ ประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าฯ จึงเป็นประเด็นคำถามและข้อสงสัยในหมู่ประชาชนในพื้นที่ ถึง ขั้นตอนและวิธีดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกันแนวเขตป่าและที่ดิน ประชาชน ก่อนประกาศเป็นเขต ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ ในขณะนั้น อาจดำเนินการโดยมิได้มีการตรวจสอบสภาพพื้นที่จริงอย่าง ละเอียดถี่ถ้วน นำมาซึ่งปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจนถึงปัจจุบัน

จากข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและจัดเวที
ประชาคมพูดคุยกับ ประชาชนในพื้นที่ ให้ข้อมูลพื้นที่
ในตำบลสุโขทัยที่ได้รับผลกระทบที่ดินทำกินทับซ้อน
กับพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำบางนรา เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า และนิคมสหกรณ์ปี่เหล็ง มีจำนวน 1,528 ราย/
เนื้อที่รวมทั้งสิ้น 11,765 ไร่ จำนวน 8 หมู่บ้าน โดยมีข้อมูล
ดังนี้

หมู่ที่ 2 ประเด็นปัญหา คือ ที่ดินทับซ้อนกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และป่าไม้ถาวร จำนวน 134 ราย 176 แปลง
รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 882 ไร่ 2 งาน ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนที่ยังคงมี เอกสาร สค.1 และ นส.3 จำนวน 34 ราย

หมู่ที่ 3 พื้นที่ทับซ้อนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 228 ราย
364 แปลง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 1,142 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนที่ ยังคงมีเอกสาร สค.1 และ นส.3
จำนวน 88 ราย

หมู่ที่ 5 พื้นที่ทับซ้อนกับป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 235 ราย 285 แปลง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น
2,228 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนที่ยังคงมี เอกสาร สค.1 และ นส.3 จำนวน 119 ราย

หมู่ที่ 7 พื้นที่ทับซ้อนนิคมสหกรณ์ปี่เหล็ง กับ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 153 ราย
177 แปลง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 2,524 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนมีเอกสาร กสน.5 และ กสน.3 จำนวน
131 ราย

หมู่ที่ 8 พื้นที่ทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่า สัตว์ป่า ป่าไม้ถาวร และนิคมสหกรณ์ปี่เหล็ง จำนวน
196 ราย 135 แปลง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 1,390 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนมีเอกสาร สปก. และ นส.3
จำนวน 32 ราย

หมู่ที่ 10 พื้นที่ทับซ้อนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 175 ราย 204
แปลง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 1,352 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนมีเอกสาร สค.1 และ นส.3 จำนวน 86
ราย

หมู่ที่ 11 พื้นที่ทับซ้อนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 171 ราย
204 แปลง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 736 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนมีเอกสาร สค.1 จำนวน 49 ราย

หมู่ที่ 12 พื้นที่ทับซ้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าไม้ถาวร เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 232 ราย 368 แปลง
รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 1,510 ไร่ ในพื้นที่ ที่ดินทับซ้อนข้างต้นนี้ ประชาชนมีเอกสาร สค.1 และ สปก. จำนวน 15 ราย

ในพื้นที่ทับซ้อนดังกล่าว กองทุนสวัสดิการชุมชนสุโขทัย ได้ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของ
ประชาชนในพื้นที่ พบว่าใน พื้นที่ตำบลสุโขทัย แบ่ง ออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาที่ดินทำกินทับซ้อนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติฯ ได้แก่ หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 11 หมู่ที่ 12 และ
ทับซ้อนเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ได้แก่ หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 12 (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช)
2. ปัญหาที่ดินทำกินทับซ้อนเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 11 และป่าไม้ถาวร
ได้แก่ หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 12 (กรมป่าไม้)

3. ปัญหาที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ประชาชนในเขตนิคมสหกรณ์ปี่เหล็ง ทับซ้อน ป่าสงวนแห่งชาติ และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จึงไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์จาก กสน.3/ กสน.5 ให้เป็น นส.3 หรือ นส.4 ได้ ได้แก่ หมู่ที่ 7 (กรมป่าไม้ร่วมกับ กรมส่งเสริมสหกรณ์)

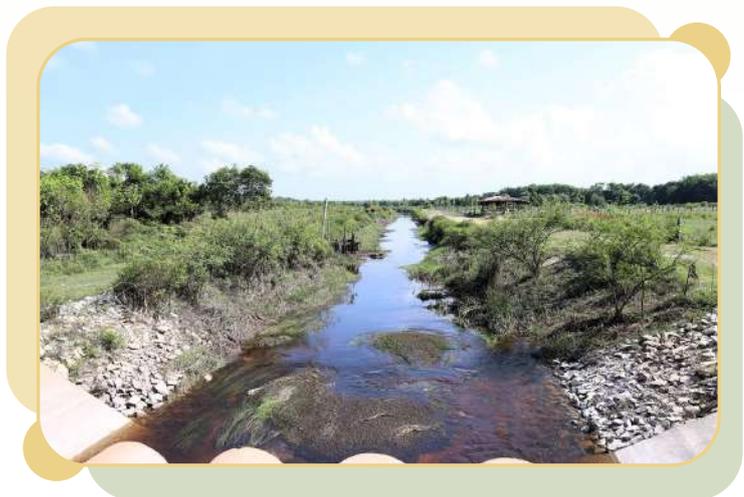
4. ประชาชนต้องการทราบความคืบหน้าการดำเนินการโครงการจัดที่ดิน ทำกินตามนโยบายรัฐบาล โดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) สืบเนื่องจากได้มีการสำรวจและลงทะเบียนประชาชนที่ทำกินในพื้นที่ทับซ้อนกับ เขตป่า เมื่อปี พ.ศ.2563 โดยตาม มาตรา 64 พรบ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 กำหนดให้สำรวจแล้วเสร็จภายใน 240 วัน และขณะนี้เวลาได้ล่วงมานานหลายปีแล้ว จึงอยากทราบความคืบหน้าของโครงการ คทช.ว่าจะสามารถอนุญาตอย่าง ถูกต้องตามกฎหมาย (ฉบับใหม่) ให้ประชาชนเข้าทำกินในพื้นที่ทับซ้อนกับป่า ได้ เมื่อไหร่ ซึ่งปัจจุบันได้มีเจ้าหน้าที่ป่า เข้าไปจับกุมประชาชนที่ทำกินในพื้นที่ตนเองซึ่งทับซ้อนเขตป่า

5. ประชาชนต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขุดลอกคลองสุโขงปาดิ (สายเก่า) ตามแนวคลองเดิม เพิ่มเติมอีกประมาณ 6 กิโลเมตร ให้แล้วเสร็จ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมน้ำหลากในพื้นที่ทุ่งนาปากล่อ และสามารถทำนาหรือการเกษตรอื่น ๆ อย่งได้ผล

ปัจจัยส่งผลสู่ความสำเร็จของปัญหาที่ดินทำกินกับซ้อนของกองทุนสวัสดิการชุมชนสุโขงปาดิ

จากที่ประชาชนในพื้นที่ ตำบลสุโขงปาดิ ได้ประสบปัญหาการที่ดินทับซ้อนกับพื้นที่ป่า ชุมชนในตำบลสุโขงปาดิ กับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำบางนรา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และนิคมสหกรณ์ปี่เหล็ง ตั้งแต่ปี 2531 ชาวบ้านประชาชน รวมทั้งหน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้มีการพูดคุยกันมาโดยตลอด ปัญหาดังกล่าวก็มีการพูดคุยและการร่วมกันทำเวทีประชาคม รวมทั้งมีภาคส่วนหน่วยงานราชการ ทั้งในและนอกพื้นที่ลงมาช่วยกันการดำเนินงานแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าทับซ้อนที่ดินทำกิน คือ

ผู้นำที่เข้มแข็ง หลังจากที่ประชาชนได้เข้าร้องเรียนขอความช่วยเหลือเรื่องปัญหาพื้นที่ทำกินจาก ท่านเจ้าคุณพระเทพศีลวิสุทธิ (ปัจจุบัน-พระธรรมวัชรจริยาจารย์: ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 18) ท่านเจ้าคุณ ฯ คือผู้นำหลักของชาวบ้านในการเป็นผู้ประสานสืบทิต เพื่อให้ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น และส่วนราชการองค์กรภาคประชาสังคมมาร่วมประชุมหาทางออก และลงพื้นที่ทำข้อเท็จจริง รวบรวมข้อมูลประเด็น พื้นที่ทับซ้อนต่าง ๆ เพื่อส่งข้อมูลและข้อร้องเรียน ให้ส่วนราชการอำเภอสุโขงปาดิ ได้แจ้งหน่วยงานเกี่ยวข้อง

จากข้อร้องเรียนดังกล่าว จึงเป็นที่มา ที่ทางจังหวัดนราธิวาส ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ ทำกินของราษฎรในพื้นที่ตำบลสุโขงปาดิทับซ้อนที่ดินของรัฐ ตามคำสั่งที่ 100716/2563 โดยประกอบด้วย 4 คณะ คือ

คณะที่ 1 คณะทำงานอำนวยการแก้ไขปัญหา
คณะที่ 2 คณะทำงานแก้ไขที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
ของราษฎรในเขตนิคม สหกรณ์ปีเหล็ง

คณะที่ 3 คณะทำงานแก้ไขที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
ของราษฎรทับซ้อนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติฯ
มีผู้อำนวยการส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า

คณะที่ 4 คณะทำงานแก้ไขที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน
ของราษฎรทับซ้อนป่าสงวน แห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำบางนรา แปลงที่
1, 2

เพื่อให้คณะกรรมการและคณะทำงาน จัดทำเวที
ประชาคมเพื่อรับทราบความต้องการตลอดจนการสืบค้น
หลักฐานการถือครองที่ดินทำกินของประชาชน หลังจากที

คณะทำงานทั้ง 4 ได้หาแนวทางกันแล้วนั้น ได้มีการเชิญรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมารับทราบปัญหา และ พบปะประชาชน
ผู้ได้รับผลกระทบจากประเด็นปัญหาดังกล่าว จนได้ทางออกในการดูแลพื้นที่ในเบื้องต้น

การอยู่ร่วมกัน หลังจากชาวบ้านได้จัดเวทีประชาคม การตั้งคณะทำงานพร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหารวมทั้งการสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ให้หน่วยงานราชการและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้ทราบแล้วนั้น ชาวบ้านก็ได้ข้อสรุปเบื้องต้นหลังจากการที่มีการตั้งคณะทำงานทั้ง 4 ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ดังนี้

1. หน่วยงานราชการและชาวบ้านได้ขุดคลองส่งน้ำ ปากล่อ หมู่ที่ 3 ถึงหมู่ที่ 11 ระยะทาง 6 กิโลเมตร เพื่อเป็นพื้นที่ทางการเกษตร และทำนา ตามที่เกษตรกรร้องขอ
2. หลังจากการขุดคลองส่งน้ำแล้วเกิดการลดพื้นที่น้ำท่วมขังไร่นาและสวนของราษฎรได้ประมาณ 450 ไร่
3. ให้กองทุนสวัสดิการชุมชน ชาวบ้านและหน่วยงานราชการรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหาพื้นที่ทับซ้อนนำเสนอต่อหน่วยงาน อีกครั้งเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาในพื้นที่
4. ประชาชนในพื้นที่ มีความรู้สึกที่ดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐมีเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งมีความมั่นใจในพื้นที่ทำกินของตนเอง
5. คณะทำงานได้รวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่ง ไปยังคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อให้ข้อมูลพื้นที่ทับซ้อนที่ดินทำกินของราษฎรในพื้นที่

แนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา เพื่อการอยู่ร่วมกันของพื้นที่

หลังจากที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในการแก้ปัญหาพื้นที่ดินทำกินทับซ้อนกับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำบางนรา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ และนิคมสหกรณ์ปีเหล็ง จำนวน 1,528 ราย เป็นจำนวน 111,765 ไร่ ทำให้ ชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกับภาครัฐ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ร่วมกันบริหารจัดการที่ดินทำกิน จัดสรรให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการทำเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ใช้สอย และการอยู่อาศัย ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนที่พึงมี แต่ในพื้นที่บางส่วน

ประชาชนยังไม่สามารถเข้าไปใช้ที่ดินได้อย่างเป็นธรรม โดยช่วยเหลือสมาชิก และประชาชน นำข้อเรียกร้องดังกล่าวให้รัฐบาลให้ยกเลิกพื้นที่ ๆ โดยบทบาทของกองทุนได้มีส่วนร่วม ในการช่วยประสานงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพูดคุยอย่างเป็นรูปธรรมถึงปัญหา และสร้างแนวทางในการจัดการปัญหาร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการลดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานข้อพิพาท รวมถึงทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน สร้างความเข้าใจ ทำให้สามารถลดการบุกรุกป่าได้ในระดับหนึ่ง ผลักดันให้เป็นพื้นที่ทางความมั่นคง และเป็นพื้นที่เป็นต้นแบบในการทำงานดังนี้

นอกจากนี้ประชาชนได้รับรู้พื้นที่ทำกินของตนเองมีขอบเขตแน่นอน อีกทั้งยังสามารถใช้พื้นที่ทำกินของตนเองได้อย่างมั่นใจและมั่นคง นอกจากนี้แล้วจากการถอดบทเรียนในพื้นที่ สิ่งที่ประชาชนในพื้นที่ได้พูดคุยและบอกกล่าวคือ ประชาชนและหน่วยงานราชการได้ร่วมกันจำแนกพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกินของราษฎรได้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าลดน้อยลง ซึ่งหากมีการ จัดการพื้นที่อย่างดีแล้ว การที่คน ประชาชนในพื้นที่ จะอยู่กับป่า อยู่กับพื้นที่ทำกินของตนเองนั้น ก็เปรียบเสมือนการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติมีประสิทธิภาพและประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น สิ่งที่สำคัญอีกประการคือ การลดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐในเรื่องปัญหา ที่ดินทับซ้อนที่สำคัญ จากการที่ชาวบ้านประสบปัญหาดังกล่าวมากกว่า 30 ปี ชาวบ้านร่วมกันแก้ไข ทำให้เกิดความสามัคคีกันของคนในพื้นที่ และเห็นการสร้างสังคมที่ต้องการเห็นความเป็นธรรม ได้รับการดูแล เอาใจใส่อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสุโขหงป่าดี
ที่อยู่กองทุน 137 หมู่ที่ 12 บ้านใหญ่ ตำบลสุโขหงป่าดี อำเภอสุโขหงป่าดี จังหวัดนราธิวาส
โทรศัพท์ 065 060 7994
ผู้ประสานงาน นายวิจิตร สุกุลแก้ว ตำแหน่ง รองประธานกรรมการ กองทุนฯ

ข้อมูลอ้างอิง

1. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2565”. วันที่ 20 ธันวาคม 2566
2. เวทีถอดบทเรียน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล สุโขหงป่าดี อำเภอสุโขหงป่าดี จังหวัดนราธิวาส ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”. ประเภทที่ 2 : ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร. วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมและศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หมู่ 6 ตำบลสุโขหงป่าดี อำเภอสุโขหงป่าดี จังหวัดนราธิวาส

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”
ประเภทที่ 10 : ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ

“กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบล ลาดชะโด พื้นที่อุดมด้วยภูมิปัญญาและ วัฒนธรรม ย้อนรอยวิถีน้ำ คั้นชีพเรือเก่า เล่าขานตำนานลาดชะโด”

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด
อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความเป็นมาของกองทุน

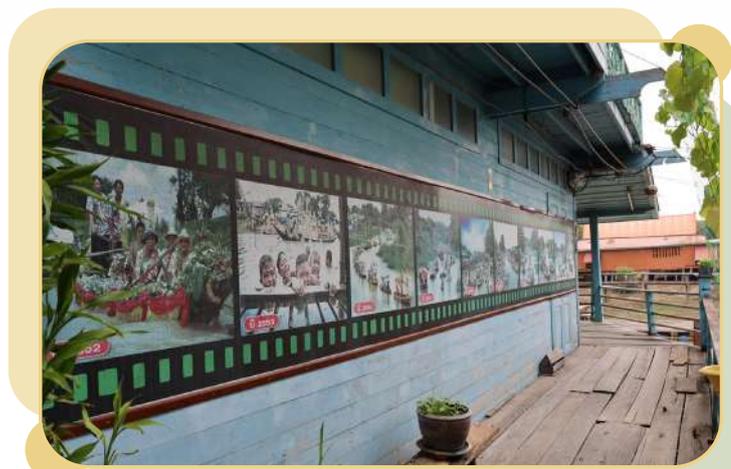
กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด ตั้งอยู่ เลขที่ 99 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2560 ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 1,634 คน ซึ่งครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย ทุกพื้นที่ในเขตเทศบาล ฯ จาก 17 หมู่บ้าน 19 ชุมชน มียอดรายรับทุกด้าน 4,761,691.98 บาท รายจ่ายทั้งสิ้น 2,455,746.00 บาท ยอดเงินคงเหลือ 2,305,945.98 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566) ปัจจุบันมีการจัดสวัสดิการทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่ 1) สวัสดิการด้านการเกิด 2) สวัสดิการด้านสงเคราะห์ผู้สูงอายุ 3) สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลและสาธารณสุข 4) สวัสดิการด้านการเสียชีวิต 5) สวัสดิการด้านการศึกษา 6) สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ด้อยโอกาส/โรคภัยแรง 7) สวัสดิการด้านประเพณีวัฒนธรรม 8) สวัสดิการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 9) สวัสดิการด้านการสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และอื่น ๆ ตามมติของคณะกรรมการ

ประวัติของพื้นที่ชาวบ้านลาดชะโดแต่เดิมคงมีการประเพณีกันหลายเชื้อชาติ ที่มีมากคือไทยและมอญ การตั้งบ้านเรือนนิยมตั้งบนท่าเลริมน้ำ อาชีพหลักของชาวบ้านคือทำนา เพราะหมู่บ้านอยู่ใกล้ทุ่งลาดชะโด ซึ่งเป็นพื้นที่ดินตะกอนปากแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีคลองลาดชะโดซึ่งเชื่อมต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นทางน้ำสำคัญ นับว่าเป็นหมู่บ้านที่เป็นอู่ข้าวอู่น้ำในแถบนี้ ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อย่างไรก็ตามชุมชนนี้ยังมีลักษณะของชุมชนเก่าแก่ที่มีองค์ประกอบของชุมชนอย่างครบถ้วน สถานที่ที่น่าสนใจของชุมชน ได้แก่ วัดลาดชะโด ที่เป็นวัดเก่าแก่มานานกว่า 200 ปีแต่เดิมพื้นที่วัดถูกล้อมรอบด้วยลำคลองมีลักษณะคล้ายเกาะ มีการบูรณปฏิสังขรณ์หลายครั้ง วัดลาดชะโดมีความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับชุมชนตลาดลาดชะโด เนื่องจากตลาดลาดชะโดตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัด และที่ดินที่ใช้ก่อสร้างตลาดนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งกรรมสิทธิ์ของวัด โดยวัดได้ยินยอมให้ก่อสร้างตลาดลาดชะโดขึ้น สมาชิกในตลาดจึงผูกพันอยู่กับวัด วัดและตลาดได้เอื้อแก่กันในด้านต่าง ๆ วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในตลาดที่เกือบจะทุกคนเป็นพุทธศาสนิกชน ส่วนตลาดเองก็เกื้อหนุนทำนุบำรุงวัดอย่างแข็งขันมาจนถึงปัจจุบัน และยังมี “ศาลเจ้าลาดชะโด” “ศาลผีใหญ่” “ศาลพ่อใหญ่” (ทั้ง 3 ศาลตั้งอยู่ใกล้กัน) ที่เป็นที่เคารพของคนในชุมชน รวมถึงตลาดลาดชะโด ซึ่งก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลานานับ 100 ปี โดยพัฒนามาจากตลาดน้ำ ชุมชนเดิมในตลาดมาจากชุมชนเรือนแพค้าขาย เกิดเป็นรูปแบบของตลาดน้ำ ถึงแม้ปัจจุบันความคึกคักในด้านการค้าขายของตลาดน้ำจะซบเซาลง แต่พื้นที่ดังกล่าวก็ยังคงมีความน่าสนใจและยังคงมีเสน่ห์ของตลาดเก่าแก่ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่คนสนใจใช้พื้นที่เป็นฉากในการถ่ายทำละครย้อนยุคหลายเรื่อง อาทิ “บุญชู” “รักข้ามคลอง” “สตาร์ค์” “ชื่อชอบชวนหาเรื่อง” “ดงดอกเหมย” “ความสุขของกะทิ” เป็นต้น

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด ขับเคลื่อนการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ : ปัญหาที่เกิดขึ้น สิ่งที่ทำ และการดำเนินงาน

เดิมที่ชาวลาดชะโดตั้งแต่อตีดั้งใช้เรือเป็นหลักจนกระทั่งปี 2530 ถนนหนทางตัดผ่านบ้านลาดชะโดไปยังอำเภอและจังหวัด วิถีชีวิตจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากเรือก็เริ่มเป็นรถยนต์ ทำให้ความสำคัญของเรือลดลง และในเวลาต่อมาเรือก็ค่อย ๆ ถูกขายออกไป เรือที่ผู้พักก็ไม่มีการดูแลรักษา จนกระทั่งในปี 2554 เกิดน้ำท่วมใหญ่ครอบคลุมหลายพื้นที่ในภาคกลาง รวมไปถึงบ้านลาดชะโด ถนนหนทาง เต็มไปด้วยน้ำ การคมนาคมขณะนั้นมีเพียงเรือเท่านั้นที่สามารถใช้สัญจรได้

ประชาชนในพื้นที่เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับเรือเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่ได้มากมายนัก ดังนั้นผู้นำชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนจึงเริ่มหาวิธีเพื่ออยากให้เรือคงอยู่กับชาวลาดชะโดตลอดไป ในขณะที่ชุมชนลาดชะโดมีการริเริ่มฟื้นฟูประเพณีแห่เทียนพรรษาทางน้ำมาได้ระยะหนึ่งแล้วโดยเริ่มมีการแห่เรือเมื่อปี 2552 แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่ก็ยังคงจัดต่อกันมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี 2560 ได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโดเพื่อมุ่งสร้างสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้กับคนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงการเชื่อมโยงผู้คนในชุมชนให้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ทุกคนมีเป้าหมายที่อยากเห็นความยั่งยืนของประเพณี ประชาชนเกิดความรัก ห่วงแหนงภูมิปัญญาและวิถีพื้นถิ่น จึงประชุมหารือทุกภาคส่วนที่เป็นเครือข่ายในชุมชน ส่งผลตอบรับในทางที่ดีมาก เกิดการระดมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง อีกทั้งมีภาครัฐ โดยเฉพาะท้องถิ่นคอยสนับสนุน เพื่อให้งานแห่เทียนพรรษาทางน้ำที่ลาดชะโดเป็นที่รู้จัก สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชน เกิดกระแสรักและห่วงแหนเรือ การละเล่นพื้นบ้าน ภูมิปัญญาพื้นถิ่น จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้คณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกต่างก็คิดว่าต้องเข้ามาทำเรื่องนี้ เพราะไม่เช่นนั้น

ประเพณีวัฒนธรรมจะหายไป แม้ว่าเทศบาลหรือหน่วยงานอื่นได้เข้ามาทำแล้วก็ตาม ซึ่งยังมีประเด็นของการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสียมิได้ รวมถึงยังขาดตัวกลางในการประสานงานที่ปราศจากการเมืองมีความเป็นกลางทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในชุมชน อย่างเช่น กองทุนสวัสดิการชุมชน จึงมีความจำเป็นต้องเข้ามาทำในเรื่องนี้ เข้ามาเป็นตัวประสานงานเชื่อมประสานทุกส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ เอกชน องค์กรต่าง ๆ และประชาชนทุกเพศทุกวัย

การดำเนินงานของกองทุนฯ จะมีการประชุมร่วมกันเดือนละครั้งในการนำเรื่องราวต่าง ๆ ของสมาชิกได้เข้ามาหารือ รับฟังความเห็นแล้วใช้มติที่ประชุมในการตัดสินใจต่อการทำงาน โดยกองทุนฯ มีรูปแบบการรับเงินสมทบ 4 ขา ได้แก่ 1) สมทบจากสมาชิกกองทุนฯ โดยมีรูปแบบการเก็บทั้งที่เป็นรายเดือน ราย 3 เดือน ราย 6 เดือน และรายปี ตามการออกแบบของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนฯ ที่ดูแล 2) สมทบจากภาครัฐผ่านทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือ พอช. 3) สมทบจากเทศบาลฯ และ 4) สมทบจากเงินบริจาค โดยกองทุนฯ จะมีการรับบริจาคในทุกวันที่ 1 กันยายน ของทุกปีซึ่งเป็นวันเกิดของกองทุนฯ และจะมีการรับสมัครสมาชิกเพิ่มเติม โดยเน้นการสื่อสารคำว่า “กองทุน” เป็นการออมวันละบาทเพื่อส่วนรวมที่จะช่วยพี่น้องชาวลาดชะโดในสวัสดิการ 9 อย่าง

ทั้งนี้กองทุนฯ ได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนโดยเป็นการวางรากฐานของคุณภาพคนในชุมชนด้วยให้สวัสดิการด้านการศึกษาแก่สมาชิกที่เป็นเด็กและเยาวชนดังจะเห็นได้จากสัดส่วนสมาชิกกองทุนฯ (ข้อมูลปี 2566) ที่เป็นเด็กและเยาวชนมีสัดส่วนถึง 710 คน (จากทั้งหมด 1,975 คน) และมีการเชื่อมโยงการทำงานกับโรงเรียนวัดลาดชะโด ในการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี มีการจัดทำข้อมูลและพิพิธภัณฑ์ประเภทเรือต่าง ๆ ที่ชาวลาดชะโดเคยได้ใช้เป็นพาหนะ ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้มีความรู้ในเชิงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น รวมถึงมีความหวงแหน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีสำคัญร่วมกันในงานประเพณีแห่เทียนทางน้ำทุกปีของคนทุกช่วงวัยในชุมชน เป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีทางน้ำ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น และการพัฒนาร่วมกับภาคีความร่วมมือ เป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมและทำให้คนกลับมาบ้าน มีการพัฒนาที่มีการเป็น “ข้อมูล” ที่มีการพัฒนาในการเริ่มต้นจากปัญหา และการพัฒนาในการต่อยอดในการสร้างการท่องเที่ยวจนนำไปสู่เชิงนโยบายได้

จากการที่กองทุนฯ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมให้ดำรงอยู่ เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน สร้างกิจกรรมอันเป็นศูนย์รวมให้คนทุกเพศทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สร้างการเรียนรู้ร่วมกันในทุกฝ่ายโดยใช้กิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมเป็นแก่นแกนในการเชื่อมโยง โดยอาศัยกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นกลไกที่มีความเป็นกลางเชื่อมประสานทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดผลเชิงประจักษ์ ได้แก่

1) ชาวบ้านในชุมชนหยุดการขายเรือ เริ่มอนุรักษ์เรือ และเยาวชนเรียนรู้ในการบำรุงรักษา ซ่อมแซมเรือ เพื่อให้เรือคงอยู่ สามารถใช้สัญจรในยามอุทกภัย อีกทั้งนำเรือร่วมขบวนในงานประเพณีแห่เทียนทางน้ำทุกปี ทำให้เรือยังคงอยู่คู่ชาวลาดชะโดตลอดไป

2) เกิดกระแสรักบ้านเกิด รักประเพณีดั้งเดิม และหวงแหนวิถีชาวน้ำ ชาวเรือ ทำให้งานแห่เทียนพรรษาทางน้ำที่ลาดชะโด เป็นที่รู้จักโดยทั่วมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากทุกปี

3) เกิดการอนุรักษ์เพลงเรือ ร้องรำในเรือ ขยายสู่โรงเรียน ประถม มัธยม โรงเรียนผู้สูงอายุ ฝึกร้องรำและเล่นในเรือ และมี “เพลงแห่เทียนพรรษาลองลาดชะโด” เป็นเพลงประจำตำบล

4) เกิดกระแสหวงแหนถิ่น ในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาทางน้ำทุกปี ชาวลาดชะโดที่เคยเกิดหรือเคยตั้งถิ่นฐานที่บ้านลาดชะโดในอดีตจะมาร่วมประเพณีดังกล่าวโดยพาลูก พาหลาน บ้างก็พาพ่อแม่ที่เริ่มเข้าสู่วัยชรามาหวนนึกถึงอดีตจนกลายเป็นภาพแห่งความประทับใจ

5) เกิดการนำภูมิปัญญาการแทงหยวกและการต่อเรือจำลองเพื่อเป็นที่ระลึกมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนและเยาวชนเพื่อใช้ในการตกแต่งเรือแห่เทียนพรรษาทางน้ำในทุก ๆ ปี

6) เกิดการนำภูมิปัญญาการต่อเรือจำลองเป็นที่ระลึกมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนและเยาวชนเพื่อเป็นอาชีพเสริม การดำเนินการอย่างต่อเนื่องของกองทุนฯ ตามแผนดำเนินงานและกรอบแนวคิด เกิดความสำนึกรักบ้านเกิด การอนุรักษ์อาชีพ เพลงพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ จากภาคีเครือข่ายภาคเอกชน เช่น บริษัทแทนไท กรีนคลีน จำกัด วิสาหกิจในชุมชน หน่วยงานรัฐ โรงเรียนทั้ง 2 แห่ง สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 2 ตำบล สถานีตำรวจภูธรลาดชะโด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการจัดงานแห่เทียนพรรษาทางน้ำที่ลาดชะโดอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ ทุกคนจะยึดหลักการในการสื่อสารเดียวกันว่า การทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้นถือเป็นการทำบุญร่วมกันเพื่อสร้างประโยชน์และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน โดยเน้นว่าเงินที่ทุกคนร่วมกันสมทบนั้นเป็น “กองทุน” ที่ช่วยพี่น้องชาวลาดชะโดในสวัสดิการ 9 อย่างและนอกเหนือไปจากนั้นตามสมควรแก่วาระที่ไม่ขัดกับระเบียบกองทุนฯ นอกจากนี้ยังมีการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์โดยมีคนรุ่นใหม่ที่เข้ามาช่วยในการดำเนินงานและใช้ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์ทั้งในด้านกิจกรรมของกองทุนฯ หรือในด้านกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน ผ่านการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการกองทุนฯ สมาชิกกองทุนฯ ด้วยการมีห้องพูดคุยผ่านระบบ Line โดยเฉพาะการจัดตั้ง Facebook Page ของ “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด” ขึ้นมาเพื่อเป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของกองทุนฯ ที่ได้ดำเนินการให้ได้รับทราบความเคลื่อนไหวอย่างกว้างขวาง รวมถึงการเผยแพร่กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมสำคัญของกองทุนฯ ได้ร่วมดำเนินการกับภาคีทุกภาคส่วนในชุมชน จนทำให้เกิดการยอมรับทั้งจากคนในชุมชนและนอกชุมชน

การใช้ประเพณีวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การที่กองทุนสวัสดิการฯ ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม และนำเรื่องดังกล่าวมาเชื่อมโยงผู้คนให้เข้ามามีส่วนร่วม และสามารถบริหารจัดการความสัมพันธ์แบ่งบทบาทที่สำคัญของแต่ละภาคส่วนร่วมกันได้ภายใต้กิจกรรมประเพณีของชุมชน เพราะเรื่องประเพณีวัฒนธรรมได้แทรกซึมเข้าไปยังตั้งแต่เด็ก ผู้ใหญ่จากรุ่นสู่รุ่น อย่างงานประเพณีแห่เรือประจำปี ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในงานด้วยกัน พร้อมสื่อสารให้คนภายนอกได้สนใจจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญประจำปี ที่คนภายนอกสนใจ รวมถึงการที่กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้ใช้เรือเข้าร่วมขบวนในงานแห่เรือเพื่อประชาสัมพันธ์กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ในงานด้วยเช่นกัน

การทำงานด้วยใจและเสียสละของผู้นำ ผู้นำหรือแกนนำที่เป็นคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ รวมถึงที่ปรึกษากองทุนฯ มีความตั้งใจจริงและเห็นประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะใจในการทำงานของผู้นำที่ทุกคนใช้วิธีการทำงานให้เห็นเป็นตัวอย่าง ใช้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำเข้ามาบริหารจัดการได้อย่างดี อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนฯ หลายท่านเป็นอดีตข้าราชการ และครูเกษียณทำให้มีลูกศิษย์มากมายที่เคารพนับถือ สามารถสร้างฐานการรับรู้และขยายผลการรับรู้ในการดำเนินงานของกองทุนฯ ได้อย่างน่าเชื่อถือเป็นอย่างดี

การทำงานด้วยความโปร่งใสธรรมาภิบาลและยึดหลักการระเบียบของกองทุนฯ การทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ “เงิน” ซึ่งสัมพันธ์ทั้งในส่วนของชาวบ้านสมาชิกกองทุนฯ เงินของรัฐที่ได้จากการสมทบ ทำให้ทุกขั้นตอนในการทำงานจึงต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยใช้การประชุมเป็นพื้นที่สำคัญในการตัดสินใจร่วมกันในทุกเรื่อง อาศัยมติการประชุมรับรองในการทำงานแต่ละเรื่อง มีหลักฐานในการทำงานทุกเรื่อง โดยต้องอยู่บนหลักการของระเบียบกองทุนฯ เป็นหัวใจสำคัญ ไม่ทำนอกเหนือจากระเบียบที่กำหนดไว้ พร้อมกับสื่อสารเรื่องดังกล่าวให้ได้รับทราบร่วมกันในทุกส่วน

การทำงานเป็นทีมที่ยึดหลักประชาธิปไตย
ในการทำงาน “ฟังและเข้าใจ” มีการทำงานร่วมกัน
ระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ที่เป็นคณะกรรมการ
กองทุนฯ ซึ่งต่างมีการรับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน
ผู้ใหญ่รับฟังเด็กและเด็กรับฟังผู้ใหญ่ สร้างความเข้าใจ
และยอมรับความสามารถของแต่ละฝ่าย สร้างทีม
ทำงานที่สอดประสานช่วยเหลือกันของคนรุ่นใหม่
กับคนรุ่นเก่า

หน่วยงานภาคีให้ความสำคัญ กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง จึงอาศัยพลังในการ
ทำงานจากภาคีต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งเทศบาลตำบลลาดชะโด ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากรทั้งงบประมาณ
และบุคลากร รวมถึงตัวของนายกเทศมนตรี (ปัจจุบัน คือ นายเกรียงศักดิ์ พิมพันธ์ดี) ที่ได้เข้ามาร่วมเป็นที่ปรึกษา
ของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโดด้วย รวมถึงการสนับสนุนจากภาคเอกชน

การจัดการความรู้และข้อมูล คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ด้วยความที่มีคนรุ่นใหม่เข้ามา
ร่วมทำงานจึงทำให้คนที่มีความรู้ในด้านการจัดทำสื่อและข้อมูลเข้ามาทำงานข้อมูลและความรู้ที่สำคัญ ทั้งในการที่มี
ฐานข้อมูลบุคคลในการทำงานในพื้นที่ การมีฐานข้อมูลความรู้ด้านวัฒนธรรม รวมถึงการดำเนินงานที่สำคัญของผู้แทน
กองทุนฯ ประจำแต่ละชุมชนที่ช่วยกันสำรวจเรือไทยโบราณในลาดชะโด ดังนี้

- 1) เรือไม้สักทอง ได้แก่ เรือเอี่ยมจิ้น เรือแปะ(เป่าบ) เรือแปะมอญ เรือหมู เรือบด เรือเข็ม เรือสำปั้น
- 2) เรือขุดจากไม้ตะเคียนทอง ได้แก่ เรือมาด (ใหญ่ กลาง เล็ก) เรือพายม้า (ใหญ่ กลาง เล็ก)

รวมแล้วในลาดชะโด พบว่า มีเรือรวมทั้งสิ้น 373 ลำ แบ่งเป็นเรือไม้สักทุกชนิด 326 ลำ เรือขุดจากไม้ตะเคียน
47 ลำ (ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ตามเอกสารรายงานการประชุมกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่
17 มกราคม 2567

ก้าวต่อไป...

แม้ว่าปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ จะยังประสบปัญหาเล็กน้อยในด้านการเก็บเงินสมทบอยู่บ้างแต่ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมต่อการดำเนินงานของกองทุนฯ ทั้งนี้ยังได้มีแผนงานเป้าหมายของกองทุนฯ ในการสรรหาสมาชิกให้ครอบคลุม ร้อยละ 50 ของประชากรในพื้นที่ภายใน 2 ปี รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่จะเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาในประเด็นของการบริหารจัดการขยะของชุมชนในระยะถัดไป

ทั้งนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ยังเห็นถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนนอกเหนือจากสมาชิกกองทุนฯ แต่เล็งเห็นถึงคุณภาพชีวิตของคนทุกคนในชุมชนจึงได้มีแผนงานด้านการพัฒนาอาชีพ การทำอาหารท้องถิ่น ให้กับผู้สูงอายุในชุมชนที่ไม่ใช่สมาชิกกองทุนฯ ได้มีอาชีพด้วยเช่นกันโดยดำเนินการขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พมจ.อยุธยา)

ข้อมูลติดต่อกองทุน

ชื่อกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด
ที่อยู่กองทุน 99 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โทรศัพท์ 086 052 8519
ผู้ประสานงาน นางสุนทรีย์ ธรรมรังษี (นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ)

ข้อมูลอ้างอิง

1. เพจเฟซบุ๊กของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลาดชะโด : <https://www.facebook.com/people/กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด/>
2. เว็บไซต์ “เทศบาลตำบลลาดชะโด” <https://www.ladchado.go.th/>
3. เวทีถอดบทเรียนกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา ที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”. ประเภทที่ 10 : ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ. วันที่ 23 มกราคม 2567 ณ ตำบลลาดชะโด อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. เอกสารประกอบการพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ปี 2566”. วันที่ 18 ธันวาคม 2566
5. เอกสารประกอบวาระการประชุมกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลลาดชะโด ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 17 มกราคม 2567

ภาคผนวก

ความเป็นมาของการมอบรางวัลองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”

จากแนวคิดของอาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เมื่อปี พ.ศ.2516 ที่ว่า “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” เป็นแนวคิดสำคัญที่แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะให้คนในสังคมมีปัจจัยพื้นฐาน ได้รับสวัสดิการสังคมที่ทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี มีชีวิตที่มั่นคง พอเพียง ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ รวมทั้งการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อประโยชน์ร่วมของสังคมโดยรวม นับเป็นแนวทางการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ที่ทันสมัยใช้ได้จนถึงปัจจุบัน

รัฐบาล นักวิชาการ นักพัฒนาชุมชน/สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้พยายามนำแนวความคิดนี้ไปสู่การวางนโยบายและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในสังคม แต่อย่างไรก็ตามผลที่ได้รับยังห่างไกลจากความหวังที่สูงส่ง ทำให้ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนท้องถิ่นต้องรวมตัวกันดูแลช่วยเหลือสมาชิกชุมชนกันเอง มีการฟื้นฟูระบบคุณค่าการช่วยเหลือเกื้อกูลที่เป็นทุนเดิมของสังคมไทย ซึ่งถือเป็นระบบโครงข่ายการคุ้มครองสังคม (Social Safety Net) ที่สำคัญ ร่วมกันจัดสวัสดิการของชุมชน โดยฟื้นฟูระบบการพึ่งตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันของสังคมในอดีตมาจัดเป็นกองทุนเพื่อช่วยเหลือกันและกันของชุมชน โดยต่อยอดจากกลุ่มออมทรัพย์หรือองค์กรการเงินที่มีอยู่ ในปี พ.ศ. 2546

การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล มุ่งหวังให้เป็นฐานรากของการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน บนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ดำเนินการโดยคนในชุมชน เพื่อคนในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทั่วประเทศ ปัจจุบัน มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 5,921 กองทุน สมาชิก 6,762,273 เงินกองทุนสะสม จำนวน 20,711.062 ล้านบาท เกิดการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้สมาชิกครอบคลุมตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการที่หลากหลายมากกว่า 13 ประเภท เช่น สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด ทุนการศึกษา จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล งานอุปสมบท งานแต่งงาน บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง 4,871,275 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 3,289.165 ล้านบาท ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2566

การที่ขบวนการสวัสดิการชุมชนสามารถร่วมกันสร้างระบบหลักประกันความมั่นคงในชีวิตโดยเริ่มต้นจากครอบครัวชุมชนท้องถิ่นของตนเองและให้รัฐร่วมสนับสนุนบางส่วน ถือได้ว่าเป็นทิศทางสำคัญของสังคมไทย ที่จะให้คนมีชีวิตที่มั่นคง พอเพียง และดำเนินงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดี มีคุณธรรม ตามเจตนารมณ์ของอาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ภาคเครือข่าย ที่ประกอบด้วย เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาค วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์, วิทยาลัยโลกคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ISMED) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงร่วมใจกันจัดโครงการมอบรางวัลองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ปี 2566 ขึ้น โดยโครงการ ดังกล่าวฯ มีการจัดต่อเนื่องทุกปี มาตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2565 (ยกเว้นปี 2564 เนื่องจากสถานการณ์ Covid-19) โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สมัครขอรับรางวัลฯ ครอบคลุม 5 ภาค มากกว่า 400 กองทุน และมีกองทุน ที่ชนะการประกวดระดับชาติ จำนวน 48 กองทุน

รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ปี พ.ศ. 2566 มีวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อยกย่อง เชิดชู องค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดำเนินงานช่วยเหลือ ดูแลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อย่างโดดเด่นในด้านต่าง ๆ
- 2) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายและกองทุนสวัสดิการในพื้นที่ โดยเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของบริการ และขยายผลกองทุนให้เกิดขึ้นครอบคลุมทั่วประเทศ
- 3) เพื่อกระตุ้นให้รัฐบาล ภาคเอกชน และสังคมตระหนักถึงคุณค่าของแนวคิดเรื่อง “คุณภาพชีวิตปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” และร่วมนำไปสู่การพัฒนานโยบาย ระบบปฏิบัติการด้านสวัสดิการให้ประชาชน และชุมชนเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเหมาะสม

ประเภทของรางวัล แบ่งออกได้เป็น 10 ประเภทๆ ละ 1 รางวัล ประกอบด้วย

- ประเภทที่ 1 ด้านการพัฒนาครอบครัว แม่และเด็ก
- ประเภทที่ 2 ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร
- ประเภทที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย
- ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต
- ประเภทที่ 5 ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- ประเภทที่ 6 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน
- ประเภทที่ 7 ด้านการสร้างความมั่นคง ความปลอดภัย
- ประเภทที่ 8 ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน
- ประเภทที่ 9 ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม
- ประเภทที่ 10 ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ

เกณฑ์การพิจารณารางวัลฯ แบ่งออกเป็น 3 เกณฑ์ ดังนี้

1. เกณฑ์ประเมินคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน 31 ข้อย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 การบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

1. ประธาน คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน
2. การเงิน การบัญชี

3. ระบบข้อมูล
4. ข้อบังคับ/ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน
5. แผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน
6. การรายงานและการสื่อสาร
7. การประสานและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานในภาคี

ด้านที่ 2 ลักษณะการให้บริการ

1. สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและการมีส่วนร่วม
2. สวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน
3. เงื่อนไข วิธีการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน
4. การจัดทำข้อมูลทะเบียนผู้รับผลประโยชน์
5. ความพึงพอใจต่อการบริการของกองทุนสวัสดิการชุมชน

ด้านที่ 3 การจัดสวัสดิการชุมชนที่มีคุณภาพ

1. การเข้าถึง ความพึงพอใจ
2. การปกป้องผลประโยชน์และป้องกันความเสี่ยงของกองทุนสวัสดิการชุมชน
3. การบูรณาการ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติอื่นๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจและทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่

ค่าคะแนนการวัดผล คะแนนเต็ม 60 คะแนน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ค่าคะแนน 51 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 85 ขึ้นไป)	ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก
2) ค่าคะแนนระหว่าง 42-52 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 70 ขึ้นไป)	ผ่านเกณฑ์ระดับดี
3) ค่าคะแนนต่ำกว่า 41 คะแนนขึ้นไป	ไม่ผ่านเกณฑ์วัด

***กองทุนที่สมัครขอรับรางวัลต้องผ่านเกณฑ์หลัก โดยการวัดผลทำในระบบ Google Form ผู้รับรองผล คือคณะกรรมการองจังหวัด หรือคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัด

2. เกณฑ์การพิจารณาในแต่ละประเภท

ด้านที่ 1 เกณฑ์การพิจารณารางวัลแต่ละประเภท

- 1) ข้อมูลจำนวนกลุ่มเป้าหมาย (ความเป็นธรรมทางสังคม) ที่ได้รับการพัฒนา ได้รับประโยชน์ มีรูปแบบ/วิธีการดูแลจากกองทุนฯ ผลที่ได้เป็นที่ป็นรูปธรรมนำไปสู่การพัฒนาและเป็นบทเรียน
- 2) กิจกรรม/โครงการของกลุ่มเป้าหมายที่มีการดำเนินการ (ชาวบ้าน สมาชิกมีการรับรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรม)
- 3) ผลความสำเร็จสิ่งที่สามารถสื่อสารต่อสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน
- 4) กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์จากการให้สวัสดิการ สามารถนำไปขยายผลต่อกับผู้อื่นได้
- 5) การนำเสนอตรงตามประเด็นการประกวด/การมีข้อมูลที่เพียงพอ

นอกจากนี้ อาจพิจารณาจาก ก) เหตุผลในการจัดสวัสดิการประเภทนั้น ๆ (มีหลักคิดในการจัดมาจากอะไรทำไมจึงอยากทำเรื่องนี้) และ ข) ความสามารถในการอธิบายได้ว่า สวัสดิการของกลุ่มตน เชื่อมโยงกับเนื้อหา (การจัดสวัสดิการ) ตามแนวคิด “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ของ อ.ป๋วย อย่างไร

ด้านที่ 2 : เกณฑ์ในการวิเคราะห์ การสร้างสรรค์นวัตกรรมและความโดดเด่น

1. รูปแบบการจัดสวัสดิการ ที่ทำให้เข้าถึงคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

- 1) กองทุนฯ มีการให้สวัสดิการชุมชนที่มากกว่าตัวเงิน
- 2) กองทุนฯ นำทรัพยากรที่อยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดสวัสดิการ
- 3) กองทุนฯ นำสิ่งของเหลือใช้ (recycle) หรืออื่น ๆ ในชุมชนมาทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น
- 4) กองทุนฯ มีรูปแบบหรือวิธีการที่ทำให้คนทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
- 5) กองทุนฯ มีการจัดประเภทและคุณภาพของการจัดสวัสดิการที่สอดคล้องต่อการแก้ปัญหา และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชน

2. กองทุนสร้างการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน

- 1) กองทุนฯ ได้พัฒนากลุ่มคนที่ได้รับสวัสดิการและเปลี่ยนจากภาวะเป็นพลังในการเสริมสร้างและพัฒนาสมาชิกกองทุน
- 2) กองทุนฯ มีการจัดสวัสดิการชุมชนที่ตอบโจทย์การพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ได้อย่างลึกซึ้ง
- 3) กองทุนฯ มีการถอดบทเรียนหรือสรุปจำนวนและตัวอย่างคนยากลำบากที่ประสบความสำเร็จจากการได้รับประโยชน์จากสวัสดิการชุมชน
- 4) กองทุนฯ มีการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาของชุมชน หรือการพัฒนาใหม่จากการดำเนินงานขององค์กรสวัสดิการชุมชน

3. กองทุนเป็นกลไกกลางการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในพื้นที่

- 1) กองทุนฯ สามารถคิดกิจกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ หรือการคิดนอกกรอบ สามารถก่อให้เกิดกิจกรรมใหม่ ๆ ในกองทุนอย่างต่อเนื่อง
- 2) กองทุนฯ สามารถสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเดิมในชุมชน หรือมีสร้างรูปแบบการพัฒนาในการแก้ปัญหาในพื้นที่

3. เกณฑ์เฉพาะประเภทรางวัล

- 1) ประยุกต์ใช้เกณฑ์รวมให้เหมาะสมกับการประเมินผลงานของแต่ละประเภท
- 2) อาจมีการใช้เกณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติม ในบางประเภทก็ได้

การสมัครขอรับรางวัล

1. คุณสมบัติขององค์กร/กองทุนที่เสนอรับรางวัล ประกอบด้วย

- 1) เป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนระดับชุมชน หรือระดับที่ใหญ่กว่า ภายใต้ พ.ร.บ.ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม หรือกลุ่มชุมชนใด ๆ ที่มีการสะสมทุน หรือพัฒนาทุนทั้งที่เป็นเงินและ/หรือทุนทางสังคมอื่น ๆ เพื่อใช้จัดสวัสดิการให้สมาชิกของตน มีโครงสร้างการบริหารงาน ระบบบัญชี กฎระเบียบการดำเนินงานขององค์กรและดำเนินการมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี

ดังนี้

2) เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพพื้นฐานตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

- เป็นกองทุนที่มีการจัดตั้งและดำเนินการสวัสดิการชุมชนไม่น้อยกว่า 3 ปี
- มีสมาชิกที่เป็นสมาชิกครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย กระจายไปตามหมู่บ้านในตำบล
- มีเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มาจากสมาชิกสมทบและได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- มีระบบการบริหารกองทุนที่ดีมีความชัดเจน ทั้งคณะกรรมการ สมาชิก ทะเบียน/ข้อมูลสมาชิก ระเบียบหลักเกณฑ์ของกองทุน ระบบบัญชีการเงิน แผนการพัฒนาองค์กร การติดตามประเมินผลและการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ
- มีการจัดสวัสดิการชุมชนพื้นฐานไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง เช่น เกิด เจ็บ ตาย การศึกษา อาชีพ ที่ดูแลสมาชิกและคนในชุมชน และเชื่อมโยงสวัสดิการกับงานพัฒนาอื่น ๆ ในชุมชน เช่น องค์กรการเงินชุมชน สภาองค์กรชุมชน ฯลฯ
- ไม่เป็นกองทุนที่เคยได้รับรางวัลนี้มาก่อนทุกประเภท

2. วิธีการสมัคร

1) องค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถสมัครเพื่อขอรับรางวัลด้วยตนเอง โดยส่งเอกสาร และรายงานผลการดำเนินงาน (ตามแบบฟอร์มที่กำหนด)

2) หน่วยงานพัฒนาของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน สามารถเสนอชื่อองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานน่าสนใจและ/หรือดีเด่นได้ แต่ไม่เกิน 3 องค์กรต่อหน่วยงาน

ทั้งนี้ ทั้งสองกรณี ต้องระบุประเภทรางวัลที่เสนอขอรับรางวัลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขอรับข้อมูลและเอกสารการสมัครได้ที่องค์กรภาคีร่วมจัดโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- กองเลขาคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนจังหวัด
- ที่ทำการสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ขั้นตอนที่ 2 กรอกรายละเอียดขององค์กร ดังนี้

1. กรอกรายละเอียดในใบสมัครให้ครบถ้วน และลงนามรับรองให้ครบทั้ง 2 ท่าน คือ ผู้ประสานงานและผู้รับรององค์กร (กรณีผู้รับรององค์กรในระดับตำบล/เทศบาลควรเป็นผู้บริหารท้องถิ่น) หรือในกรณีองค์กรสวัสดิการชุมชนอื่น ๆ ต้องลงนามโดยผู้บริหารองค์กรนั้น ๆ

2. หากเป็นกรณีการเสนอชื่อจากหน่วยงานอื่น ๆ ให้ผู้บริหารของหน่วยงานนั้นเป็นผู้ลงนามรับรององค์กร และต้องกรอกข้อมูลรายละเอียดของกลุ่ม/องค์กรฯ ที่ได้รับการเสนอชื่อด้วย

3. เขียนอธิบายเกี่ยวกับองค์กรของท่านที่สอดคล้องกับประเภทรางวัลที่ท่านเลือกขอรับรางวัล ผลงานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ขั้นตอนมีวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีความยาวไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ A4 สามารถแนบ ข้อมูลรูปภาพประกอบ สื่อนำเสนอ คลิปวิดีโอ และสื่อวีดิทัศน์ (ถ้ามี)

4. แนบเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงข้อมูลขององค์กร/กองทุนฯ เช่น ใบรับรององค์กรสวัสดิการ รายงานผลการดำเนินงานประจำปี แบบแสดงสถานะกองทุนสวัสดิการชุมชน

3. ช่องทางการจัดส่งเอกสาร/แบบฟอร์ม

นำส่งด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์มาที่ คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนจังหวัด หรือเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมองค์กรสวัสดิการชุมชน (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด - พมจ.) ในจังหวัดที่องค์กร/กองทุนตั้งอยู่

4. การประเมินผลงานขององค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน จะพิจารณาเป็นลำดับ ดังนี้

1) **ระดับพื้นที่** โดยคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนจังหวัด ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นผู้กระตุ้น/ส่งเสริม รวบรวมข้อมูลกองทุนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ รวมถึงกลั่นกรอง/ตรวจสอบข้อมูลกองทุนที่เสนอขอรับรางวัลในเบื้องต้นก่อนรวบรวมใบสมัคร และนำส่งมายังการคัดเลือกในระดับภาค

2) **ระดับภาค** โดยคณะกรรมการระดับภาคที่มีองค์ประกอบมาจากหลากหลายภาคส่วน ประกอบด้วย คณะทำงานขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนระดับภาค ผู้แทนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับชาติ (ที่เป็นตัวแทนของภาค ๆ ละ 1 คน) ผู้แทนจากคณะกรรมการโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน (ที่เป็นผู้แทนจากภาค ๆ ละ 1 คน) ผู้แทนภาคีวิชาการ ผู้แทนจากองค์กรองค์กรร่วมจัดที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติ โดยคัดเลือกให้เหลือภาคละ 10 ประเภท ๆ ละ 1 องค์กร/กองทุน

3) **ระดับประเทศ** โดยคณะทำงานโครงการรางวัลองค์กรชุมชนสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ซึ่งองค์ประกอบของกรรมการที่ไปประเมินผลงานจะต้องมีอย่างน้อย 3 องค์การขึ้นไป โดยกรรมการจะคัดเลือกให้เหลือองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานดีเด่นประเภทละ 1 องค์กร/กองทุน รวม 10 องค์กร/กองทุน

หมายเหตุ :

1. การคัดเลือกในแต่ละระดับ ให้ยึดการตัดสินใจของคณะกรรมการฯ (การประเมินผลงานขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของคณะกรรมการแต่ละระดับ)

2. กรณีองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรใด ผ่านการพิจารณาระดับภาค ต้องมีการเตรียมพื้นที่และ ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบวิดีโอ, คลิป วิดีโอ, หรืออื่น ๆ เพื่อให้คณะกรรมการระดับชาติ ลงพื้นที่เยี่ยมชมผลการดำเนินงาน ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เพื่อประกอบการพิจารณาในรอบสุดท้าย

ตารางเวลาการสมัครขอรับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ปี 2566 มีดังนี้

กิจกรรม	ช่วงเวลา	สถานที่
จัดแถลงข่าว /เวทีทำความเข้าใจเครือข่าย	13 กันยายน 66	พอช ส่วนกลาง
ขอรับเอกสารใบสมัคร/แบบเสนอชื่อ	15 กันยายน - 31 ตุลาคม 66	ที่ทำการในแต่ละจังหวัด
ยื่นใบสมัคร/หรือเสนอชื่อองค์กร/กองทุนเข้ารับรางวัล	15 กันยายน - 31 ตุลาคม 66	
ปิดรับสมัคร/เสนอชื่อ	31 ตุลาคม 66	
กระบวนการกลั่นกรององค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชน ที่เสนอขอรับรางวัล		
1. ระดับพื้นที่จังหวัด (รวบรวม ดูความเรียบร้อยของเอกสารเสนอระดับภาค)	1-15 พฤศจิกายน 66	ประกาศผลผู้ชนะในระดับจังหวัด ประกาศผลผู้ชนะในระดับภูมิภาค
2. ระดับภาค รอบที่สอง	15 - 30 พฤศจิกายน 66	
3. ระดับประเทศ เวทีประกวดระดับชาติ	18 ธันวาคม 66	สถานที่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กรุงเทพมหานคร (โดยให้กองทุนที่ผ่านการคัดกรอง ระดับภาคมาเสนอผลงานใน กทม. จัดเป็นมหรรมงานสวัสดิการชุมชน ไปพร้อมกัน)
แจ้งผลการผู้ได้รับรางวัลฯ	21 ธันวาคม 66	สถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์
ประกาศผลผู้ได้รับรางวัลฯ ในระดับประเทศ	15 มกราคม 67	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
พิธีมอบรางวัลองค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ	9 มีนาคม 2567	ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : องค์กรที่สนใจสามารถติดตามรายละเอียดการสมัครรางวัล ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ได้ที่

- 1) www.codi.or.th สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
 - สำนักงานภาคเหนือ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 5/5 ถนนแก้ววรัตน์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000
โทร. 053-306-723-4 โทรสาร. 053-306-722
 - สำนักงานภาคใต้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 29 หมู่ที่ 10 ถนนดอนรู-ชายคลอง ตำบลตำนาน จังหวัดพัทลุง 93000
โทร. 074-615-816/074-617-197 โทรสาร. 074-617-559
 - สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 295 หมู่ 13 ถนนศูนย์ราชการ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
โทร. 043-241-851-2 โทรสาร. 043-241-851 # 102
 - สำนักงานภาคกลางและตะวันตก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 02-378-8360
 - สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เลขที่ 912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 02-378-8400

ข้อเขียน “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (2516)

“จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน หรือรู้จักกันในชื่อ จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน เป็นบทความ 2 หน้า ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานในชีวิตของผู้เขียน ตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึงเสียชีวิต

ข้อเขียนนี้เดิมเป็นภาษาอังกฤษ ถูกนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Development Advisory Group - SEADAG) เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 ก่อนจะตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ในชื่อ The Quality of Life of a South East Asian : A Chronical of Hope from Womb to Tomb (ต่อมารู้จักกันในชื่อ From Womb to Tomb) และภายหลังถูกแปลเป็นภาษาไทยในชื่อ คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน หรือที่รู้จักกันดีในเวลาต่อมาในชื่อ จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

ในเนื้อหาของบทความโดยหลักเป็นข้อเรียกร้อง รัฐสวัสดิการ มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับหลักประกันสังคมและคุณภาพชีวิตพื้นฐานที่คนคนหนึ่งพึงมี รวมไปถึงเรื่องทั่วไปในสังคมซึ่งยังคงใช้ได้ดีจนถึงปัจจุบัน ผู้แต่งใช้คำศัพท์ที่ไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นหนึ่งในบทความที่มีการคัดลอกและถ่ายทอดมากที่สุดบทความหนึ่งในสังคมไทย

THE QUALITY OF LIFE OF A SOUTHEAST ASIAN (A Chronicle of Hope from Womb to Tomb)

I don't want to have as many brothers and sisters as my parents had before me, and I do not want my mother to have a child too soon after me.

I don't care whether my mother and father are formally married; but I need them to live together in reasonable harmony.

I want good nutrition for my mother and me in my first two or three years when my capacity for future mental and physical development is determined.

I want to go to school together with my sister and learn a trade, and to have the school impart social values to me. If I happen to be suitable for higher education, that opportunity should be available.

When I leave school I want a job, a meaningful one in which I can feel the satisfaction of making a contribution.

I want to live in a law and order society, without molestation.

I want my country to relate effectively and equitably to the outside world, so that I can have access to the intellectual and technical knowledge of all mankind, as well as to capital from overseas.

I would like my country to get a fair price for products that I and my fellow citizens create.

As a farmer, I would like to have my own plot of land, with a system which gives me access to credit, new agricultural technology, markets, and a fair price for my produce.

As a worker, I would want to have some share, some sense of participation in the factory in which I work.

As a human being, I would like inexpensive newspapers and paperback books, plus access to radio and TV, without too many advertisements.

I want to enjoy good health, and I expect the government to provide free preventive medical services and a good, cheap, readily available curative service.

I need some leisure time for myself and to enjoy my family, and I want access to some green parks, the arts, and traditional social and religious festivities.

I want clean air to breathe and clean water to drink.

I would like to have the security of cooperative mechanisms in which I join to help others do things which they cannot do alone, and they do the same for me.

I need the opportunity to participate in the society around me and be able to help shape decisions of the economic and social, as well as political, institutions that affect my life.

I want my wife to have equal opportunity with me, and I want both of us to have access to the knowledge and means of family planning.

In my old age, it would be nice to have some form of social security to which I have contributed.

When I die, if I happen to have some wealth left, after leaving an adequate amount for my widow, I would wish the government to spend the rest to make it possible for others to enjoy life, too.

These are what life is all about, and what development should seek to achieve for all.

The strategy for the United Nations Second Development Decade prescribes the preceding objectives, among others.

Appendix to

“Thoughts on South-East Asia’s Development for 1980,” June 1973.

ต้นฉบับภาษาอังกฤษ

“The Quality of Life of a South East Asian : A Chronical of Hope from Womb to Tomb”

A2

system which gives me access to credit, to new agricultural technology, and to markets, and a fair price to my produce.

As a worker, I would want to have some share, some sense of participation in the factory in which I work.

As a human being, I would like inexpensive newspapers and paperback books, plus access to radio and TV (without too much advertisement)

I want to enjoy good health: and I expect the Government to provide free preventive medical service and cheap and readily available good curative service.

I need some leisure time for myself, and to enjoy my family, and want access to some green parks, to the arts, and to traditional social and religious festivities.

I want clean air to breathe and clean water to drink.

I would like to have the security of cooperative mechanisms in which I join to help others do things which they cannot do alone, and they do the same for me.

I need the opportunity to participate in the society around me, and to be able to help shape the decisions of the economic and social as well as the political institutions that so affect my life.

I want my wife to have equal opportunity with me, and I want both of us to have access to the knowledge and means of family planning.

In my old age, it would be nice to have some form of social security to which I have contributed.

When I die, if I happen to have some wealth left, I would wish, after leaving an adequate amount for my widow, the Government to spend the rest to make it possible for others to enjoy life.

These are what life is all about, and what development should seek to achieve for all.

ฉบับแปลภาษาไทย

การอยู่ดีกินดีของคนไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์ถึงเชิงตะกอน)

“เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมอยากให้แม่ได้กินอาหารถูกหลักโภชนาการ และได้รับการเอาใจใส่ ด้านสวัสดิการของแม่และเด็ก

ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ผมมีมา และผมไม่อยากให้แม่มีน้องกะชั้นชิดกับผมเกินไปนัก

แม่กับพ่อผมจะแต่งงานกันตามประเพณีหรือไม่ ไม่สำคัญ ที่สำคัญคือแม่กับพ่อต้องอยู่ร่วมกัน และไม่ทะเลาะกันบ่อยๆ

ในระยะ ๒-๓ ปี หลังจากที่ผมเกิดมา ผมอยากให้แม่กับผมได้กินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ เพราะเป็นระยะที่ร่างกายและสมองผมเติบโตขึ้น และเป็นระยะที่จะส่งผลตีผลภัยให้ผมในอนาคต

ผมต้องการไปโรงเรียน และอยากให้พี่สาวหรือน้องสาวผมได้เรียนหนังสือครับ แล้วเรียนรู้อวิชาที่จะไปทำงานได้ กับให้โรงเรียนอบรมสั่งสอนเรื่องศีลธรรมจรรยาให้เรา ถ้าเผอิญผมเรียนเก่งไปได้ถึงขั้นสูง ๆ ก็ขอให้มีโอกาสเรียนได้สูงที่สุด

เมื่อออกจากโรงเรียน ผมก็อยากทำงานเลี้ยงชีพ และงานนั้นควรจะน่าสนใจพอที่จะรู้สึกที่ผมได้ทำประโยชน์แก่ผู้อื่น

บ้านเมืองที่ผมอยู่ควรจะมีชื่อมีแป มีความสงบเรียบร้อย ปลอดภัย และพวกเราไม่ถูกกดขี่ข่มเหงประทุษร้าย

บ้านเมืองเราควรจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีมีประโยชน์และชอบธรรมกับต่างประเทศ เราจะได้เรียนรู้วิชาทั้งด้านปัญญาและด้านอาชีพจากมนุษยทั่วโลก กับเราจะได้มีทุนจากต่างประเทศมาช่วยเราพัฒนา

บ้านเมืองของเราส่งสินค้าที่ผมทำขึ้นหรือที่เพื่อนร่วมชาติผมทำขึ้นไปขายต่างประเทศ ราคาสินค้านั้นควรจะเป็นราคาที่ยุติธรรม

ถ้าผมเป็นชาวนา ผมก็อยากมีที่นาของผมเป็นกรรมสิทธิ์ และมีช่องทางที่จะได้สินเชื่อมาลงทุน ได้วิชาแบบใหม่มาใช้เพาะปลูก ได้ตลาดมั่นคง และราคายุติธรรมสำหรับพืชผลของผม

ถ้าผมเป็นชาวเมือง ทำงานรับจ้างเขา ผมก็อยากมีหุ้นส่วนในงานที่ผมทำ และมีส่วนในการดำเนินงานโรงงานหรือห้างที่ผมทำอยู่

ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ผมอยากจะได้อ่านหนังสือพิมพ์ถูกๆ หนังสือเล่มถูก ๆ มีวิทยุฟัง มีโทรทัศน์ดู (แต่ไม่อยากจะฟังหรือดูโฆษณาสินค้ามากนัก)

ผมอยากมีสุขภาพแข็งแรง และหวังว่ารัฐบาลจะจัดให้มีบริการอนามัยป้องกันโรคชเชชนิดฟรี และบริการรักษาโรคชเชชนิดที่ถูกและเรียกหาได้ง่าย

ผมหวังว่าจะมีเวลาพักผ่อนเป็นของตนเองบ้าง จะได้มีความสุขร่วมกับครอบครัวผม ถ้าอยากไปเที่ยวสวนก็ได้ อยากดูศิลปะชนิดต่างๆ ก็ได้ชม อยากไปงานวัดงานวัฒนธรรมก็ได้ไปเที่ยว

ผมจำเป็นต้องมีอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ และน้ำสะอาดสำหรับดื่ม

ผมอยากได้ร่วมมือเป็นสหกรณ์กับเพื่อนฝูง จะได้ช่วยกัน เขาบ้าง เราบ้าง แล้วแต่ความจำเป็น

ผมจำเป็นต้องมีโอกาสได้ร่วมงานของชุมชนที่ผมอาศัยอยู่ และสามารถมีปากมีเสียงในการกำหนดชะตากรรมของบ้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในประเทศของผม

เมียผมก็ควรมีโอกาสอย่างเดียวกับผม และเราทั้งสองคนควรได้รับความรู้ และทราบวิธีการวางแผนครอบครัว พอผมแก่ลง บ้านเมืองก็ควรจะให้บริการทางการเงินและสังคมสังเคราะห์แก่ผม เพราะผมก็ได้ออกเงินบำรุงมาตลอด

เมื่อผมตายแล้ว และเผอิญมีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่ ผมอยากให้รัฐบาลแบ่งให้เมียผมไว้พอกิน แล้วเอาที่เหลือไปทำประโยชน์ให้คนอื่นได้อยู่ดีกินดีด้วย

นี่แหละคือความหมายอันแท้จริงแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาเพื่อประโยชน์ของคน”

รางวัลผลงานระดับประเทศ (ชมเชย)
รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์
ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์
“คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ประจำปี 2566
เนื่องในงาน “ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งชาติ” แห่งปี 2567

ประเภท	ชื่อกองทุน
ประเภทที่ 1 ด้านการพัฒนาครอบครัว แม่และเด็ก	- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโสน อำเภอู่ขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
ประเภทที่ 2 ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร	- กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
ประเภทที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย	- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกยาง อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ - กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองท่าโขลง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต	- ไม่มีผู้ได้รางวัล -
ประเภทที่ 5 ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ	- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลร่มเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง - กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลศรีชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ประเภทที่ 6 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพ ในชุมชน	- กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ - กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกรุงหยัน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประเภทที่ 7 ด้านการสร้าง ความมั่นคง ความปลอดภัย	- ไม่มีผู้ได้รางวัล -
ประเภทที่ 8 ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน	- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยลึก (องค์การสวัสดิการชุมชน) อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี - กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต - องค์การสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
ประเภทที่ 9 ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม	- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น - กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ - กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลสุนทรภู่ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง - กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลสบง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
ประเภทที่ 10 ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม และสุนทรียะ	- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา - กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก - กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหินดาด อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

"เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่
ผมต้องการให้แม่ได้รับประทาน
อาหารที่เป็นประโยชน์และได้รับ
การเอาใจใส่และบริการอันดี
ในเรื่องของสวัสดิภาพและเด็ก"

พ่อ อังคาร

องค์กรสนับสนุนการจัดทำหนังสือ :

